

ŽELEZAR

TEDNIK – GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 7. DECEMBRA 1978

ŠTEVILKA: 46, LETO: XXVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl – Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ – Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

NALOGE KOMUNISTOV ŽELEZARNE NA PODROČJU KADROVSKE POLITIKE

Na problemski konferenci komunistov Železarne o kadrovski politiki in zaposlovanju v železarni Jesenice, ki je bila 16. novembra, so na osnovi širokih in poglobljenih razprav o izvrševanju srednjeročnega plana in ocene gospodarjenja v devetih mesecih letošnjega leta, kakor tudi priprav na sprejem plana za leto 1979, sprejeli spodnja stališča s področja kadrovske politike. Že na 12. seji je OK ZKS Jesenice ob obravnavi izpolnjevanja planskih nalog za leto 1978 kritično izpostavil tudi vprašanje kadrovske politike, kot enega od ključnih elementov, ki ima pomemben vpliv na izvrševanje sprejetih planskih nalog.

I.

Osnovne organizacije zveze komunistov predvsem pa komunisti, ki delujejo v samoupravnih organih in

ki načrtujejo razširjeno proizvodnjo, morajo delovati na čim večjem intenziviranju že zaposlenih v železarni. Vsaka širitev proizvodnje more te-

meljiti na kadrovskih možnostih. Kadrovske načrti morajo postati sestavni del kratkoročnih, srednjeročnih in dolgoročnih planov razvoja TOZD, delovnih skupnosti in delovne organizacije. Pri načrtovanju nadaljnjega razvoja moramo upoštevati le tiste realne kadrovske možnosti, ki jih daje ožji okoliš Gorenjske. Vse bolj smelo moramo pristopiti k ukinjanju zastarele tehnologije in odpirati možnosti za take investicije, ki bodo omogočale večje zaposlovanje žensk.

Delegati iz TOZD in delovnih skupnosti morajo biti bolj aktivni in prisotni pri sprejemanju in izvajanju razvojnih načrtov občine in uresničevanju družbenega dogovora o kadrovski politiki v občini. Kajti le z aktivnim delovanjem bomo uresničili načrtane naloge na področju kadrovske politike.

II.

Zakon o združenem delu, ki smo ga konkretizirali v samoupravnih splošnih aktih, nas obvezuje in daje

(Nadaljevanje na 2. strani)

PRED SPREJEMOM DRUŽBENEGA NAČRTA OBČINE ZA LETO 1979

Na zadnjih dveh sejah izvršnega sveta je bilo obravnavanih več pomembnih zadev, verjetno pa je treba dati glavni poudarek osnutku družbenega načrta občine Jesenice za leto 1979.

Osutek družbenega načrta, ki bo zborom skupščine občine predlagan v sprejem 26. oziroma 28. decembra bo v končni obliki verjetno imel naslov Naloge in ukrepi za izvajanje družbenega plana razvoja občine Jesenice za obdobje 1976–1980 v letu 1979. Že sam naslov pove, kaj je bistvo tega dokumenta. Osutek gradi na pripravi odseka za plan in sicer na podlagi predvidevanj temeljnih nosilcev planiranja, kakor tudi na oceni dosedanje realizacije srednjeročnega plana in devetmesečne analize gospodarjenja v letošnjem letu. Iz obširnega gradiva le nekaj najpomembnejših planskih postavk: družbeni proizvod kot eden osnovnih kazalcev gospodarjenja naj bi v letu 1979 porasel za 12%. Največjo rast predvideva trgovina, to pa predvsem na račun TP Universal. Glede

na planirano delitev družbenega proizvoda je razvidno, da bodo tudi v prihodnjem letu rasla sredstva, ki

(Nadaljevanje na 3. strani)

MARX IN EKOLOGIJA

Razprave o ekološki problematiki in njenih posledicah so vse bolj pogosto na dnevnem redu. Razlogi so v tem, da se človeštvo v veliki meri zaveda posledic, ki jih ima lahko nepravilen odnos do narave. Mogoče je za nekatera področja to že prepozno in bo težko zopet vzpostaviti ravnotežje.

Na to problematiko je opozarjal že Marx. Njega je narava zanimala kot prostor in predmet človekovega dela. Delo je pogoj ekonomskega, kulturnega in političnega razvoja vsega človeštva, saj človeka krepi, ga vzgaja in mu daje možnosti za življenje ter nadaljnji razvoj. Človek

živi od narave in je del narave. Tehnološko poseganje v naravo, le-to spreminja in poleg dobrin potrebnih za življenje, nastajajo tudi škodljivi stranski produkti. Marx je dokazal, da v taki meri kot narava vpliva na človeka, tudi človek vpliva na naravo, vendar je že takrat nakazal stranske škodljive produkte, ki pri tem nastajajo.

Z nesmotno gospodarsko in drugo dejavnostjo onesnažujemo okolje in zmanjšujemo možnosti za življenje. Zaradi vedno večjega števila ljudi, postaja njihova dejavnost intenzivnejša, kar povzroča nastajanje kritičnih koncentracij onesnaženja. To ruši odnos človek – okolje in ogroža obstanek ter normalni razvoj življenja. Razmišljanja o ekološki krizi in njenih posledicah, problemih prehrane in zastrupljanja okolice je v zadnjem času vse česče prisotno. Razlogi za to so v tem, da zastrupljanje okolice postaja pojav, ki ne zajema samo okolje neposrednih proizvajalcev, ampak vseh ljudi na razvitem in nerazvitem področju. Glede na obnašanje nekaterih, tako imenovanih tehnokratov, pa je to nepomembna problematika in po njihovem se veliko bolj plača imeti dovolj tovarn in zaposlitve, ne glede na onesnaževanje okolja in zastrupljanje delavcev. Tako gledanje je Marx v svojih delih kritiziral in opozarjal na posledice. Tisti, ki si prizadevajo za ureditev te problematike, menijo drugače. Peter Likar, avtor knjige Domovina, si še kakor

(Nadaljevanje na 7. strani)

POSVETOVANJE O KADRIH V ŠTORAH

Na pobudo zveze rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov Slovenije je DRGMIT v železarni Štore organizirala konec oktobra v domu železarjev v Teharjih delovni sestanek o problematiki metalurških kadrov v Sloveniji.

Sestanek je bil za tako imenovano »okroglo mizo«, kar pomeni, da je šlo na izmenjavi mnenj in stališč med udeleženci, brez osrednjih in usmerjevalnih referatov. Pobudnik in organizatorji so predlagali

teme razprave: stanje metalurških kadrov s posebnim poudarkom na njihovi deficitarnosti, kadrovska politika v organizacijah združenega

(Nadaljevanje na 2. strani)

DELAVCI V VALJARNI PROFILOV IN V TOZD PLAVŽ IZPOLNILI LETNI DRUŽBENI PLAN

Najlepša in najbolj radostna novica, ki jo lahko v teh dneh, ko se približujemo sklepu leta posredujemo našim bralcem je, katere delovne enote so bile med prvimi, ki so izpolnile svoje letne planske obveznosti. Vsako leto je tako in vsako leto nestrpno čakamo kdo bo med prvimi...

Že na dan tiskanja naše zadnje številke Železarja, to je 22. novembra, so na dopoldanski izmeni izpolnili svoj letni družbeni načrt – 26.000 ton profilov, predvsem za potrebe TOZD Jeklovleka, v valjarni profilov v TOZD Valjarna žice in profilov. Že med letom so delavci te delovne enote dosegli nekaj izrednih dosežkov, kljub temu, da vedo, da je obrat na seznamu za ukinitve. Izpolnitev plana in vsi dosedanja dosežki obrata le dokazujejo, da je to homogen, discipliniran in delaven kolektiv z visoko pripadnostjo TOZD in delovni organizaciji kot celoti.

Tik pred zaključkom redakcije današnje številke glasila pa smo dobili sporočilo, da bodo danes, 7. decembra, to je 24 dni pred iztekom letošnjega leta, če ne bo izjemnih težav, izpolnili svoj letni družbeni načrt – 160.000 ton grodlja – tudi delavci v temeljni organizaciji združenega dela PLAVŽ.

S tem so delavci v TOZD Plavž dokazali svojo visoko delovno zavest in tehnološko disciplino in to vsi od priprave rude, aglomeracije do delavcev pri plavžih. Prepričani smo, da bo ta uspeh delavcev v TOZD Plavž pogojeval enake, če ne še boljše delovne rezultate tudi v prihodnjem letu v interesu še boljših poslovnih uspehov lastne TOZD kakor tudi delovne organizacije kot celote.

Delavcem v valjarni profilov in v TOZD Plavž iskreno čestitamo k njihovem izjemnemu delovnemu uspehu z željo, da bi v ostalih obratih in temeljnih organizacijah združenega dela dobili čim več posnemalcev.

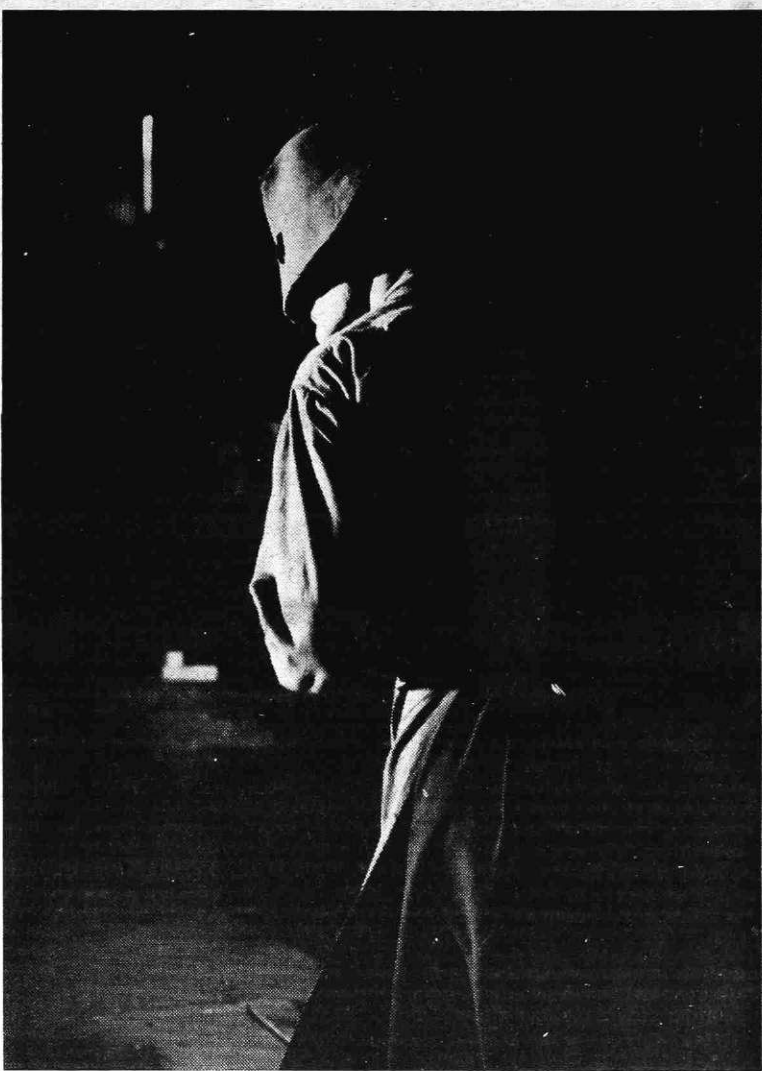
40 LET USPOSABLJANJA KADROV ZA NEPOSREDNO PROIZVODNJO

V oktobru je minilo 40 let, odkar se je prvih 18 učencev začelo poklicno usposabljanje v na novo ustanovljeni železarski strokovno nadaljevalni šoli kranjske industrijske družbe Jesenice. Ta visoki in pomembni jubilej so delavci Železarskega izobraževalnega centra kot nadaljevalci začetega dela pred štiridesetimi leti, skupaj s sedanjo generacijo učencev vseh šol in gosti iz Železarne, občine in številnih šolskih ustanov ter z nekaterimi učenci prve generacije, proslavili s slavnostno akademijo 24. novembra v gledališki dvorani na Jesenicah.

Kulturni program so izvajali pihalni orkester Jeseniških železarjev pod vodstvom dirigenta Ivana Knifca, vokalni oktet DPD Svoboda France Prešeren Breznica – Žirovnica pod vodstvom Marjana Jemca in recitatorji centra. O štiridesetlet-

nem razvoju je spregovoril direktor železarskega izobraževalnega centra Severin Golmajer, o samoupravnem delovanju predsednica sveta centra Regina Razingar, o delu mladih na

(Nadaljevanje na 9. strani)

Pred pečjo (Foto F. Črv)

PROIZVODNJA V NOVEMBRU BOLJŠA KOT V PREDHODNEM MESECU

Izpolnitev družbenega plana v novembru je bila pri skupni proizvodnji precej boljša kot v oktobru in tudi pri gotovi proizvodnji je bila situacija ugodnejša. Pri tem je bilo nekaj težav zaradi premajhnih dobav dogovorjenih količin blumov in toplo valjanih trakov iz tujih virov.

Mesečne operativne programe skupne proizvodnje so dosegle ali presegle naslednje TOZD:

Plavž, Livarna, Valjarna bluming-štekla, Valjarna žice in profilov, Valjarna debele pločevine, Žičarna, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektroda in Željarna.

Za programirano skupno proizvodnjo so zaostale naslednje TOZD: Jeklarna, Hladna valjarna Bela, Hladna valjarna Jesenice in profilarna.

JEKLARNA: Martinarna je s programom predvideno proizvodnjo dosegla. Zaostala je nekoliko elektro jeklarna zaradi zahtevnega proizvodnega programa, čeprav se je stanje z vzdržnostjo ognjevarne obloge, zaradi uporabe krommagnezitne opeke, izboljšalo.

HLADNA VALJARNA BELA: Bile so težave s kvaliteto toplo valjanih trakov dinamo kvalitete, ki so vplivale tudi na potek proizvodnje.

HLADNA VALJARNA JESENICE: Vzrok nižje proizvodnje je v pomanjkanju toplo valjanih trakov zaradi remonta in preobremenitve Bronx škarij.

PROFILARNA: Bili so, podobno kot v Hladni valjarni Jesenice, občasni problemi z vložkom, vendar zaostanek za planirano količino ni velik.

KOVINSKI PODBOJI TEŽKO PRODRAJO NA TRŽIŠČE

V Železarni smo leta 1974 pričeli s proizvodnjo kovinskih podbojev, ki pa še vedno s težavo prodirajo na tržišče kljub temu, da je tržna analiza pred graditvijo podbojarne pokazala veliko povpraševanje oziroma interes po teh izdelkih. Takrat je bilo namreč res veliko pomanjkanje lesenih gradbenih artiklov, povpraševanje pa veliko tako, da so bila gradbena podjetja in trgovine močno zainteresirana za kovinske podboje. Ko pa je podbojarna začela obratovati pa se je tržišče že obrnilo, lesenih izdelkov je bilo dovolj pa tudi njihove cene so bile nižje od kovinskih podbojev.

Seveda je ob tem potrebno poudariti, da so kovinski vratni podboji zahtevali v gradbeništvu novo tehnologijo, vsaka novost pa naleti na odpor in zato je bilo tudi mnogo slabega rečeno na račun naših podbojev. Kljub temu pa smo že v letu 1975 prodali 17.000 kovinskih podbojev. Z večjo aktivnostjo prodajne-

ga sektorja smo v letu 1976 prodali že 27.000 in leta 1977 43.500 kovinskih podbojev. V teh letih pa je napredovalo tudi gradbeništvu, saj so začeli v velikem obsegu uporabljati sodobno gradbeno tehnologijo – tunnelske opaže, v katero se vključujejo tudi naši podboji. Zato je bilo v letu 1977 precej naročil za kovinske podboje, žal pa proizvodnja ni mogla slediti dobavnim rokom kupcev, kar ni preveč ugodno vplivalo na nadaljnje komercialne uspehe. Kupci niso bili zadovoljni z dobavnimi roki, istočasno pa so se pojavljale tudi reklamacije, predvsem na račun slabe zasučne barve.

Največji uspeh pri prodaji vratnih podbojev pa smo dosegli v letošnjem letu, saj smo doslej prodali že 55.000 kovinskih podbojev. Ta uspeh je pogojen s tem, da smo izboljšali kvaliteto barvanja in pakiranja, seveda pa tudi odnose do kupcev v pogledu dobavnih rokov. Iz teh razlogov je bilo tudi minimalno število reklamacij.

Za boljšo prodajo smo organizirali strokovno grupo, ki je bila veliko na terenu. Grupa je obdelovala različna

(Nadaljevanje na 3. strani)

Prihodnji teden bodo mladi vseh republik in pokrajin Jugoslavije, ki bo od 13. do 15. decembra v Beogradu, tvorno sklenili letošnje kongresno leto. Več kot tisoč delegatov iz vse Jugoslavije se bo zbralo v kongresnem centru Sava v Novem Beogradu in ocenjevalo delo opravljeno v zadnjih štirih letih ter si zadalo naloge za prihodnje obdobje. V bistvu bo šlo za sintezo vsega tistega, kar so se mladi že dogovorili na svojih pokrajinskih in republiških kongresih ter za strnitev dogovorjenih nalog v skupno akcijo vse jugoslovanske mladine.

Izredna živahnost in aktivnost mladih v jeseniški občini pred desetim — jubilejnim kongresom Zveze socialistične mladine Slovenije, sta mnogo obetali tudi v naši občini. Številne predkongresne razprave so v mnogih primerih dokazale zrelost mladih, njihovo razgledanost in občutljivost do številnih slabosti, ki spremljajo naš sedanji razvoj. Tako predkongresna aktivnost je napovedovala, da bo po kongresu, ki je dovolj konkretno opredelil naloge mladih v celotnem našem političnem sistemu, živahnost mladih v občini še večja. Po vsem tem smo upravičeno pričakovali, da bo kongres spodbudil še večjo aktivnost predvsem v pogledu krepitve vloge zveze socialistične mladine, organizacije, ki zajema najširše množice mladine, kot družbenopolitične organizacije in pomembnega člana subjektivnih socialističnih sil družbe. Toda namesto splošne akcije in mobilizacije mladih, smo zasledili le nekaj iztrganih akcij iz celovite družbene vloge mladih v našem političnem sistemu socialističnega samoupravljanja.

Seveda pa bi bilo povsem napak to vzporejati z dejansko vlogo mladih v naši družbi, kajti vsak dan je večje število mladih v delavskih svetih, delegacijah in delegatskih skupščinah ter v drugih družbenopolitičnih in družbenih organizacijah. Mladi so svojo prihodnost zavestno povezali s prihodnostjo socializma in zato je toliko bolj nerazumljiva inertnost pri organizacijskem povezovanju mladih v enotno fronto zveze socialistične mladine kot subjekta in neposrednega udeleženca samoupravnega odločanja o družbenih vprašanjih.

Krivično bi bilo vzroke za tako stanje naprtiti samo mladinski organizaciji, kajti vse organizirane subjektivne sile naše družbe z zvezo komunistov na čelu bi morale zagotoviti takšne družbene razmere, v katerih bodo mladi resničen subjekt, to je neposredni udeleženci samoupravnega odločanja o vseh življenjskih vprašanjih. V tem moramo iskati jedro problema in ključ za večjo družbeno in politično angažiranje mladih generacij.

OSNOVNE ORGANIZACIJE ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE — ŽARIŠČE DELOVANJA MLADIH

Ker smo neposredno pred desetim kongresom Zveze socialistične mladine Jugoslavije, ki bo o vsem tem tudi kritično spregovoril, bi bilo prav, da bi tudi v občini dovolj kritično in samokritično spregovorili o sedanji organiziranosti mladih v občini in sploh o vlogi zveze socialistične mladine v okviru subjektivnih socialističnih sil. Kajti le preveč enostransko ali lahko bi rekli na pamet včasih govorimo, da je vzrok za neaktivnost osnovnih organizacij ZSMS in sploh organizacije kot celote v nezainteresiranosti mladih. Verjetno pa je vzrok v temu, da se je mladinska organizacija v občini le preveč zapirala vase in v ozek krog tako imenovanih »mladinskih problemov«. Če bi le nekoliko pobrskali po temah, ki so bile v ospredju različnih problemskih konferenc ali razgovorov v zadnjih letih pa tudi še danes, potem bi kaj lahko prišli do naslovov kot so: »stanovanjsko vprašanje mladih«, »mladi in društvena dejavnost«, »mladi in kultura«, »mladi v samskih domovih« itd. O teh vprašanjih smo največkrat govorili iztrgano iz ekonomskih, samoupravnih, političnih in drugih interesov delavcev v tovarni, v krajevnih skupnostih, na vasi, v šoli, družbenih dejavnostih in podobno. Tako smo, na primer, stanovanjsko vprašanje mladih obravnavali iztrgano iz celotne politike stanovanjskega gospodarstva in največkrat oblikovali tudi stališča mimo tega. Ali, mlade delavce v samskih domovih smo obravnavali mimo minimalnih kulturnih standardov, ki jih je postavila zveza sindikatov itd.

Kajti kot smo že poudarili so mladi pri nas zavestno povezali svojo prihodnost s prihodnostjo socializma in prav zato se njihovi interesi prav nič ne razlikujejo od interesov in potreb vseh delovnih ljudi. Zato bi vsa pozornost tako zveze mladine kot vseh ostalih subjektivnih socialističnih sil z zvezo komunistov na čelu, morala veljati ustvarjanju možnosti za odgovorno angažiranje mladih na vseh področjih družbenega življenja. To pa pomeni hitreje in širše vključevanje mladih v vse vrste družbene odgovornosti in družbenega odločanja v delegatskem sistemu. In ker je bilo tega v občini premalo, smo se običajno zgubljali v množici besed ali sektaškem avanturizmu.

Tako vlogo zveze socialistične mladine pa bo moč uresničevati le, če bomo čvrsto organizirani v osnovnih organizacijah zveze mladine, ki morajo postati žarišče delovanja mladih. Le-te nam v občini niso zaživele, razen redkih izjem ali redkih »meteorjev«. Spet bi bilo popolnoma napak vzroke za to iskati izključno v zvezi mladine sami, kajti njihova prizadevanja za poživitev dela v osnovnih organizacijah, pa naj si bo v organizacijah združenega dela ali v krajevnih skupnostih, so bila zelo osamljena, brez podpore ostalih subjektivnih socialističnih sil. Tudi pri tem smo prevečkrat pretirano poudarjali le vlogo mladih komunistov pri delu zveze mladine, kot da se ostalih to ne tiče. Tudi tu smo nastopali iztrgano iz celovite vloge in nalog zveze komunistov pri delu z mlado generacijo, ki izhajajo iz resolucij kongresov zveze komunistov. Seveda pa se utrjevanje osnovnih organizacij tesno povezuje tudi z vsebinskim spreminjanjem delovanja zveze mladine kot revolucionarne organizacije mladih. Pri tem bi se morali ravnati po besedah tovariša Tita, ki jih je izrekel na XI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije:

»Delegatski sistem in razvoj samoupravljanja sta ustvarila še večje možnosti, da je mladina navzoča in mnogo bolj aktivna tam, kjer se sprejemajo sklepi, kjer se vpliva na spreminjanje odnosov in na ves nadaljni razvoj družbe. To daje mlademu rodu veliko priložnost, da se uveljavi, da ni odmaknjen od političnega odločanja in da v celoti uveljavi vlogo, ki mu v naši družbi pripada. S tem se bodo širile možnosti, da so mladi tako kot vsi drugi delovni ljudje zares svobodni, da pa za takšno svobodo prevzemajo tudi konkretno odgovornost.«

(Nadaljevanje s 1. strani)

dela, potrebe po kadrih določenih profilov, stanje na področju vzgoje in izobraževanja v rednih šolah in pri študiju ob delu.

Na posvetu so sodelovali kot porabniki izobraževalnih storitev predstavniki delovnih organizacij črne metalurgije iz železarn Jesenice, Raven in Štor; barvne metalurgije in livarn iz Tovarne glinice in aluminija Boris Kidrič — Kidričevo, rudnika svinca in topilnice Mežica, Cinkarne Celje, Impola — Slovenska Bistrica, Gostola iz Nove Gorice, Mariborske livarne, Tovarne dušika iz Ruš in TAM. Izmed izobraževalnih ustanov so na posvetu sodelovali predstavniki fakultete za naravoslovje in tehnologijo — VTO montanistika, železarskega izobraževalnega centra Jesenice, šolskega centra Ravne, šolskega kovinarskega in metalurškega centra Štor, metalurškega inštituta Ljubljana, posebne izobraževalne skupnosti za metalurgijo in livarstvo ter predstavniki zveze rudarskih, geoloških in metalurških inženirjev in tehnikov Slovenije, Gospodarske zbornice Slovenije; družbenopolitične organizacije sta pa zastopala predstavnika občinske konference SZDL Celje in skupščine občine Celje.

Sestav prisotnih na posvetu je gotovo omogočal poglobljeno strokovno razpravo o pereči problematiki. Razprava je opredelila vrsto kadrovskih problemov in je dala več koristnih napotkov za razreševanje problemov in delovanje na tem področju.

Na posvetovanju so bili izpostavljeni naslednji problemi.

Pomanjkanje kvalificiranih delavcev metalurških poklicev je najbolj kritično. Deficitarnost teh profilov se pokriva z nekvalificiranimi delavci, ki se ob delu priučujejo za kvalificirane delovne naloge. Opazno je upadanje zanimanja za metalurške poklice, ne glede na to, da je mnogo agregatov in naprav v jeklarstvu, valjastvu in livarstvu mehaniziranih. Številčno stanje tehnikov je zadovoljivo z izjemo v železarni Štor. Opaža se, da vedno več strojnih tehnikov opravlja dela metalurškega poklica. Stanje je precej slabše pri višje in visoko šolanih kadrih. Struktura zaposlenih na odgovornih delovnih mestih, za katera je zahtevana ta izobrazbena stopnja, kaže, da izobrazbene pogoje delovnih mest izpolnjuje le okrog 50 % zaposlenih na tem delovnih nalogah. Trije obstoječi centri za študij ob delu, oziroma študij metalurgije na Jesenicah, Ravnah in v Štorah potrjujejo na eni strani potrebo po teh kadrih, na drugi strani pa pripravljenost delovnih organizacij in fakultete, da to deficitarnost vzajemno razrešujejo. V bodoče ne moremo računati na to, da bomo trend tega izobraževanja ob delu obdržali, ker je v srednjem strokovnem kadru prešibka rezerva. Razen tega je močno opazen pojav, da se tehniki ne le metalurške, temveč tudi drugih smeri nadalje izobražujejo na komercialni ali visoki šoli za organizacijo dela. To nima zveze s programirano usmerjenostjo izobraževanja, nedvomno pa moramo ugotoviti, da postajajo ti poklici dosti bolj privlačni za ljudi, kot pa tehnični poklici. Razen tega se pojavlja tudi vprašanje optimalne izkoriščenosti znanja visoko šolanih kadrov. Ti opravljajo pogosto dela, ki bi jih lahko opravili nižje strokovno formirani delavci. To bi bilo v bodoče mogoče vsaj v neki meri izločiti s prestrukturiranjem delovnih nalog v okviru sedanjih nosilcev delovnih mest. Razreševanja tega problema se organizacijsko še niso nikjer lotili, nedvomno pa se skrivajo v tem precejšnje, zlasti intelektualne rezerve.

Na posvetovanju se je ugotavljala visoka fluktuacija v vseh metalurških poklicih. Razpravljali so smatrali, da je vzrok temu v preniknem vrednotenju teh poklicev, relativno neustreznem nagrajevanju ter dejstvu, da so v metalurgiji v veliki meri zaposleni delavci z drugih področij in republik. Pri teh delavcih je pogosto premalo poskrbljeno za njihov osebn in družbeni standard. Na velik odliv kadrov pa razen tega vplivajo še delovni pogoji in turnusno delo.

Sproščena in tehtna razprava za »okroglo mizo« je omogočila izbrani komisiji, da je sestavila smernice za dolgoročno razreševanje te problematike, ki zajemajo:

Usmerjevanje slovenske metalurgije na kvalitetnejši program. Ta proces traja že dalj časa, potrebno ga je intenzivirati in tako omogočiti tudi višji prihodek v delovnih organizacijah. Ta trend zahteva višjo strokovno raven in odgovornost vseh delavcev, zato moramo kadrovskim problemom in kvalitetnemu izobraževanju delavcev posvečati več pozornosti.

Ta usmeritev zahteva nadalje posodabljanje opreme za tehnološke procese, to je razvoj mehanizacije, avtomatizacije in računalništva. Vsi razvojni in investicijski programi

morajo poleg obdelave izbora opreme enakovredno obravnavati kadrovsko problematiko z optimalnim izborom delavcev in njihovo pripravo za delo z usmerjenim izobraževanjem po izdelanih programih.

Ocena strokovne izkoriščenosti metalurških kadrov zlasti z višjo in visoko izobrazbo kaže, da okrog polovica teh kadrov ne dela več v neposrednem proizvodnem procesu. Angažirana je na različnih upravnih in vodstvenih delih, s čimer se je odmaknila od tistega strokovnega dela, za kar je bila usposobljena. Na posvetu je prevladovalo mnenje, da ima to stanje zvezo z neustreznim nagrajevanjem. Z oblikovanjem sistema delitve osebnih dohodkov, usklajenim z zakonom o združenem delu in delovnih razmerjih, je dana možnost, da se tehnološko operativno delo, ki je tudi izmensko ustreznejše vrednoti v primerjavi z organizacijsko vodstvenimi nalogami.

Vloga posebne izobraževalne skupnosti za metalurgijo in livarstvo je v proučevanju in usklajevanju potreb po kadrih in možnostmi v izobraževalnem sistemu. Ta skupnost obdeluje sedaj anketo o stanju različnih profilov kadrov v panogi, kar bo lahko osnova za nadaljnjo programiranje politike in usmerjanja v izobraževanje.

Posebna izobraževalna skupnost naj v sodelovanju s strokovnimi šolami pripravi popularizacijo metalurških poklicev in izvede akcijo v osnovnih šolah za večji vpis v metalurške strokovne šole. Pester prikaz zanimivosti in ustvarjalnih možnosti v teh poklicih bo povečal zanimanje mladine za te poklice.

V zvezi z razvojnimi programi, usmerjevanjem na kvalitetnejše in bolj finalizirane proizvode, s težnjami po večjem vključevanju v mednarodno delitev dela, bo potrebno sedanji izobraževalni sistem postopoma prilagajati novemu sistemu usmerjenega izobraževanja. V tem procesu bo nujno sodelovanje proizvodnih in izobraževalnih temeljnih organizacij, posebne izobraževalne skupnosti, ustreznih strokovnih organov pri zvezi sindikatov, gospodarske zbornice in drugih strokovnih ter družbenopolitičnih organizacij. Učne programe moramo na vseh stopnjah izobraževalnega procesa prilagajati sodobnim tehnologijam in bodoči usmeritvi metalurgije v Sloveniji.

Vzgojno izobraževalne organizacije bodo pripravile razgovore s svojimi diplomanti o problemih njihovega vključevanja v združeno delo, njihovega napredovanja in o pogojih njihovega dela. Na ta način bodo skušale osvetliti razloge visoke fluktuacije in s tem kadrovskega stanja.

Smernice so bile posredovane delovnim organizacijam, izobraževalnim ustanovam in družbenopolitičnim organizacijam kot stališča oblikovana na posvetovanju.

Pobuda DRGMIT Slovenije, da opredeli svoje stališče do kadrovskih problemov slovenske metalurgije, je prav gotovo akcija, ki pove, da se čuti društvo inženirjev in tehnikov odgovorno, da opozori na te probleme, ker se čuti tudi soodgovorno za nadaljnjo rast in kvaliteten razvoj naše panoge. V ospredje pa postavlja prav človeka — delavca, ki bo le s svojimi ustvarjalnimi silami omogočil nadaljnji napredek. Č. T.

NALOGE KOMUNISTOV ŽELEZARNE NA PODROČJU KADROVSKE POLITIKE

Nadljevanje s 1. strani

pravice in odgovornosti delavcem za odločanje tudi o kadrovski politiki. Da pa bi imeli delavci resnično odločujoč vpliv na kadrovsko politiko, bomo morali našo aktivnost v TOZD in delovnih skupnostih usmeriti v dosledno spoštovanje sprejetih samoupravnih splošnih aktov, pri tem še posebej uresničevanja dohodkovnih odnosov med TOZD in delovnimi skupnostmi ter nagrajevanja po delu in rezultatih dela ter takih delegatskih odnosov, ki bodo uveljavljali interese delavcev in družbe kot celote.

III.

Komunisti moramo posvetiti vso pozornost izobraževanju za delo in ob delu, kajti le tako bomo lahko dosegli načrtovane cilje. Ob tem je pomembno pridobivanje znanja tako na tehnično ekonomskih področjih, kakor tudi na področju kadrovske politike in vodenja ljudi, oziroma družbenoekonomskih znanj nasploh.

Bolj organizirano in kontinuirano bo potrebno delati z vodji SDS, vodji TOZD, delavci s posebnimi pooblastili itd. in jih usposablja prav za te naloge, ki so potrebne za dobre medsebojne odnose, pravilno vodenje in odgovornost pri delu. Vse TOZD vlagajo precejšnja sredstva v izobraževanje ob delu, kakor tudi v kadrovske štipendije, vendar z rezultati ne moremo biti zadovoljni.

ZLATI ZNAK SINDIKATA TUDI DVEMA SINDIKALNIMA DELAVCEMA IZ JESENIŠKE OBČINE

V ponedeljek, 27. novembra, so na republiškem svetu Zveze sindikatov Slovenije v Ljubljani podelili »ZLATE ZNAKE SINDIKATOV SLOVENIJE« petim osnovnim organizacijam zveze sindikatov v organizacijah združenega dela ter 42 sindikalnim delavcem. Med sindikalnimi delavci sta zlati znak prejela tudi naš sodelavec MIRKO ZUPAN in BOGO FRIŠTIK iz TPO Golica — TOZD Rožca.

Obema prejemnikom k visokemu priznanju iskreno čestitamo.

IV.

Stalni pritiski na povečevanje števila zaposlenih je rezultat slabega izkoriščanja delovnega časa in povečevanja vseh vrst odsotnosti. Tudi odsotnost zaradi prisostvovanja na raznih simpozijih, posvetovanjih in seminarjih naj se zmanjša s tem, da bo tovrstna dejavnost prenešana na proste dneve. Tem vprašanjem moramo komunisti in vsi zaposleni posvetiti vso pozornost in odgovorno pristopiti k razreševanju teh problemov. Slabo izkoriščanje delovnega časa nam odpira vrsto pomanjkljivosti kot so: neizpolnjevanje planskih nalog, neizpolnjevanje obveznosti do kupcev, neizpolnjevanje proizvodnje, povečevanje proizvodnih stroškov, zastoj, slabo vzdušje med tistimi delavci, ki so vedno pripravljani več delati in ne nazadnje prihaja do obsežnega celo slabo kontroliranega nadurnega dela.

Za obravnavo teh vprašanj naj v osnovnih organizacijah ZK koristijo že pripravljene analize strokovnih služb in ocenijo, kakšno je stanje v njihovi TOZD in delovni skupnosti (te analize so o bolezenski odsotnosti, o koriščenju delovnega časa, fluktuaciji, stroških in podobno).

V.

Pri vseh razpravah o kadrovski politiki in zaposlovanju ne smemo mimo ocen, da kljub velikim naporom celotnega kolektiva še vedno zaostajamo pri zagotavljanju družbenega standarda zaposlenih delavcev. Tako nam v dani situaciji vsako povečevanje števila zaposlenih pomeni precejšnje nove potrebe po sredstvih za to področje. (To pa pomeni gradnjo novega samskega doma, sedaj imamo že 845 nerešenih vlog za stanovanja.) Vse to pa se ne more realizirati, če bomo še naprej vodili ekstenzivno politiko zaposlovanja.

Vsa ta stališča naj komunisti v TOZD in delovnih skupnostih obravnavajo in analizirajo ter sprejmejo ustrezne sklepe, ki bodo obvezovali vse komuniste, da jih tudi uresničijo pri svojem vsakdanjem delu in pri uveljavljanju v ostalih družbenopolitičnih organizacijah, samoupravnih organih, delegacijah, skratka povsod, kjer se odloča o vseh teh tako pomembnih vprašanjih dela in življenja.

PRED SPREJEMOM DRUŽBENEGA NAČRTA OBČINE ...

(Nadaljevanje s 1. strani)

ostajajo OZD. Naložbe v investicije naj bi znašale 1.127.225 tisoč din. 61,8 % teh sredstev naj bi bilo porabljenih za opremo, 36,5 % za gradbene objekte, ostali del za zemljišča. Iz gradiva je razvidno, da bo največje investiranje industrija, nato gostinstvo, gradbeništvo, trgovina itd. V kolikor podatki ne bodo korigirani, se bo število zaposlenih v gospodarstvu povečalo za 2,5 %, v negospodarsstvu pa za 6,1 % (dobrošen del gre na račun novo zaposlenih v šolskem centru Plavž), skupno torej za 3 %. Če upoštevamo še poslovne enote, se bo povečala zaposlenost za 2,7 % ali za 400 novih delavcev. Poudariti velja, da je več kot polovica delovnih nalog in opravil predvidena za ženske. Izvoz naj bi z ozirom na letošnjega porasel za 47,6 %, uvoz pa le za 5,9 %. To je torej le nekaj osnovnih izhodišč, na katerih naj bi v prihodnjem letu slonelo jeseniško gospodarstvo.

Odsek za plan in analize pri skupščini občine Jesenice je izvršnemu svetu predložil še eno zanimivo gradivo: Analizo turističnega gospodarstva v občini Jesenice. Vzorci in sistematično pripravljeno gradivo ni ravno najbolj optimistično. Osnovna ugotovitev je ta, da delež gostinstva in turizma v strukturi družbenega proizvoda znaša v letih 1976, 1977 in prvih 6 mesecih 1978 le 152.097 tisoč din ali 2,7 % (planirano je 3,3 %), kar je za 15 % manj kot se je predvidevalo. Enak zaostanek je tudi pri dohodnem dohodku. Izgube so se z ozirom na leto 1976 (11.654.000 din) zmanjšale v letu 1978 na 1.548.000 din (TOZD Hoteli Kompas Kranjska gora). Izkoriščenost zmogljivosti v gostinstvu je problematična. Zasedenost v hotelih in prenočiščih znaša 51 % in je donekle zadovoljiva, medtem ko zasedenost planinskih koč (8 % - 30 dni v letu), počitniških domov (14 % - 50 dni v letu) in zasebnih sob (10 % - 36 dni v letu) vzbujajo začudenje, verjetno pa tudi podrobnejše analize (če ne tudi ustrezne inšpekcije). Poglavitni vzrok stagnaciji turizma je vsekakor v premajhnem investiranju v turistično infrastrukturo. Že laična ocena pove, da je bilo v tem srednjeročnem obdobju kaj malo investicij, podatek, da je bilo v dveh letih in pol investiranih 266 milijonov din, pa to samo potrjuje.

Vzrokov za neizpolnjevanje planovskih ciljev je seveda več; tako se ugotavlja poslovna neorganiziranost pri združevanju dela in sredstev OZD s področja turizma, izrazito pomanjkanje strokovnih kadrov v turizmu je vsekakor v pomembni korelaciji z neustreznostjo in šibko ponudbo obstoječih kapacitet. Pri manjkajočih določenih infrastrukturnih objektov (večnamenska dvorana v Kranjski gori naj bi to vsaj delno sanirala) itd. Pa še nekaj statističnih podatkov, ki naj ovednostijo letošnjih prvih devet mesecev: število gostov se je povečalo za 9 % (tujih za 15 % in domačih za 6 %), število nočitev je večje za 9 % (tujci izkazujejo 10 % povečanje, domači pa 8 % povečanje). Da je naša občina tranzitna, pove podatek, da znaša bivalna doba le 3,2 dni. Od tujih gostov jih je bilo največ iz Nemčije (28.290) sledijo pa Nizozemci, Britanci in Italijani. Od domačih gostov jih v našo občino največ prihaja iz Slovenije, sledijo pa gosti iz Hrvaške, Srbije in Vojvodine. Število gostov in nočitev po naseljih se že dolgo časa ne spreminja. Prednjači Kranjska gora (103.323 gostov in 347.181 nočitev), sledijo pa Gozd Martuljek, Mojstrana, Jesenice itd. Analizi je izvršni svet posvetil precejšnjo pozornost, po obširni razpravi pa je sprejel tudi vrsto sklepov, ki jih bo preko oddelka za gospodarstvo pričel v najkrajšem času tudi izvajati, vse pa seveda s ciljem, da se v tej gospodarski panogi nekatere stvari premaknejo na bolje.

K tej analizi lahko služijo kot dopolnilo nekatere ugotovitve tržne inšpekcije, zajete v poročilu o izvršni kontroli prijavno-odjavne službe in kategorizacije zasebnih turističnih sob. V občini je 249 zasebnih gospodinjstev, kjer oddajajo turistične sobe. Skupna zmogljivost znaša 1553 ležišč. Inšpekcija je ob pregledu ugotovila večje število sob oziroma ležišč, seveda neprijavljanih, zato je bil z nekaterimi dejstvi seznanjen tudi sodnik za prekrške. V akciji je bilo ugotovljeno, da so prisotne precejšnje težave v prijavno-odjavni službi. Zakon, ki je turističnim društvom odvzel to dejavnost, je prinesel tudi nekaj zmede. Občani lahko sami vodijo knjige gostov, s tem pa so podane možnosti prikrievanja oziroma utaje dohodkov, kar je bilo v praksi tudi potrjeno. Pri kontroli cenikov je bilo ugotovljeno, da so ceniki pravilno evidentirani, vendar pa jih oddajalci sob niso vedno obesili na vidno mesto. Inšpekcija je naletela še na en problem: to so avtoprikolice zasebnikov, dogaja se pa za tudi to, da OZD sklepajo dogovore z nekaterimi OZD v Kranjski gori za postavitev prikolice na njihovo zemljišče. Skratka gre

za prekršek, ki ga sankcionira občinski odlok o javnem redu in miru.

Izvršni svet je obravnaval tudi dvoje gradiv, na katera je podal le svoje mnenje. Prvo, in zelo pomembno, so Izhodišča za izračun dinamike in učinkov prehoda na ekonomske stanarine v občini Jesenice. Gradivo je pripravila Samoupravna stanovanjska skupnost Jesenice in bo posredovano tudi v javno razpravo. Bistvo uvedbe ekonomskih stanarin pomeni pravzaprav uresničitev družbeno-ekonomskih odnosov na področju gospodarjenja s skladom stanovanjskih hiš in stanovanj. Ekonomska stanarina naj bi bila torej družbeno priznana cena za uporabo stanovanj, kot jo določijo vsi prizadejani. Pri tem se upošteva splošna raven cen, konkretne potrebe za enostavno reprodukcijo, eventualno tudi del razširjene reprodukcije, sredstva potrebna za dogovorjeno raven tekočega in investicijskega vzdrževanja ter stroške upravljanja. Na ta način bi bilo zagotovljeno

gospodarno vzdrževanje stanovanj, povečana amortizacijska sredstva pa bodo omogočala redno nadomeščanje starih stanovanj. Prehod na ekonomske stanarine je pripravljen v dveh variantah; po prvi do leta 1982 in drugi do 1985. Izvršni svet, ki na gradivo ni imel bistvenih pripomb, se je v razpravi opredelil za drugo varianto, to je za leto 1985.

Občinski sindikalni svet posreduje združenemu delu v razpravo predlog, da se prispevek za stanovanjsko gradnjo poveča od dosedanjih 6 % na 6,5 %, kar bi zagotovilo 7.000.000 din dodatnih sredstev. Ker je zadeva poznana, le še to, da je izvršni svet podprl predlog občinskega sindikalnega sveta.

V tem tednu se bo izvršni svet sestal na svoji 27. seji, pomembnejši točki dnevnega reda pa sta vsekakor osnutek občinskega proračuna za leto 1979 in osnutek odloka o povprečni gradbeni ceni in povprečnih stroških komunalnega urejanja v letu 1979.

Ahec Božo

KOVINSKI PODBOJI TEŽKO PRODIRAJO NA TRŽIŠČE

(Nadaljevanje s 1. strani)

področja od strokovnih do komercialnih in se srečevala z različnimi problemi v prizadevanjih za kar najboljši plasman naših vratnih podbojev. Med problemi in ugotovitvami naj navedem le nekatere. Gradbeni podjetja, ki imajo svoje mizarске obrate, ne morejo takoj preiti na kovinske podboje, ker morajo v teh obdobjih preiti na drug proizvodni program in ustrezno preusmeriti tudi delavce. Dobro pa vedo, da uvedba kovinskih podbojev pomeni pomenitev gradnje. Veliko je tudi gradbenih podjetij, ki so z uvedbo tunelskih opažev takoj prešli tudi na naše kovinske podboje, ker jih na to veže tehnologija. Večje probleme pa imamo z grosističnimi trgovinami, ki do danes še nobena ni vzela kovinskih podbojev na zalogo in jih prodajala iz zaloge, čeprav imajo za to odobren rabat. Na tržišču je do kovinskih podbojev še precej odpora in negativnih mnenj. To je tudi nekako razumljivo, saj ima lesna industrija v Jugoslaviji evropsko kvaliteto pa tudi veliko propagandno in prodajno mrežo, medtem ko smo mi s svojimi vratnimi podboji še zelo osamljeni in se le s težavo prebijamo, skupaj z nekaterimi trgovci.

Iz tega razloga menim, da bomo morali biti še mnogo bolj prisotni na tržišču in povečati reklamo, skupaj s sorodnimi artikli oziroma artikli potrebnimi gradbeništvu kot so: pletena žica, žičniki, opaži, elektrode in podobno. Vzporedno s tem pa bomo morali stalno izboljševati kvaliteto, dosledno se držati dobavnih rokov in sprejeti vsako, tudi najmanjšo narčilo, ne glede na serijo, ker le tako bomo lahko dosegli še boljše rezultate kakor letos.

Še boljši uspehi pa ne zavisijo samo od nas, to je od proizvajalcev kovinskih podbojev, temveč tudi od proizvajalcev tunelskih opažev (REMO TUZLA, MALI IDŽOŠ), še posebno pa od naše temeljne organizacije združenega dela KOVINOSERVIS. S Kovinoservisom doslej sploh nismo imeli nobenih tesnejših stikov za skupno prodajo kovinskih podbojev in tunelskih opažev, razen skupnega nastopa v zadnjem času na skopskem sejmu. V pogledu obdelovanja tržišča pa še nismo imeli skupnega nastopa. Glede na vse to ne razumem izjave vodja TOZD Kovinoservis, ki sem jo bral v našem glasilu, namreč da obstoji bojazen, da bi se njihovi prodajni rezultati poslabšali, če bi njihovo prodajo priključili skupni prodajni službi Železarne, kakor tudi celotne komercialno finančne zadeve. Mislim, da je bila s tem izrečena nezaupnica našemu prodajnemu sektorju, da ni sposoben da bi prodajne posle opravljali tudi za njihovo TOZD. Vsi pa vemo, da je naš prodajni sektor dobro organiziran, da je na vseh področjih dobro deloval, saj praktično prodamo vse kar izdelamo. Da dobro obvlada jugoslovansko tržišče in da ima dobre poslovne donose s kupci tudi kadar je vprašanje akreditiranja ali posebnih težav pri uvozu. Za naš skupni boljši poslovni uspeh si bomo morali vsi prizadevati, da premostimo taka mišljenja, ki imajo močan prizvok podjetniškega obnašanja.

Danes lahko mirno rečemo, da smo pri plasmaju naših kovinskih podbojev dosegli že prve uspehe, z upoštevanjem vsega tega pa bodo naši uspehi v prihodnje lahko še boljši.

Janez Vilman

CEPLJENJE PROTI GRIPI

V novembru smo v naši delovni organizaciji organizirali preventivno cepljenje proti gripi. Udeležba na tem cepljenju ni bila prav preveč zadovoljiva, kar kažejo tudi spodnji podatki.

TOZD	Št. zaposlenih	udeležba	%	udeležba na I. cepljenju 1977
Plavž	235	90	38,30	97
Jeklarna	623	152	24,40	178
Livarna	88	20	22,73	10
Valj. Bluming Stekel	428	89	20,79	28
Valj. žice in prof.	289	69	23,88	89
Valj. deb. pločevine	199	79	39,70	51
Hladna valj. Jesenice	231	87	37,66	84
Hladna valj. Bela	283	59	20,85	139
Žičarna	306	138	45,10	123
Profilarna	93	42	45,16	34
Vratni podboji	49	7	14,29	9
Jeklovlek	161	51	31,68	37
Elektrode	247	75	30,36	68
Žebljarna	95	23	27,06	34
Strojne delavnice	326	131	40,18	122
Remontne delavnice	517	134	25,92	167
Vzdrževanje	542	94	17,34	133
Energetika	246	40	16,26	35
Transport	385	43	11,17	44
Družbena prehrana	178	41	23,03	41
Kovinoservis Jes.	86	38	44,19	38

DELOVNE SKUPNOSTI

Za kadrov. in spl. zadeve	395	102	25,82	70
Za kom. in fin. zadeve	264	74	28,03	81
Za ekonom. teh. kont. in nov.	485	150	30,93	151
	6741	1828	27,12	1863

Iz razpredelnice vidimo, da se je v naši delovni organizaciji cepilo samo 27,12 % delavcev. Če primerjamo podatke o cepljenju iz leta 1977 vidimo, da je stanje isto. Glede na to, da dosežemo kolektivno zaščito proti gripi pri 80 % cepljenosti populacije, bi lahko rekli na osnovi navedenih podatkov, da je naša kolektivna odpornost v primeru epidemije gripe enaka ničli.

Zato ponovno pozivamo vse železarje, da se cepijo vsaj ob drugem cepljenju. Še zmeraj je bolje enkrat kot nobenkrat!

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK - 11. 12.	PRISTAVEC BOŽIDAR	ZUPAN ALOJZ
TOREK - 12. 12.	STARE BRANKO	CUZAR ALOJZ
SREDA - 13. 12.	KRAPEŽ BERTI	SITAR ANTON
ČETRTEK - 14. 12.	PETERNEL JANEZ	BAK DUŠAN
PETEK - 15. 12.	KAVČIČ IVAN	SLAMNIK IVAN
SOBOTA - 16. 12.	ENIKO VANDA	VARL ALOJZ
NEDELJA - 17. 12.	TELALVIČ AHMED	PINTAR MARJAN

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni zgradbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 11. do 16. decembra bodo delale naslednje obratne ambulante:
dopoldan: I. obratna ambulanta - dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar;
popoldan: III. obratna ambulanta - dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Sitar.
V soboto, 16. decembra, samo dopoldan III. obratna ambulanta - dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta - dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti:
dopoldan: I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražišar;
popoldan: II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej.
V soboto, 16. decembra, samo dopoldan I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražišar.

V torek, 12. decembra, in v četrtek, 14. decembra, dodatno za Železarno od 7. do 13. ure II. zobna ambulanta - dr. stom. Alojz Smolej in od 13. do 19. ure I. zobna ambulanta - v. den. Viktor Stražišar.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13. ure, popoldan od 13. do 19.30, v soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VABILO UPOKOJENCEM

Izvršni odbor OO sindikata TOZD Žebljarna vabi vse bivše sodelavce - upokojence na tovariško srečanje v soboto, 9. decembra.

Vabljeni naj se zbere ob 10. uri v spodnjih prostorih Kazine na Jesenicah.

1000 sindikata TOZD Žebljarna

OBVESTILO INVALIDOM ŽELEZARNE

Aktiv invalidov železarne Jesenice organizira tekmovanje v streljanju z zračno puško v počastitev dneva JLA. Tekmovanje bo v nedeljo, 17. decembra, v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku s pričetkom ob 8. uri. Tekmovale bodo ekipe aktivna invalidov železarne Jesenice, ekipa strelske družine Triglav Javornik - Koroška Bela, ekipa graničarjev ter ekipa mladine Železarne.
Vabi IO aktivna invalidov železarne Jesenice.

Na osnovi samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih in odgovornosti na delu v delovni skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, dajemo naslednjo

OBJAVO

za proste delovne naloge na centru za proučevanje samoupravljanja in informiranje - uredništvo Železarja:

- korektor šifra 5578 U-5 1 oseba

POGOJI:

Za opravljanje delovnih nalog se zahteva:

- Visoka ali višja izobrazba slavistične ali sorodne smeri.
- Poleg slovenskega jezika znanje srbohrvaščine in pasivno znanje enega tujega jezika.
- Ustrezne moralnopolitične kvalitete in ustrezen odnos do samoupravljanja.

Delovno razmerje se sklne za določen čas (do aprila 1979) s skrajšanim delovnim časom (tedensko 24 ur - ponedeljek, torek in sredo).

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v roku 15 dni po objavi na kadrovske sektor železarne Jesenice, z oznako »za DS KSI«.

Posebne prijavnice dobite pri kadrovskih ali v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja v TOZD Energetika, z dne 22. 11. 1978 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

3122 D-3 strojnik stikalničar HE Vintgar 8. ktg. 2 osebi

Za opravljanje delovnih nalog se zahteva:

- zaključena poklicna šola elektro ali strojne stroke ter najmanj pet let ustreznih delovnih izkušenj.

Kandidati naj pošljejo prijave z osnovnimi podatki in podatki o strokovnosti v roku 15 dni po objavi na kadrovske sektor Železarne, z oznako »za TOZD Energetika«.

OBVESTILA KOLEKTIVU - OBVESTILA KOLEK

23. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNA

Predsednik odbora za gospodarstvo Božo PANČUR je za 23. sejo, ki je bila 28. novembra, predložil naslednji dnevni red: pregled sklepov zadnje seje, analiza finančnega rezultata za mesec oktober in kumulativno za prvih deset mesecev, ocena skupne in blagovne proizvodnje za mesec november ter zunanja realizacija prodaje energetskih medijev in vzdrževalnih storitev za oktober 1978, predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec december 1978, analiza gibanja osebnih dohodkov in predlog uskladitve in tekoče zadeve.

Poročilo o izpolnjevanju sklepov prejšnje seje je navzočim posredoval predsednik poslovnega odbora Peter KUNC. Iz poročila je razvidno, da so bili sklepi v glavnem izvršeni, nekateri, ki so dolgoročne značaja, pa še izvajajo.

V zvezi s sklepom 3.1.10. z 21. seje odbora za gospodarstvo glede problematike o neizdobljenih količinah po temeljnih organizacijah in predobavah, so člani odbora sklenili, da bodo o tej problematiki razpravljali, ko bo pripravljen tudi organizacijski dopolnilni predlog za programiranje proizvodnje.

Na podlagi sklepa iz prejšnje seje odbora, ki se nanaša na nedoseganje planskih obveznosti v elektro in železni, je bil odbor mnenja, da pripravljeno obširno analizo poslovnih odbor predhodno dobro pregleda ter na osnovi razprave z odgovornimi v temeljni organizaciji Jeklarne predlaga odboru za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarne končne zaključke in potrebne ukrepe.

O analizi finančnega rezultata za mesec oktober in kumulativno za prvih deset mesecev 1978 je spregovoril predstavnik iz finančno računovodskega sektorja Boris PESJAK. Iz analize je razvidno, da v mesecu oktobru nismo dobro poslovali, saj smo zaostali za planirano proizvodnjo za 10,4 %, proti istemu mesecu lanskega leta pa za 1254 ton. Po načrtu realizaciji beležimo v oktobru močno poslabšanje priliva likvidnih denarnih sredstev, predvsem na račun priliva v obliki vrednostnih papirjev (menic).

Odbor za gospodarstvo nadalje ugotavlja, da smo v prvih desetih mesecih zaostali za planirano blagovno proizvodnjo za 19.781 ton ali 5,1 %. Pri povprečni prodajni ceni v prvih desetih mesecih 11.250 din/t znaša to 223 mio din izpada celotnega prihodka.

V mesecu oktobru so nekatere temeljne organizacije proizvajale z višjimi stroški kot smo načrtovali. Prekoračitev je skoraj dvakrat večja kot v mesecu septembru. Iz tega sledi, da večina temeljnih organizacij ni delala dobro, saj niso dosegale planskih obveznosti v količini, izple-

nu in asortimentu. Povečali pa so se tudi stroški predelave in to stroški pomožnega materiala, materiala na delovni nalog ter fiksni stroški.

Iz ocene izvrševanja operativnega programa količinsko in vrednostno za mesec november ter zunanje realizacije prodaje energetskih medijev in vzdrževalnih uslug za oktober, ki jih je podal predstavnik iz oddelka za operativno planiranje Avgust KARBA, so člani odbora ugotovili, da bo proizvodnja v novembru bolj-ša kot v oktobru.

Obravnavali so tudi predlog programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec december ter ugotovili, da je program postavljen realno in ga bo mogoče doseči. V zvezi s tem odbor poziva vse temeljne organizacije, da realizirajo proizvodnjo visoko-

kovrednega materiala za tržišče, za kar v Železarni obstaja osnova. Prav tako poziva vse temeljne organizacije in delovne skupnosti, da pričnejo z odpremo takoj v začetnih dneh meseca. Predvsem zaradi zimskih razmer naj skušajo dobiti čim več prevoznih možnosti v okviru železnice.

Med pomembnejšimi točkami dnevnega reda so na seji obravnavali analizo gibanja osebnih dohodkov v Slovenskih železarnah, občini in širši skupnosti v primerjavi z doseženimi osebnimi dohodki v Železarni. Na iniciativo poslovnega odbora in družbenopolitičnega aktiva Železarne odbor za gospodarstvo priporoča delavskim svetom temeljnih organizacij, da razpravljajo o predlogih odbora za gospodarstvo ter sprejmejo ustrezne sklepe.

V nadaljevanju se je vodja sektorja novogradnje Emil AŽMAN poročal o koriščenju porabljenih sredstev za pripravo projektov, ki so do sedaj angažirani v višini 402.419,50 din. Navzoči člani na poročilo niso imeli pripomb ter so poročilo soglasno potrdili.

Ob koncu seje so obravnavali nekatere vloge s področja gospodarstva ter jih ustrezno rešili. D. M.

14. SEJA ODBORA ZA KADRE IN DRUŽBENI STANDARD

23. novembra se je na 14. seji sestal odbor za kadre in družbeni standard pri delavskem svetu železarne Jesenice pod predsedstvom Ane KUDINA. Obravnavali so: pregled sklepov prejšnje seje, vloge iz naslova družbenega standarda, vloge iz naslova izobraževanja kadrov, analizo bolezenske odsotnosti in tekočo problematiko.

Predsednica odbora je prisotne seznanila s pregledom sklepov prejšnje seje in ugotovila, da so sklepi v večini izvršeni, razen nekaterih, ki so daljšega značaja, pa so še v izva-

janju. Odbor je obravnaval predlog poslovnega odbora o preračunih in porabi in o dopolnilnem predlogu delitve sklada skupne porabe. V zvezi s tem je odbor sprejel več sklepov, ki pa bodo veljavni šele, ko jih bo v razpravi potrdil delavski svet Železarne.

Za tem je vodja oddelka za družbeni standard Božo Pančur posredoval odboru vloge posameznih organizacij in društev iz naslova družbenega standarda. Največ je bilo prošenj raznih šol, v katerih prosijo za finančno pomoč pri organiziranju zaključnih oz. maturantskih izletov. Posameznim delavcem Železarne pa so člani odbora odobrili tudi nekaj dni izredno plačane odsotnosti za udeležbo na športnem in kul-

turnem področju, prizadeti bodo o teh sklepih pisno obveščeni.

Odbor je obravnaval tudi ocene brigadirjev jeseniško-bohinjskega oddelka, ki so sodelovali na zvezni mladinski delovni akciji Podrinje - Kolubara 78 in jih vzel na znanje.

Božena Dolgan je iz naslova izobraževanja kadrov posredovala članom odbora v razpravo in odločitev precej vlog. Odbor za kadre in družbeni standard je sprejel tudi sklep, da železarna Jesenice prevzame pokroviteljstvo nad praznovanjem 40-letnice obstoja Železarskega izobraževalnega centra.

Nato je odbor za kadre in družbeni standard dopolnil nekatere svoje sklepe, ki so jih že sprejeli na preteklih sejah. Odbor dopolnjuje sklep, ki ga je sprejel na svoji seji dne 23. 3. 1977, s tem da se v izvensodno poravnavo k dolžnemu znesku vključijo tudi predpisane obresti.

Dopolnil je sklep, ki ga je sprejel na svoji seji dne 2. 2. 1978, s tem da v Železarno sprejemamo za pripravnike naše študente ali druge delavce z visoko in višjo izobrazbo samo z zaključeno šolo (z diplomom).

Študenti železarne Jesenice imajo za izdelavo diplomske naloge pravico do trimesečnega brezobrestnega posojila v višini zadnje študentske dajatve pod pogojem, da predložijo potrdilo o vseh opravljenih izpitih in o temi diplomske naloge.

Odbor je dopolnil še sedaj veljavne primere in kriterije za odobritev študijskih ugodnosti, s tem da delavci, ki jim je odobrenih 20 dni študijskega dopusta za diplomu za višje šole, le-te lahko koristijo po tem, ko kadrovskemu sektorju predložijo potrdilo o izbrani temi diplomske naloge.

Bojan Erjavšek je nato prisotnim posredoval analizo bolezenske odsotnosti v Železarni. Ugotovili so, da analize niso podrobno obravnavali odbori za delovna razmerja temeljnih organizacij in delovnih skupnosti, zato odbor zadaljuje kadrovski sektor, oddelek za kadre, da analizo ponovno obvezno obravnavajo odbori za medsebojna razmerja v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih.

M. S.

Z. B.

18. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Odbor za delovna razmerja TOZD Elektrode je imel 18. redno sejo 14. novembra 1978, ki jo je vodil predsednik Janez Zaveljcina.

Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje z ugotovitvijo, da so vsi sklepi izvršeni, le sklep, ki se nanaša na priučenje kadrov za četrto linijo bo predvidoma izvršen v decembru.

Obravnavali so poročilo o zaposlenosti delavcev TOZD v mesecu oktobru. Skupna odsotnost v tem mesecu je znašala 17,7 %, od tega je bilo 11,1 % bolezenske odsotnosti. V oktobru je bolezenska odsotnost zopet narasla in je bila za 1,8 % večja od odsotnosti v mesecu septembru. Neizkoriščeno je ostalo še več kot 14 % rednih dopustov, kar bo povzročilo težave pri izvrševanju proizvodnih nalog v mesecu decembru.

Potrdili so prenehanje delovnega razmerja dvema delavcema in spre-

jem dveh delavcev v TOZD. Nadalje so potrdili premostitev enega delavca, za premostitev drugega delavca pa bo odbor dokončno sklepal na prihodnji seji.

Odbor je dal soglasje, da se od prijavljenih kandidatov, kot rezerva usposobijo za rezalke naslednje tovaršice: Pivač Azemina, Branka Ravnik, Dušan Anakiev. Za usposobitev četrte rezalke bo odbor odločal na naslednji seji.

Odbor je Srečko Žen odobril en dan izredno plačane dopusta za sodelovanje pri pihalnem orkestru jeseniških železarjev in Marjanu Kejžarju devet dni za smučarsko dejavnost.

M. S.

23. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V četrtek, dne 23. novembra, je namestnik predsednika odbora za gospodarstvo pri TOZD Valjarna bluming štekel Janez Smolej sklical 23. redno sejo odbora, na kateri so člani obravnavali deset točk dnevnega reda.

Pri pregledu sklepov zadnje seje so ugotovili, da so bili izvršeni. V nadaljevanju so obravnavali proizvodno problematiko za mesec oktober in ugotovili, da je bila skupna proizvodnja dosežena z 90,3 %, blagovna pa z 89,9 %. Vzrok za nedoseganje planiranih količin je še vedno v okvarah na posameznih agregatih. Še posebno pereč problem pa v zadnjem času predstavljajo Bronx škarje. Glede na tako stanje tudi izpleni niso bili doseženi, saj so bili na blumingu za 0,3 % in na šteklju za 3,7 % pod planiranim. Najbolj problematičen je izplen v hladni valjarni Jesenice, ker se kolobarji dvakrat obrezujejo in pa pri tanki pločevini.

Finančni rezultat je v oktobru nekoliko boljši, še vedno pa so stroški preseženi za 3.140.243,52 din, in sicer pri vložku za 2.989.648 din (zaradi slabo doseženih izplenov na blumingu in šteklju) in pri predelavi za 150.596 din (zaradi nezadostne proizvodnje ter nevkalkuliranih prispevkov in obresti v plansko lastno ceno).

Na osnovi poročila o doseganju postavljenih delovnih ciljev so ugotovili, da je osem delovnih ciljev doseženih, šest pa ne.

Obravnavali so operativni program za mesec december, ki je sestavljen zelo zahtevno, saj je pri skupni proizvodnji zvišan za 6 % in pri blagovini za 3,2 % v odnosu na družbeni plan. Pri tem so člani odbora poudarili, da je predpogoj za realizacijo plana, da TOZD Vzdrževanje zagotovi nemoteno obratovanje vseh naprav.

Odbor je zahteval tudi, da TOZD Vzdrževanje poda pisno poročilo o poteku menjave elektromagnetne sklopke in navede vzrok za podaljšanje popravila preko dogovorjenega roka. Pojasniti morajo tudi, kako je potekala montaža matice na nastavnih napravah. TOZD Vzdrževanje mora zagotoviti tudi nemoteno obratovanje Bronx škarij, ker v nasprotju primeru ne prevzamejo odgovornosti za pomanjkanje vložka v hladni valjarni Jesenice.

Potrdili so nov izračun normativa dela na Bronx škarjah kot ga je pripravil SEOP - oddelek za študij dela in časa. Sprememba je v tem, da so se doslej obračunavale norme na tono proizvodnje, nov izračun pa je postavljen na število svitkov. Veljavnost novega izračuna velja od 1. decembra dalje.

Na osnovi pravilnika o osnovah in merilih za delitve osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe, ki je v veljavnosti od 1. julija, so člani odbora menili, da je potrebno izločiti iz obračuna stimulacije na doseganje programirane storilnosti, ure in nadure za usluge drugim TOZD in sprejeli naslednje sklepe:

- količina opravljenih ur in nadur za usluge drugim TOZD se ne šteje v izračun stimulacije za doseganje programirane storilnosti;

- doslej opravljene ure in nadure v času veljavnosti navedenega pravilnika se preračunajo in se upoštevajo v mesecu novembru s tem, da se poravnava dolg dveh odstotkov, prejetih v mesecu oktobru;

- pri izračunu odstotka za stimulacijo naj se upošteva tudi izpadla proizvodnja zaradi podaljšanja montaže elektromagnetne sklopke preko dogovorjenega remonta in izpadla proizvodnja zaradi podaljšanja popravila matice na nastavnih napravah.

Namestnik vodja TOZD tov. Mandelj je seznanil člane odbora, da je v obeh adjustažah na zalogi okrog 400 ton pločevine, ki jo ni moč prodati niti s popustom, zato vodja oddelka predlaga odpis pločevine. Člani odbora so sprejeli sklep, da se pločevino odpiše v štirih mesecih, zaradi pomanjkanja prostorov pa se pločevina najprej odposlje iz adjustaže štekel na Beli.

Za izredno uspešno rešitev in odstranitev okvare na napravi za navijanje kabla na 16-tonskem magnetnem žerjavu, ki jo je izvedel Anton Lužnik, mu je odbor potrdil enkratno nagrado v višini 500,00 din.

V razpravi so sodelovali: Doles, Kavčič, Smolej in Mandelj. NI

TOZD Žičarna

23. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik Alojz Zorko je 22. novembra sklical 23. redno sejo odbora za delovna razmerja. Uvodoma je poudaril, da so sklepi zadnje seje realizirani razen sklepa o potrebah po delavcih v TOZD Žičarna. Te-

meljna organizacija potrebuje tri delavce in to za delovna mesta rezalcev palic MRP, drugi pocinkovalec in adjuster Elira žice.

Odbor je potrdil razporeditev petih novosprejetih delavk na delovno mesto pomočnik adjusterja VAC žice.

Ob sklepu seje so člani odbora potrdili izredno plačan dopust Petru Peternelu in Mihu Peternelu.

B. J.

PRIMERAN
VOJNIK

DRAGI DRUGOVI!

ISTOK VARL

ČLAN VASEG KOLEKTIVA ZASLUŽENO JE DOBIL VIŠJO VOJNIČKO PRIZNANJE ZNAČKO "PRIMERAN VOJNIK" ZA ODLIČAN USPEH V VOJNOSTROJNOJ ORUŽI, IDEJNO-POLITIČNO OBRAZOVANJU I VASITANJU, PRIMERNO I SAVESNO IZVRŠAVANJE VOJNIČKIH DUŽNOSTI, USPEŠNO SPROVOĐENJE U ŽIVOT MERA BEZBEDNOSTI I SAMOZAŠTITE, MARLJIVO UČEŠĆE U VARNOSTAVNIM AKTIVNOSTIMA, RAZVIVANJE DRUGARSTVA I JAČANJE BRATSTVA I JEDINSTVA U VOJNOM KOLEKTIVU.

SUDITE PONOSNI TAKVIM UZORNIM ČLANOV VASEG KOLEKTIVA, SPOSOBNIM I ODLUČNIM BRANITELJEM SOCIALISTIČKE SAMOUPRAVNE ZAJEDNICE.

16.08.1978. BEOGRAD

(DATUM I MESTO)

majors
DAMJANOVIĆ
(POTPIS)

Kadrovski sektor naše železarne je pred praznikom republike prejel gornjo diplomu, s katero vojna pošta Beograd obvešča kolektiv, da je naš sodelavec Istok Varl iz RTA prejel visoko vojaško priznanje značko - »uzoren vojak«. Čestitamo in želimo, da bi imeli čim več takih sodelavcev.

»MLADINA IN KULTURA« NA REŠETU

Pred prazniki je občinska konferenca ZSMS Jesenice v gledališki dvorani na Jesenicah organizirala kulturno prireditev z naslovom Mladi in kultura z namenom, kakor so napovedali v vabilu, da bi se ob izvajanju programa nekaterih mladinskih kulturnih skupin pogovorili o nekaterih problemih na področju kulture seveda in skušali oblikovati smernice za uspešnejše delo v prihodnje. Dobra zamisel mladih, ki pa je izvenela v glavnem v dialogu obeh vodij večera – predsednika občinske konference ZSMS Slavka Mežika in predsednice kulturne komisije pri OK ZSMS Magde Flander ter nekaterih dokaj neprizadevanih sogovornikov iz vrst nastopajočih in seveda ob izvajanju, razen nekaterih izjem, dokaj improviziranega kulturnega programa. Na odru so sicer povedali, da bi k razgovoru radi povabili kakšnega kulturnega delavca, da pa se žal nihče ni odzval vabilu (res ni bilo najodgovornejših, vseeno pa je v dvorani sedelo pet dolgoletnih kulturnih delavcev in organizatorjev). V sicer dobro zasidani dvorani je bilo več kot polovico pionirjev, nekaj staršev in seveda tudi mladih, ki se jih je razprava tikala.

Kot že rečeno dobra zamisel, ki pa je izvenela dokaj enostransko, kot da bi bila kultura nekaj izven političnega sistema socialističnega samoupravljanja, kot da v občini ne bi imeli delegatsko organizirane kulturne skupnosti in enako organizirane zveze kulturnih organizacij, ki povezuje vso amatersko kulturo v občini. Kajti ves dialog je potekal v okviru v vabilu poudarjene ugotovitve namreč, da je v kulturna društva in skupine vključenih sorazmerno veliko mladih, ki pravzaprav tvorijo aktivno jedro kulturnega življenja v občini, da pa pri oblikovanju programov in vodenja kulturnih društev nimajo kaj prida besede. Niti v vabilu, niti v dialogu na odru ni bilo z besedo omenjeno vprašanje aktivnosti mladih v delegatskem sistemu ob dejstvu, da smo po letošnjih volitvah delegatov v občini ugotavljali mnogo večje število mladih v delegacijah. Zato bi kazalo bolj kritično in samokritično spregovoriti o aktivnosti mladih v delegacijah, ki delirajo delegate v skupščino kulturne skupnosti, kajti tam se kroji kulturna politika in samoupravno sprejemajo programi dela. Tudi v društvih oziroma kulturnih organizacijah in sekcijah se letni programi (po društvenih pravilih) sprejemajo ali na letnih občnih zborih ali konferencah in na enak način tudi pregleduje in ocenjuje opravljeno delo. Torej bi bilo bolj utemeljeno vprašanje – kako bo ZSMS delovala, da bodo mladi bolj ustvarjalno prisotni v delegatskem sistemu in da bo med njimi hitreje prebujala kulturne potrebe in interese. Kajti brez prebujenih kulturnih potreb in interesov tudi ne more biti ustvarjalnega sodelovanja v delegatskem sistemu.

Niti z besedo ni bilo omenjeno vprašanje, kako se mladi v okviru vseh subjektivnih socialističnih sil prizadevajo, da bi se kultura hitreje

vračala v celoto združenega dela, oziroma da bi postala sestavina družbenih planov organizacij združenega dela in krajevnih skupnosti. V tak dialog sodi tudi vprašanje vloge kulture v socialistični samoupravni družbi nasploh, ki pomeni v bistvu bitko za osvoboditev človeka in dela, bitko za preseganje zgodovinsko pogojenih ločnic med materialno in duhovno dejavnostjo. Mnogo več besed bi moralo biti namenjenih vprašanjem kulturne vzgoje mladih od predšolskih ustanov dalje, svobodni menjavi dela med materialno proizvodnjo in kulturnimi dejavnostmi. Pozornost bi morala veljati tudi negativnim vplivom zahoda na kulturno dejavnost, boju mladih proti zaprtosti kulture, proti različnim oblikam kiča in šunda v kulturi in podobno. Vse te naloge v bistvu izhajajo iz resolucije desetega kongresa ZSMS, kakor tudi spodbujanje amaterske kulturne dejavnosti in prizadevanja za premoščanje delitve kulture na profesionalno in amatersko.

Taka široka fronta boja ZSMS za samoupravno organiziranost in odločanje v kulturi, kakor tudi za uresničevanje ostalih nalog, ki jih je pred mlade postavil deseti kongres Zveze socialistične mladine Slovenije, pa seveda zahteva dobro in dinamično organiziranost povsod kjer mladi delajo, se izražajo ali živijo, to je v organizacijah združenega dela, šolah in krajevnih skupnostih ter vključevanje v aktivno delo kar največje število mladih. Pri tem pa v občini že nekaj let nismo dosegli kontinuiranega delovanja osnovnih organizacij v organizacijah združenega dela, šolah in krajevnih skupnostih, kar bi moral biti primeren cilj občinskega vodstva ZSMS, ne pa da pretirano opozarja na »odmaknjenost« in »pozabljenost« mladih s strani društev in organizacij. Mladi bodo toliko bolj prisotni, kolikor bolj bodo organizirano delovali pri uresničevanju svojih kongresnih nalog.

V svojih prizadevanjih in aktivnostih je občinska konferenca ZSMS že v vabilu poudarila, večkrat pa je bilo rečeno tudi na odru, da so

skupaj z glasbeno mladino organizirali seminar za animatorje glasbenega življenja, da ustanavljajo mladinski pevski zbor, folklorno skupino, da so začeli z akcijo »knjiga in mladica«, da pripravljajo srečanje »pozabljenih« mladih likovnikov, da bodo v decembru organizirali seminar za klubsko dejavnost, da se s kinematografskem podjetjem dogovarjajo za mladinsko filmsko matinejo itd. Spoštovanja vredna prizadevanja, vendar pa mladi ob tem ne bi smeli pozabiti, da imamo v občini poleg zveze kulturnih organizacij tudi vrsto specializiranih društev, organizacij in skupin, ki imajo in razvijajo te dejavnosti. Najbrž bi bilo normalno, da bi občinsko mladinsko vodstvo posredovalo interese mladih zvezi kulturnih organizacij, ki združuje celotno amatersko kulturo v občini. Tako pa se nam dogaja, da je na Jesenicah v tem času kar na treh področjih vznikla ideja po ustanovitvi oziroma obnovitvi folklorne skupine. Sprajšujem se tudi zakaj ustanavljati nov mladinski pevski zbor, če le-ta dvanaest let deluje pri jeseniški gimnaziji. Ali ne bi bilo bolj smotno tega kadrovske okrepiti z mladimi iz ostalih srednjih šol in iz proizvodnje, nekako tako kot je že pred leti deloval. Zakaj ne bi občinsko mladinsko vodstvo prek kulturne skupnosti občine pospešilo sklepanje samoupravnega sporazuma o uresničevanju kulturne politike na področju produktivne kinematografije v občini, namesto, da se mimo tega dogovarja za matinee, ki same po sebi brez ustrezne filmske vzgoje, predavanj in podobno še ne rešujejo ničesar. Zakaj govoriti o »pozabljenih« mladih likovnikih, če na Jesenicah že 32 let kontinuirano deluje likovni klub DOLIK, ki ima na široko odprta vrata za vse, ki imajo smisel za likovno dejavnost in ki so pripravljeni, da se strokovno izpopolnjujejo ter podredijo določeni likovni kvaliteti.

Nikakor ne gre za podcenjevanje tovrstnih prizadevanj občinskega mladinskega vodstva, temveč za pripevek k njihovim prizadevanjem, da bi razstavljeno delo dobilo širšo idejno politično osnovo in seveda boljše končne rezultate.

MLADI ŽELEZARJI V POBRATENEM VALJEVU

Mladi iz Železarn so bili od 24. do 26. novembra v gosteh v pobrateni občini Valjevo, oziroma pri mladinskih delovne organizacije Krušik iz Valjeva.

Mladinci iz Krušika so mlade železarje sprejeli pred svojo tovarno in jim zaželeli dobrodoščilo in prijetno počutje v njihovi sredini. Po zajtrku v tovarniški menzi so si železarji najprej ogledali obrat »armatura« in se tako seznanili s procesom izdelave vodovodnih pip. Sledil je razgovor z družbenopolitičnimi delavci Krušika, ki so seznanili mlade železarje o delu te tovarne, osebnim dohodkom, modernizaciji itd. Predstavniki Železarn so seznanili z istimi podatki gostitelje.

Sledil je obisk spominskih obeležij padlim borcem v Valjevu, na spomenik narodnega heroja Stevana Filipovića so mladi iz Železarn položili venec. Ogledali so si tudi Valjevo in del okolice. V Robojah, kjer so delali jeseniški brigadirji, so obiskali spominsko hišo, kjer je nekaj časa med NOV živel tovariš Tito, in v kateri se je prvič sestel s partizani. Po namestitvi v počitniškem domu Krušika v Divčiboru (25 km od Valjeva) so prosti čas do večerje izkoristili vsak po svoje, nogometaši za trening, drugi za sprehod po sončnih Divčiborih itd. Družabni večer z mladinci iz Krušika je bil nadvse prijeten. Ob partizanski pesmi so zaplesali kolo, sklenila so se mnoga nova prijateljstva, kar bo prispevalo še k nadaljnji krepitvi odnosov med mladimi iz Krušika in naše železarne.

Drugi dan so si ogledali prijateljsko nogometno tekmo med NK Jesenice in domačim moštvom (1:0 za domače). Po kosilu v domu JLA so se napotili v krajevo skupnost Kolubara, kjer so jih prav tako pristrčno sprejeli.

Po izmenjavi skromnih spominskih daril, je zadonela pesem, ki se ni ustavila vse do slovesa, ki so ga popestrili še s partizanskim kolom, ki so ga vsi skupaj zaplesali na pločniku pred krajevo skupnostjo. Nasmejani obrazi mimoidočih in veseli pogledi iz oken so dokazovali, da je to res pravo prijateljstvo, ki se s takimi srečanji še utrjuje.

S pesmijo skozi mesto so se odpravili v dom JLA, kjer so jim priredili kratek kulturni program s folklorno skupino, ki je zaplesala nekaj srbskih narodnih plesov. Družabni večer v domu JLA se je kmalu zaključil, kajti v najboljšem razpoloženju je prišlo do prekinitve električne energije in so se morali vrniti v Divčibore. Slovo je bilo težko, kajti v dveh dneh so mladi železarji doživeli res lepo doživetje, prijateljstvo, gostoljubnost. Poslovi so se v dogovoru, da se bodo še srečali na takih ali podobnih srečanjih.

Ob tej priliki se mladi železarji zahvaljujejo soferju viatorjevega avtobusa tov. Cvetkoti za prijetno in varno vožnjo, kajti od Jesenic do Valjeva jih je spremljala gosta megla, nazaj pa od Zagreba do Jesenic nepričakovan sneg.

Vasjo Hribar

V PRIPRAVAH NA PROBLEMSKO KONFERENCO

Preteklo je še eno leto odkar smo se zbrali mladinci v krajevni skupnosti Žirovnica in začeli z resnim in aktivnim delom, ki je potekalo z manjšimi vmesnimi premori nepretrgoma vse leto. Tudi sedaj je pred nami velika in resna naloga, to je problemska konferenca, ki jo bomo izvedli 15. decembra. V pripravah nanjo smo pregledali naše dosedanje delo, ugotovili napake in zamenjali nekatere člane predsedstva. Poživiti moramo namreč predvsem delo v komisijah, ki se v tem letu obstajale v veliki meri le na papirju. Zato smo skoraj povsod zamenjali člane. Novi člani vseh komisij pa so že dobili svojo prvo nalogo, namreč izdelati morajo programe, ki naj bodo čimbolj vabljivi, predvsem pa takšni, da jih bomo lahko tudi resnično uresničili in ne bodo obstajali samo na papirju.

Naša druga velika napaka, ki smo jo naredili v preteklem letu in ka-

tero smo deloma tudi že popravili pa je ta, da se nismo povezali z mladinci v osnovni šoli. To napako smo poskušali popraviti tako, da smo v predsedstvo sprejeli tudi nekaj mladincev iz osnovne šole, ki naj bi pozneje tudi prevzeli naše delo. Prav tako pa smo se z njimi povezali še na drugih področjih.

Seveda pa to nista bili edini napaki v našem delu. Bilo jih je še mnogo več, le da sta se nam ti dve zdeli najpomembnejši.

Pripravi smo tudi okviren program dela naše mladinske organizacije v prihodnjem letu. Seveda pa so vse to le oporne točke za razpravo sario, za katero upamo, da se bo razvila na problemski konferenci.

Hkrati obveščamo vse mladince, ki so obiskovali naše disco plesne na Selu pri Žirovnici, da smo z njimi prekinili do nadaljnjega zaradi nekaterih preetih problemov, ki so nastali v zvezi z njim. I. Smolej

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje...

Tito

STALNE ZALOGE HRANE V IZJEMNIH POGOJIH

SEZNAM IN KOLIČINE ŽIVIL ZA NADOMESTNO
DOPOLNILNO ENOTEDENSKO ZALOGO SUHE HRANE
ZA BOLNE IN STARE

Živilo	Količina za 1 osebo	Količina za vaše gospodinjstvo
TRUFOOD Junior Foods		
Pretlačena mesno-zelenjavna jed	21 kozarcev	
Pretlačena sadna jed	7 kozarcev	
ali:		
Dietne konzervirane gotove jedi (npr. DEDIS-Gavrilovič)	5–6 konzerv	

SEZNAM IN KOLIČINE ŽIVIL ZA ZALOGO MOBILNE HRANE ZA DVA DNI

Živilo	Količina za 1 osebo	Količina za 4-člansko gospodinjstvo (3,5 potr. enot)	Količina za vaše gospodinj- stvo
Konzervirane gotove mesne in ribje jedi	2–3 konzerve	6 konzerv	
Kondenzirano mleko	30 g	100 g	
Topljen sir	150 g	500 g	
Prepečenec	150 g	500 g	
Keksi, sladki	200 g	700 g	
Keksi, slani	250 g	900 g	
Jetna pašteta	80 g	280 g	
Sladkor, kocke	70 g*	250 g*	
Sadni sok (koncentrat)	40 g	140 g	
Čokolada	100 g*	350 g*	
Orehi	50 g*	200 g*	
Sardine v olju	65 g*	250 g	

Za dvodnevno mobilno hrano dokupimo le živila, označena z *, druga so že zajeta v seznamu dopolnilne 1-tedenske suhe hrane. Dvodnevna zaloga mobilne hrane je primerna tudi za celodnevne izlete v naravo.

(Se nadaljuje)

POSVET MLADIH KOMUNISTOV

V sejni sobi skupščine občine Jesenice je bil novembra posvet mladim komunistov iz Železarn. Navzoči so bili tudi sekretar OK ZKS Jesenice Franc Kobentar, predsednik IO KOOS Železarn Stefan Ščerbic, predsednik odbora za uresničevanje zakona o združenem delu v Železarni Tone Pintar in sekretar OK ZSMS Branko Pagon.

V uvodni besedi predsednice Ane Pagon in sekretarja Tihomirja Kostića, koordinacijskega sveta ZSMS Železarna, je bilo rečeno, da na mla-

dinskem vodstvu Železarn, kljub velikemu številu mladih komunistov v Železarni, niso zadovoljni z njihovim delom. Kot člani zveze komunistov se premalo posvečajo delu svojih OO ZSMS, velikokrat pa pozabijo, da so sploh člani. Dogaja se, da se osnovne organizacije zveze komunistov obnašajo do OO ZSMS kot bi bile le-te izven kroga subjektivnih socialističnih sil in podobno.

Govora je bilo tudi o mladih delegatih, ki so v vseh delegatskih telesih, vendar se s svojo aktivnostjo ne izkažejo, nadalje o neopravičenih naraščajoči bolezenski odsotnosti. Stefan Ščerbic je poudaril, da mladi premalo naredijo na področju novatorstva, stanovanjske problematike mladih in podobno.

Mladi se premalo posvečajo izobraževanju v prostem času, premalo je zanimanja za literaturo, je poudaril sekretar OK ZSMS Branko Pagon, ki je spregovoril tudi o slabi povezavi med delegati OO ZSMS in OK ZSMS, o stabilizaciji gospodarstva ter o mladih delavcih iz samskih domov. Veliko so razpravljali o nadurnem delu (nepotrebnem), izpolnjevanju planskih nalog, ter o dvigu produktivnosti v Železarni.

Razprava je bila bolj skromna, saj so le štirje mladi komunisti spregovorili o problemih v svojih TOZD, OO ZK, OOS in OO ZSMS, pri drugih pa je zgledalo, kot da so čisto brez problemov, kar pa je skoraj nemogoče.

To pa je še en dokaz, da se mladi takih in podobnih posvetov udeležujejo popolnoma nepripravljeni.

Vasjo Hribar

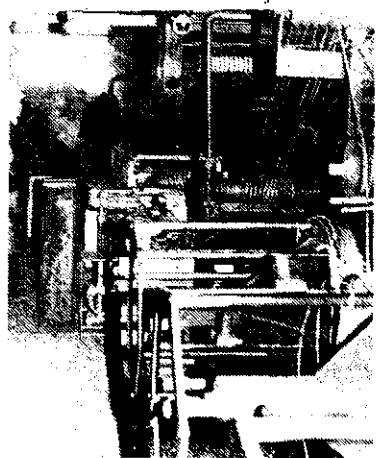
SKUPŠČINA KLUBA ŠTUDENTOV JESENIŠKE OBČINE

Pred praznikom, dnevom republike je bila na Jesenicah v sejni sobi Kazine redna letna skupščina kluba študentov jeseniške občine. Že po ustaljenem dnevnem redu smo najprej obravnavali poročilo o dosedanjem delu kluba. Izkazalo se je, da se dela in to na družbenopolitičnem, družabnem, kulturnem in rekreacijskem področju, žal pa je v te dejavnosti še vedno vključenih premalo študentov. Menili so, da je velik vzrok za to nezainteresiranost članstva. Mimogrede povedano, to se je izkazalo tudi na skupščini, saj je bilo prisotnih le 50 študentov od približno 400 evidentiranih v občini.

Sledila je razprava o predlogu programa dela kluba za naslednje leto. Sprejeli smo obsežen program dela, ki se bo v glavnem odvijal prek komisij, ki bodo najtesneje povezane z občinsko konferenco ZSMS Jesenice. Pri klubu bodo delovale naslednje komisije:

- socialno ekonomska komisija,
- komisija za mladinske delovne akcije in splošni ljudski odpor,
- komisija za idejno politično delo,
- komisija za informiranje,
- komisija za kulturo,
- komisija za organizacijo in
- komisija za šport in rekreacijo.

Skupščino smo sklenili z volitvami predsedstva kluba in komisij. Predlagano predsedstvo smo soglasno potrdili, za predsednika pa izvolili Sašo Domijana. Nekaj pripomb je bilo na predlagano listo kandidatov za posamezne komisije. Tudi to smo rešili in »že« ob 21. uri začeli s težko pričakovanim spoznavnim večerom, ki pa je bil precej okrnjen zaradi že omenjene slabe udeležbe študentov in še posebej brucov (nekaj pa jih je le bilo).

Lužnica žive

SESTANEK OO ZSMS PLANINA POD GOLICO

V petek, 1. decembra, je bil v prostorih krajeve skupnosti sestanek OO ZSMS Planina. Poleg sprejemanja letnega plana so razdelili naloge posameznim članom in izvolili vodstvo in referente:

- za predsednika Joža Rekarja,
- za sekretarja Ireno Klinar,
- referent za šport bo Zdravko Vilman,
- referent za kulturo Andreja Ambrožič,
- referent za informiranje Janez Razinger,
- za blagajnika pa so izvolili Danico Klinar.

Razen teh pa so določili še delegata za skupščino KS in KK SZDL Planina pod Golico.

Na sestanku so se sklenili:

- da bodo pripravili tekmovanja v smučanju in sankanju,
- da bodo okrepili sodelovanje s pripadniki JLA, na karavli Franceta Prešerna,
- da bodo sodelovali na vseh proslavah in
- da bodo organizirali kulturni večer, kurjenje kresov, pohod na Golico in razna predavanja.

Na sestanku so se tudi dogovorili, da bodo imeli redne sestanke OO ZSMS Planina vsak prvi petek v mesecu. Vse člane OO ZSMS Planina pod Golico s tem obveščamo, da bo naslednji sestanek v sredo, 27. decembra, ob 19. uri v prostorih krajeve skupnosti.

Janez Razinger

NOVICE IZ TOVARNIŠKIH GLASIL

REKORDNA PROIZVODNJA V TOZD VERIGARNA

Iz objavljenih podatkov v 11. številki tovarniškega časopisa Veriga povzemamo, da so bili doseženi ugodni rezultati in tudi zelo blizu planiranih, tako pri proizvodnji kot pri prodaji. V začetku leta so plan prodaje slabo dosegli in je bila zato posledica v negativnem poslovnem uspehu v dveh temeljnih organizacijah. Primanjkovalo jim je naročil za nekatere izdelke, ki pa so jih pozneje pridobili, vendar prodajne cene niso bile dosežene na ustrezni višini. To se je še posebej poznalo pri

veriga

izvozu in je delno tudi vzrok slabemu doseganju plana izvoza. Prav tako niso uspeli izdelati in prodati takšnega asortimenta izdelkov kot so predvidevali z letnim načrtom.

Od septembra dalje se stanje izboljšuje in je tako TOZD Vijakarna izpolnila količinski plan proizvodnje v septembru 109 % in v oktobru 99 %, medtem ko je bil vrednostni plan v obeh mesecih presežen.

TOZD Verigarna je količinski in vrednostni plan proizvodnje v oktobru presegla, še posebej pri grupi proizvodov snežne verige za osebna vozila in verigah z grabeži. Tudi kumulativni podatek za obdobje januar-oktober je zadovoljiv, saj je količinski plan proizvodnje presežen za 4 %. V oktobru so v TOZD Verigarna dosegli rekordno odpremo kar 666 ton. Pohvaljeni so vsi delavci v

TOZD Verigarna, ki so pripomogli k takšnim uspehom, da je tako količinski in vrednostni plan prodaje za deseti mesec presežen.

V TOZD Sidrne verige količinski plan proizvodnje ni bil dosežen, presežen pa je skupni plan. Na internem trgu izstopa predvsem proizvodnja visokoodpornih verig in prav tako vlečene žice, ki so jo izdelali 19 % več kot je planirano.

V oktobru so v TOZD Kovačnica izpolnili plan eksterne proizvodnje s 94 % in skupne proizvodnje 93 %. Do konca oktobra je bila dosežena kumulativno 96 % izpolnitev količinskega plana proizvodnje za eksterni trg in 72 % za interni trg, skupaj torej 89 %.

Zlasti so bili uspešni pri proizvodnji dvoverzičnih transporterjev, stzalic, žičnih spon za interni trg pa oprema za TOZD Verigarna. Prodaja je bila skoraj enaka proizvodnji, vrednostno pa je bila večja od planirane. TOZD Industrijska oprema je presegla plan proizvodnje in prodaje. Tako je plan prodaje za 10 mesecev presežen 6,6 %.

V sklepnem delu objavljenega prispevka so zapisali, da se ob sestavi letnega gospodarskega načrta za prihodnje leto poizkuša oceniti poslovnih rezultatov do konca leta. Do sedaj so količinski plan proizvodnje izpolnili 90,7 %, in ocenjujejo, da bodo do konca leta dosegli plan s 93 %. Količinski plan prodaje je dosežen s 96,9 % in računajo, da bo podoben rezultat dosežen tudi ob koncu leta. Vrednostni plan prodaje so izpolnili s 93,3 % in ocenjujejo, da bodo do konca leta dosegli 97 % izpolnitev, pri tem pa planiranega izvoza ne bodo dosegli.

KAKO SO DELALI V OKTOBRU

Planirano težo gotovih matičnih in vijaknih izdelkov so v oktobru dosegli 94 %, pri embalaranju proiz-

vodnji so imeli naslednje probleme: primanjkovalo je kvalitetne žice večjih dimenzij za matic in naročil za drobne vijake. V oktobru so prodali 747.280 kg izdelkov v vrednosti 17.485.327 dinarjev in tako izpolnili planirano obveznost po količini 92,3 % in po vrednosti 107,9 %.

V primerjavi s prodajo v oktobru 77 so letos prodali po količini za 7 % manj, po vrednosti pa za 17 % več. Kumulativna letošnja obveznost za deset mesecev je količinsko izpolnjena z 89 %, vrednostno pa 101,6 %.

PLAMEN KROPA

vodnje pa ugotavljajo 85 % in je določena količina izdelkov še neembalirana. Pri pregledu proizvodnje ugotavljajo, da presegajo rezultate lanskega oktobra s 17 %. Pri proiz-

PREGLED SESTANKOV SDS

Minuli teden smo iz štirinajstih temeljnih organizacij in dveh delovnih skupnosti prejeli 99 zapisnikov s sestankov samoupravnih delovnih skupin ter zapisnik zbora delavcev TOZD Livarna. Skupine so najpogostejše obravnavale predlog samoupravnega sporazuma o združitvi Tehno-Impexa v SOZD SŽ z ureditvijo medsebojnih razmerij ter dopolnila k temeljnemu planom samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1979-1980. O teh dveh zadevah je bilo govora na 67 sestankih SDS. Pripombe, ki so jih izrekle delovne skupine, so bile sicer bolj splošne, načelne narave, vendar pa smo jih zabeležili kar precej (na predlog sporazuma o združitvi je imelo pripombe 32 SDS, na dopolnila pa 31 SDS). Razen tega je 22 SDS obravnavalo tudi predlog sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD SŽ (zabeležili smo štiri pripombe v zvezi z razpisnimi pogoji za vodstvo SŽ), 19 SDS pa pravilnik o delovnih razmerjih. Od le-teh je imelo pripombe na pravilnik kar 15 SDS. Zdi se, da je bila zaradi vseh teh zadev, katerih obravnavanje je vezano na roke, proizvodna problematika na sestankih SDS v nekaterih TOZD v precejšnji meri odrinjena v ozadje.

V TOZD Plavž se je sestala SDS plavž 4 (skupaj z delavci rudarne 4 in apnenice 4). Skupina je obravnavala vse štiri zgoraj omenjene zadeve. Pripomba je imela le na pravilnik o delovnih razmerjih. Predlagala je, da naj se ukine pisanje dopusta na proste dni, ter da naj bi se del dopusta koristil skupaj (1 x 12 dni), ostali del pa po potrebah oziroma možnostih obrata.

V TOZD Jeklarna je imelo sestanke 10 SDS (vodstvo, staro železo 1, 2 in 4, livna jama 1, ponvično gospodarstvo, elektrojeklarna 1 in priprava vložka). Tudi tu so skupine razpravljale predvsem o zadevah, ki jih omenjamo zgoraj. SDS staro železo 4 pa je ob tem opozorila še na vprašanje higienskih prostorov (na katere čakajo že 12 let) ter predlagala, da naj se zaščitna sredstva (bunde) delijo enotno (ali za vse z rokavi ali pa za vse brezrokavne). SDS peči 1 pa vprašuje, kdaj bo urejeno vprašanje pranja delovnih oblek.

V TOZD Livarna so delovne skupine na enotnem zboru obravnavale dopolnila k temeljnemu planom SIS za leto 1979 do 1980. Pripomba ni bilo. Zboru delavcev je bil tolmačen tudi pravilnik o delovnih razmerjih, sama razprava pa je bila preložena na naslednje sestanke delovnih skupin.

V TOZD Bluming-štekler je o dopolnilih k temeljnemu planom SIS razpravljala SDS adjustaža štekler 1. Skupina opozarja, da na vprašanje kategorizacije v drugih oddelkih in na pritožbo manipulantov niso dobili še nobenega odgovora. Prav tako se ni poskrbljeno za zmanjšanje ropota v oddelku ter za signacijo svitkov.

V TOZD Valjarna žice in profilov so se sestale SDS valjarne žice 1, 2, 3, 4, lahka proga 1, adjustaža Javornik I in čistilnica. Skupine so večinoma razpravljale o dopolnilih planov SIS, združevanju Tehno-Impexa v SOZD SŽ ter o proizvodnji v novembru. SDS valjarna žice 2 se je med drugim posebej zaustavila ob vprašanju obremenitve osebnega dohodka. Skupina meni, da je nepravilno, da se poleg odtegljaja za SIS, ki znaša 29,64 %, odteguje še davek, in sicer 1 % za republiko in 0,5 % za občino, SDS valjarna žice 3 pa se je ob dejstvu, da je

bila proizvodnja valjarne v oktobru pod planom, pohvalila, da je plan dosegla in da so celo izgledi, da bo plan v novembru presežen. Ob tem pa opozarja, da na proizvodnost vpliva pomanjkanje usposobljenih valjavcev in površno in nezadovoljivo vzdrževanje. Skupina med drugim vprašuje, zakaj jim, ob težavnem delu, ni priznana beneficirana delovna doba, kot jim je bila v stari valjarni žice.

V TOZD Hladna valjarna Bela so se sestale SDS priprava vložka 4 ter valjarna 1 in 4. Medtem ko na dopolnila k planom SIS niso imele pripomb, pa so k posameznim členom pravilnika o delovnih razmerjih vse tri predlagale določene spremembe. SDS priprava vložka 4 med drugim sprašuje, zakaj v tem TOZD, za razliko od drugih, za 29. november ni bilo razdeljenih bonov za malico ter zakaj ne bi na leto dobili dve delovni obleki in eno delovno srajco. Razen tega se pritožujejo, da delovne obleke predolgo hodijo iz pranja in da bo treba urediti vprašanje stranišč na CBL. Tudi SDS valjarna 1 postavlja več vprašanj: kaj se ukrepa v zvezi s slabim materialom TVT na ZRM, kdaj bodo vzdrževalci očistili prostor pri Landisu (kar bi omogočilo boljši pregled nad valji) ter zakaj so analize emulzije za ZRM dvomljive. Skupina razen tega ugotavlja, da je za ZRM potrebno nujno nabaviti električne škarje. Dokaj podobne pripombe kot ti dve skupini je imela tudi SDS valjarna 4.

Iz TOZD Žičarna smo prejeli zapisnike od vseh SDS, razen od SDS patentirnica 2. Tu so skupine obravnavale predvsem predlog sporazuma o združitvi Tehno-Impexa v SOZD SŽ ter proizvodnjo v oktobru. Ocenili so, da so bili v oktobru doseženi ugodni proizvodni rezultati, ki ostvarjajo možnost, da bo družbeni plan za leto 1978 dosežen. Posebno pozornost pa so skupine namenile tudi referendumu, na katerem so med drugim odločali tudi o pristopu v poslovno skupnost proizvajalcev in predlovalcev žice ter o spremembah pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe. SDS žičarna I-3 pa je med drugim opozorila tudi na mišljenje delavcev, ki delajo na strojih Vaughn 5/6, Almaata ter SD in DD, češ da so delavci na stroju Beline uvrščeni v previsoko plačilno skupino, ker delajo pod obično boljšimi delovnimi pogoji. SDS žičarna II-3 postavlja vprašanje, zakaj pospravljalke, ki so članice kolektiva TOZD Žičarna, ne pospravljajo v svojem obratu, pospravljajo pa v delavnicah SV in VEN, ki spadajo v druge TOZD. SDS patentirnica 1 sprašuje, zakaj se samo delo v pocinkovalnici, ne pa tudi v patentirnici, smatra kot zdravju škodljivo. Kot slabe pogoje dela naštevajo prah skaje, svinčev prah, vročino in pline. SDS patentirnica 3 pa predlaga, da naj se pri izračunu odstotka za dosego norme upošteva število ur na posameznih dneh.

V TOZD Profilarna so se sestale SDS vodstvo TOZD, profilarna 2 in predelava profilarne. Skupine so obravnavale dopolnila k planu SIS in priključitev Tehno-Impexa v SOZD SŽ, na kar niso imele pripomb. V zvezi z dvema nezgodama, ki sta se zgodili druga za drugo, so skupine postavile tudi zahtevo po boljšem vezanju svitkov in po sortiranju po dimenzijah s strani dobaviteljev. Kot je razbrati iz zapisnika, se je na skupnem sestanku teh treh skupin dokaj burno razpravljalo o nizkih osebnih dohodkih.

V TOZD Jeklovlek sta se sestali SDS adjustaža 1 in brusilnica 1. Prva je med drugim razpravljala o opozorilih odbora za družbeno samozasčito v zvezi z negativnimi pojavi, kot so delovna disciplina, predčasni odhodi ter škoda v garderobah in umivalnicah. SDS brusilnica 1 je opozorila na slabo ogrevanje hale. Ravnalce posebej zanima, kdaj bodo dobili brezrokavnike.

DESET LET LIVARNE II V ŠTORAH

Pred deseti leti je v železarni Štore začela z obratovanjem livarna II. Ob tej priložnosti uredništvo

Štoreški
ŽELEZAR

štorskega železarja objavlja prispevek in v njem poudarja, da je bila to prva livarna, ki je pričela s proizvodnjo na področju Štore II. Livarno so zgradili predvsem s sredstvi delovne organizacije.

Ob jubileju je delavski svet na 2. redni seji sprejel sklep, da delavcem, ki so v tem obdobju pripomogli in prispevali k razvoju livarne podelijo priznanja. V livarni je le še

1/3 delavcev, ki so bili navzoči ob otvoritvi in so dobili zaslužena priznanja za 10-letni prispevek pri razvoju livarne II. Ob podelitvi priznanj sta spregovorila tov. Gorišek in tov. Zakonšek ter poudarila prizadevanja vseh in tudi posameznikov k uspehom, ki jih je dosegla livarna II. V letu 1969 so dosegli le 3.883 ton proizvodnje, ki pa se je zaradi izboljšanja in selekcije proizvodnega programa ter z manjšimi investicijskimi vlaganji že v letu 1975 povzpela na 6.180 ton.

Ob 10-letnici obratovanja zaposleni želijo, da bi uspešno izpolnili sanacijski program in dosegli 7.200 ton proizvodnje. Hkrati želijo, da bi tudi v prihodnjem letu uspešno poslovali, kar pa je odvisno od vseh, ki so posredno in neposredno vezani na proizvodni proces.

DOBRO OPRAVLJEN PREIZKUS

V železarni Štore so v letošnjem letu opredelili naloge na področju ljudske obrambe in družbene samozasčite, in sicer v akcijskem programu. V programu je še posebej poudarjena naloga usposabljanja in urjenja pripadnikov enot narodne zaščite. V zvezi s tem so se dogovorili za organizacijo usposabljanja v novembru in se strinjali s predlogom, da bo usposabljanje izvedeno

BOLEZENSKI IZOSTANKI V ŽELEZARNI RAVNE

Uredništvo Informativnega fužinarja v 22. številki, ki so jo izdali te dni, objavlja podatke o gibanju bolezenskih izostankov v železarni Ravne. Iz razpredelnice so razvidni podatki za dobo desetih let, in sicer zaradi izostankov (porodniški dopust) ter odsotnost z dela zaradi bolezni. Iz objavljenega razpredelnice je razvidno, da je bil indeks povečanja izostankov zaradi bolezni v obdobju 1967 do 1978 199, indeks povečanja izostankov zaradi porodov pa je bil v tem obdobju 147. Indeks povečanja izostankov je 189. Druga razpredelnica, ki jo objavlja Informativni fužinar, ugotavlja podatke za prvih devetih mesecev letošnjega leta. Izostanki zaradi porodov so v povprečju 5,97 % in zaradi bolezni 1,08 %, skupaj 7,05 %. Indeks za prvih 9 mesecev znaša tako 117,9 % pri izostankih zaradi porodov, 80,3 % pri izostankih zaradi bolezni in skupaj 111,1 %.

V informativnem fužinarju objavljajo tudi podatke o izgubljenih dnevih v letu 1977 ter v devetih mesecih letošnjega leta zaradi bolez-

ni in nesreč, in sicer po posameznih temeljnih organizacijah.

Razpredelnici je dodana kratka obrazložitev, iz katere povzemamo, da devetmesečni prikaz bolezenskih izostankov v primerjavi s povprečjem leta 1977 v večini TOZD kaže na porast, kar velja še posebej za TOZD Metalurške predelave. V obrazložitvi je omenjena TOZD Pnevmatični stroji, kjer je indeks porasta 97 in to pomeni, da raziskave ter ukrepi niso bili zaman ter so bili doseženi uspehi, čeprav še ne takšni, kot so pričakovali. Z raziskavo bodo nadaljevali tudi v drugih TOZD, ker je trenutno stalež visok. Kot so zapisali v obrazložitvi, bo treba izluščiti najbolj bolno jedro in pričeti z zdravljenjem. Metode zdravljenja je treba prilagoditi bolnim, da bi čimprej ozdraveli in se vrnili na delo.

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

V TOZD Elektrode je osem samoupravnih delovnih skupin obravnavalo, z izjemo pravilnika o delovnih razmerjih, vse zadeve, ki jih omenjamo v uvodu. Poleg tega so skupine obravnavale tudi proizvodne rezultate v oktobru in planske naloge v novembru in decembru ter opozorile na nekatere notranje probleme. Tako je SDS vodstvo TOZD (skupaj z oplaševalnico 2 in rezalnico 2 in drugimi) opozorila, da naj vzdrževalci pospešijo delo na montaži protiprašnih zaves, da je treba izboljšati ogrevanje ipd. SDS oplaševalnica 1, rezalnica 1 in druge, ki so se sestale skupaj, prav tako v zvezi z ogrevanjem opozarjajo, da je treba pregledati vsa vrata in zasteklit okna, ugotavljajo pa tudi, da red in disciplina v obratu nista najboljša. Nekatere skupine so posebej opozorile na preprič pri L 3 in postavile vprašanje, kaj bo z L 3, ko bo začela obratovati L 4 ter kaj je z zavesami v mlino.

SDS vodstvo TOZD Želblarna je obravnavala le dopolnila k planom SIS ter v zvezi z njimi, še zlasti pa v zvezi s koriščenjem sredstev, izrekla vrsto ostrih pripomb.

V TOZD Remontne delavnice se je sestalo šest samoupravnih delovnih skupin, ki so obravnavale dopolnila k planom SIS. Tri skupine pa so obravnavale tudi pravilnik o delovnih razmerjih. Pripombe na dopolnila planov SIS so imele SDS RTA 1, 4 in 6.

V TOZD Vzdrževanje so se sestale SDS vzdrževanje Jelenice 1 in 2 ter dve SDS vzdrževanje Javornik. Slednji med drugim opozarjata, da se vprašanje pomanjkanja ključavničarjev in varilcev ni izboljšalo. Ugotovljeno pa je bilo tudi, da je treba boljše izrabljati delovni čas pa tudi zaščitna sredstva bolj racionalno koristiti.

Iz TOZD Energetika smo od desetih delovnih skupin prejeli 14 zapisnikov. Tudi tu so skupine največkrat obravnavale dopolnila in vprašanje priključitve Tehno-Impexa v SOZD SŽ. Zabeležili smo tudi prvi primer, da je neka skupina (SDS vodstvo TOZD) obravnavala analizo CPSI o informacijskih procesih v TOZD ZJ. Podoben dnevni red pa so imeli tudi sestanki šestih SDS v TOZD Transport ter petih (vseh) SDS TOZD Družbena prehrana. Le SDS restavracija ŽJ je razpravljala tudi o nekaterih notranjih problemih. Tako je ugotovila, da ne potrebuje začasnih novih kadrov. Sklenila je, da se nadure delajo in plačujejo le v najbolj nujnih primerih, ob ustreznih evidenci. V zvezi s cenami so zapisili za nove izračune. Razen tega so razpravljali še o ponašanju študentov na zboru študentov, ki je bil v prostorih kazne, ter o delovni disciplini.

V delovni skupnosti za splošne in kadrovske zadeve ter informiranje sta se sestali SDS oddelka za zdravstveno in socialno varstvo ter oddelka splošne administracije. Obe sta imeli še zlasti obširne pripombe na pravilnik o delovnih razmerjih, brez pripomb pa sta podprli predlog priključitve Tehno-Impexa v SOZD SŽ. SDS oddelka splošne administracije je obravnavala tudi dopolnila k planom SIS in nekatere druga vprašanja. Omenimo naj, da so še zlasti čistilke prizadete razpravljalne o otroškem varstvu in zdravstvu. Opozorile so na ceno oskrbnine v vrtcih, kvaliteto dela, odnos do otrok in njihove opreme, obratovalni čas, slabo zobozdravstvo ter na to, da zdravniki nimajo časa za pogovor s pacientkami ipd.

V delovni skupnosti za ekonomiko, TKR in novogradnje so se sestale SDS oddelka za organizacijo dela, kontrola kvalitete, mehanska delavnica in OPTIO. Vse te skupine so obravnavale dopolnila k temeljnemu planom SIS za leto 1979-1980.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

»MINI« TISKARNA

Razmnoževalnici (mini tiskarni) v železarni Ravne pripisujejo v uvodni besedi velik pomen. Kot pišejo, razmnožujejo in tiskajo marsikaj, nekateri pa celo menijo, da bi lahko v lastni hiši tiskali celo časopis Informativni Fužinar.

V 22. številki Informativnega fužinarja je v zvezi s tem objavljen zanimiv razgovor o »mini tiskarni« v železarni Ravne. Na zastavljena vprašanja je odgovorjal Marjan Gerdej, vodja arhiva in razmnoževalnice. V njegovem odgovoru je opisan obseg del, ki jih opravijo v razmnoževalnici, glede na to, da pa imajo v železarni več TOZD kot so jih imeli včasih so se povečale tudi potrebe za razmnoževanje pisanih materialov. Mesečno razmnožijo okrog 50.000 izvodov pisanega materiala. Največ potreb ima center za razvoj samoupravljanja in informiranje, nato pa kadrovska socialna služba. Za te službe razmnožujejo večje naklade in je zato potreben precejšen red. Težijo za tem, da bi za manjše število izvodov uporabljali suhopisni način razmnoževanja, na nekaterih mestih v TOZD in delovnih skupnostih. Le-ti naj bi nabavili svoje stroje, med tem ko bi večje število izvodov pošiljali razmnoževalnici. Tudi pri tehnikah razmnoževanja so precej napredovali in imajo zato največ zaslug redni in dokaj dobri servisi. V razgovoru tov. Gerdej omenja usposobljenost razmnoževalk, želijo pa tudi tiskanje v barvah in imajo za to potrebne stroje, žal pa jim primanjkuje ustreznih barv in so pri tem vezani na uvoz. Naročili so tudi stroj za obrezovanje razmnoženega materiala in bodo s tem pridobili tudi na zunanjem videzu. S sedanjimi napravami lahko tiskajo podobno kot obvestila delovne organizacije, med tem ko je od razmnoževalnice do tiskarne velik korak, ki pa je tudi drag (stroji, stavci, izdelava klišejev) in bi šele izračun pokazal, če bi lahko natisnili časopis.

INFORMATIVNI
fužinar
GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

MARX IN EKOLOGIJA

(Nadaljevanje s 1. strani)

zdravje pravi: »Moram poudariti, da naš in moj boj ni usmerjen proti industriji, proti napredku, usmerjen je proti stranskim škodljivim produktom industrije, ki jih ne znamo, ne moremo ali pa največkrat nečemo obvladati. Zato bi bilo kritiziranje v tem pogledu zlonamerno podkivanje nerazumevanja.«

Torej si prizadevajo za napredek, vendar le tak, ki ne vodi v propad vsega človeštva, ampak zagotavlja dvig življenjskega standarda, pa ob tem ne vpliva, preko dovoljenih meja, na okolje.

Ekologija kot nauk o vplivu okolja na življenje rastlin in živali je v bistvu stara veda. Organiziran pristop k reševanju pa se opaža šele v zadnjem času. Ekologija odpira nove dimenzije te problematike in nam pomaga probleme spoznati bolj v podrobnosti in kaže tudi njihovo resnost. Politične konsekvence, ki iz tega izhajajo, so dvoznačajne, saj:

- ekologija odkriva destruktivno moč kapitalističnega načina proizvodnje,
- pojavlja se kot nepolitični problem, kot nekaka ovira naravnim pogojem igre sprememb in ravnotežja biološkega sistema.

V socialistični teoriji ni bilo nikoli jasno rečeno o možnostih in mejah narave glede na razvoj industrije in se to smatra za enega od propustov te teorije. Naš socializem, ki je nastal v okrilju stare družbe, je že zgrajen iz elementov komunistične družbe, katero pa moramo spontano razvijati z zavestnimi, usmerjenimi in organiziranimi akcijami.

Delavci v združenem delu so dolžni uporabljati dosežke raziskovalnega in razvojnega dela ter jih upajati v proizvodno, tehnološko, upravljalno in delovne procese.

Delavec vzpostavlja v materialni proizvodnji, preko tehnoloških sredstev, povezavo organske in neorganske materije. Tu delavec spreminja naravne predpostavke v proizvodnjo. »Delo je predvsem proces med človekom in naravo, proces, v katerem človek s svojo dejavnostjo posreduje, uravnava in kontrolira menjavo snovi med seboj in naravo. Nasproti naravnim snovi nastopa kot naravna sila. Da bi si prisvojil naravno snov v taki obliki, ki bi bila uporabna za njegovo življenje, spravlja v gibanje naravne sile, ki pripadajo njegovemu telesu, roke in noge, glavo in roke. S tem, da s takim gibanjem učinkuje na naravo izven sebe in jo spreminja, spreminja obenem svojo lastno naravo.« (K. Marx, Kapital str. 202.)

To počenja od vsega začetka ne zavedajoč se, da obenem zaradi vse večjih želja po blagu in dobičkih največkrat pozablja na naravo, od katere žive ljudje. Kljub temu, da miselno sodeluje pri delu, pa se ne ozira na stranske produkte, ki škodljivo vplivajo na okolje. Produkt, ki ga delavec proizvede, je last kapitalista, ki dnevno plačuje delavca in kapitalist nič ne razmišlja o okolici in vplivih nanjo, njemu je osnovni cilj večanje vrednosti. Razvoj produkcijskih sil, s katerimi obvladujemo naravo, je bil že za Marxa zgodovinsko poslanstvo kapitala, ki je s tem ustvarjal materialno predpostavko za višjo komunistično družbo. Marx deli naravne pogoje v naravno bogastvo življenjskih potrebščin kot so rodovitnost zemlje, obilje rib v vodah in podobno ter naravno bogastvo kot so les, kovine, premog itd. V začetku ima odločilen pomen prva, pri višji stopnji razvoja pa druga vrsta naravnega bogastva.

Vendar prvo ne izključuje drugega in nekontrolirano izkoriščanje naravnega bogastva brez spremljanja vzporednih produktov ter zajemanje le-teh, da ne vplivajo v negativni obliki na okolje, lahko pripelje do velike katastrofe, saj brez življenjskih potrebščin, ki ne uspevajo pod vplivom raznih strupov oziroma so zastrupljene, ne bo življenja. Marsikatera voda je že mrtva, drevesa v neposredni okolici industrijskih objektov odmirajo, ljudje obolevajo zaradi različnih bolezni, za kar vse je iskati vzrok v nepravilnem pristopu k reševanju ekološke problematike. Kapitalistični pogoji, v katerih se je razvijala industrija, niso upoštevali, da je človekov razvoj odvisen od okolja in jim to ni bilo mar, medtem ko so danes uskladjeni odnosi današnje družbe z okoljem v večini primerov bistveno spremenjeni.

Karel Marx je v Kapitalu napisal: »Z vse večjo rastjo prebivalstva mest, ki se kopiči v velikih centrih, kapitalistična proizvodnja z ene strani akumulira zgodovinsko motorno silo družbe, z druge strani pa ne le uničuje fizično zdravje mestnih delavcev in intelektualno življenje vseh delavcev; prav tako pa moti materialno cirkulacijo med človekom in zemljo in vedno bolj otežkoča povratek elementov plodnosti, kemičnih sestavin, ki so zemlji vzeti in uporabljeni v obliki hrane, obleke...« (Kapital str. 512.)

Kapitalistični napredek se kaže v izboljšanih metodah ropanja narave

in izkoriščanja delavca, medtem ko odvisnosti človeka od okolja ne upošteva in se ne pogloblja v ekološko ravnanje med človekom in naravo, ki je danes v nerazvitih predelih še vedno le med človekom in živalmi, kar pa je že izjemni slučaj.

Danes človek kot faktor okolja upravlja z njim, ne le zaradi izkoriščanja, ampak se pojavlja vse večja težnja nadzorovanja okolja.

Marx je poudarjal dialektično povezanost med človekom in naravo ter vlogo, ki jo ima pri tem proizvodno delo. Človek je bitje s potrebami. Predmeti za zadostitev potreb pa se dobijo v njegovem naravnem in družbenem okolju.

Nasproti naravnim snovi nastopa človek kot naravna sila. Da bi si prisvojil naravno snov v taki obliki, kot bi bila uporabna za njegovo življenje, spravlja v gibanje naravne sile, ki pripadajo njegovemu telesu – roke in noge, glavo in telo. S tem, da s takim gibanjem učinkuje na naravo izven sebe in jo spreminja, spreminja obenem svojo lastno naravo. (K. Marx, Kapital str. 201.)

Ker človek ni samo naravno, ampak tudi družbeno bitje, ga Marx opredeljuje tudi s te strani in smatra, da proizvodnega procesa ni mogoče ločiti od družbene pojave oblike.

Prvotno ravnanje med človekom in naravo je kapitalistična proizvodnja porušila. Kapitalist s svojim izkoriščevalskim odnosom stremi za presežno vrednostjo. Njegov osnovni odnos je izkoriščevalski in po tem določa način proizvodnje. Pri izkoriščanju naravnih virov, ga vzporedni produkti ne zanimajo, saj pri njem velja osnovni zakon kapitalistične proizvodnje, da so zemlja in vsi ostali naravni viri brez vrednosti, dokler ne postanejo surovina.

»Kapitalistična produkcija razvija tehniko in kombinacijo družbenega produkcijskega procesa samo tako, da hkrati izkorišča oba vira vsega bogastva: zemljo in delavca.« (K. Marx, Kapital str. 567.)

Po mnenju Marxa se s spremembo oblike produkcije lahko odstrani negativne strani razvoja industrije. Mnogi, ki obravnavajo ekološko krizo, predvsem iz socialističnih dejel, združujejo vzroke predvsem na značaju družbenih proizvodnih odnosov. Marx pa to razumeva širše in pravi, da bo treba vložiti mnogo naporov za sistemsko spremembo tehnologije. Pri reševanju tega pa se moramo zavedati, da socialistični način proizvodnje sam po sebi ne odpravlja vseh vzrokov ekološke krize. Ni glavni vzrok odstraniti izvora kvarjenja okolja in varstvo okolja, ampak je treba iskati ustvarjanje takega družbenega sistema, v katerem se odnosi med človekom in okoljem razvijajo skladno in bo poraba zares izkaz resničnih potreb in možnosti. Prednost pri rešitvi te problematike imajo vsekakor sistemi zasnovani na človekovi solidarnosti in splošnih koristih.

Nikakor pa nima perspektive sistem, ki kljub temu, da krepí svojo proizvodno moč in oblast nad naravo še vedno premalo naredi za izboljšanje okolja. Pri načrtovanju bo

potrebno vključiti vso družbo, kajti le tako lahko pričakujemo boljše rezultate.

Potrebno bo prenehati z uničevanjem surovin, vendar je to nemogoče popolnoma. »V teh okoliščinah je treba odstraniti najprej družbene vzroke uničevanja zemlje kot vira bogastva človekovih potreb in naravnega temelja človekove eksistence.« (A. Kirin, Človek in narava.)

V vsej zgodovini so bili negativni učinki na okolje nepomembni, zato jih tudi niso opazili v večini primerov in človek nanje ni bil pozoren.

Sedanja posegi v naravo pa nam že obljublajo porušitev ravnotežja na vsej zemlji. Dosedanji cilji so bili kratkoročni, precej izolirani in jih je bila cela množica. Razvoj tehnologije ni bil nadzorovan s strani družbe, sploh pa ne pravilno planiran. Za planiranje je značilno, da je potekalo v smeri dobička in ekonomskega razcveta posameznika, ni pa upoštevalo širokih in dolgoročnih družbenih meril, ki bodo omogočala nadaljnji razvoj človeštva in sploh njegovo obstajanje.

Za dvajseto stoletje je značilno močno povečanje industrije. Za varovanje okolja povsod po svetu sprejemajo ali so že sprejeli zakonodajo, ki glede na značilnosti tega obdobja temelji:

I. stopnja:

- proti industrijskemu kvarjenju zraka;
- proti termoelektrarnam in pečem v gospodinjstvu;
- proti motornim vozilom.

II. stopnja:

- preprečevanju onesnaženja voda.

III. stopnja:

- vzajemno usklajevanje zakonodaje različnih dejel, ker onesnaževanje zraka in vode ne pozna meja. Zakonodajni ukrepi pa nimajo vedno pravega učinka, tako pri nas kot v svetu. Vsi sicer izhajajo iz izhodišča, da okolje kvari človek in da ga tudi ustvarja, zato morajo stroški onesnaževanja bremeniti povzročitelja tam, kjer je znan. Vsek povzročitelj bi moral biti soočen s posledicami svojega vpliva na okolje v območju, kjer živi, in ostalih območjih, na primer, delavec, ki dela s kislino in jo nekontrolirano, nevtralizirano spusti v Savo, mogoče sploh ne ve za posledice pa tudi ne za plačilo odškodnine, ki jo plača Železarna, ker tega ne občuti pri svojem osebnem dohodku.

Potrebno bo storiti vse, da bomo vsi informirani, kakšen davek plačujemo, največkrat zaradi nevestnega dela, slabe oz. pomanjkljive opreme za zajemanje nečistoč. Največ pozornosti pa bo potrebno posvetiti izobrazbi vseh delavcev (projektnih, tehnoloških, delavcev v proizvodnji...) kajti le poznavanje problematike nas bo usmerjalo k uspešnemu reševanju.

LITERATURA: K. Marx: Kapital I. 1961; P. Likar: Domovina, si se kakor zdravje; A. Kirin: Marksizem in narava (članek); E. in T. I. Romoeren: Marx i ekologija (članek)

Jože Kobentar

Priprava kokil za vlijvanje v martinarni

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

ŽEBLJARNA

V sredo, 22. novembra, je bila 13. seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Največ pozornosti so namenili referendumu in ugotovili, da nadomestne volitve delegatov niso potrebne.

Predsednik OO sindikata je člane izvršnega odbora seznanil s stalisti in predlogi, ki so bili sprejeti na problemski konferenci o zaposlovanju žensk v jesenski občini. Vodja TOZD je razpravljal glede na novo zaposlovanje žena v žebljarni, kar bo razvidno šele, ko bodo imeli novo pakirno linijo in potrebe po manjšem ročnem pakiranju glede na naročila.

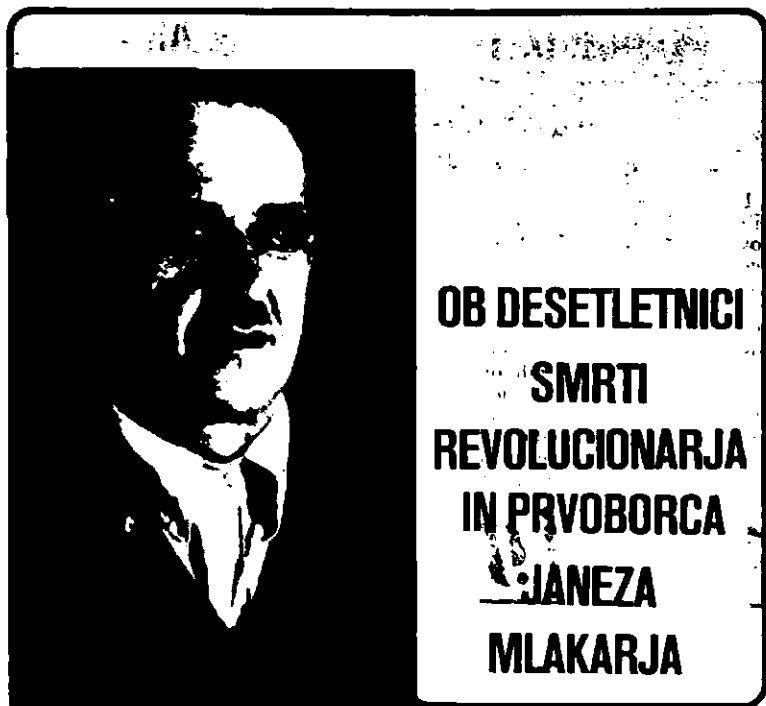
Beseda je tekla še o delegatih, ki jih TOZD žebljarna delegira v kra-

jevno konferenco SZDL in v krajevno skupnost.

Odbor je razpravljal še o predlogih za podelitev priznanj ob obletnici OF ter priznanj, ki jih podeljuje svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk.

V zadnji točki dnevnega reda so ugotovili, da sta dva sklepa še v reševanju, nato pa je tovarš Hlebanja poročal o pripravah za srečanje upokojencev iz žebljarn, ki bo 9. decembra. Po dogovoru z upokojenimi sodelavci si bodo ogledali žebljarno in nove obrate na Beli.

Komisija, ki jo je ustanovil sindikalni odbor, je pregledala seznam sodelavcev, ki so zaradi bolezni dali časa odsotni z dela in predlaga štirim sodelavcem dodelitev denarne pomoči.

OB DESETLETNICI SMRTI REVOLUCIONARJA IN PRVOBORCA JANEZA MLAKARJA

Krajevna skupnost in družbenopolitične organizacije Šenčurja, bodo v sodelovanju z občinskim komitejem zveze komunistov Kranj in našo železarno v soboto, 9. decembra ob 16. uri odkrili spominsko ploščo predvornemu revolucionarju in prvorborcu Janezu MLAKARJU na njegovi hiši v Šenčurju, Mlakarjeva 5a, ob desetletnici njegove smrti. Slovesnost bo v okviru krajevnega praznika Šenčurja in 37-letnice ustanovitve kokrške čete. O revolucionarju in prvorborcu Janezu Mlakarju bo govoril izvršni sekretar centralnega komiteja ZKS Bojan Klemenčič, v skupnem kulturnem programu pa bodo sodelovali recitatorji in vokalni oktet DPD Svoboda Šenčur in pihalni orkester Jeseniških železarjev.

Natanko pred desetimi leti, 27. oktobra, so se v Šenčurju številni domačini in delavci naše železarne poslovili od dolgoletnega revolucionarja – komuniste in prvorborca, tridesetletnega JANEZA MLAKARJA, ki je bil kar pol stoletja borec v prvih bojnih vrstah v borbah za delavske pravice in pravičnejšo – socialistično družbeno ureditev, razpet med železarske Jesenice in Šenčur, kjer je imel dom in svojo družino, njegov akcijski prostor pa je bila vsa Gorenjska.

Kot kovinarski delavec se je leta 1917, ko mu je bilo 22 let, zaposlil v takratni Kranjski industrijski družbi na Jesenicah, oziroma današnji Železarni in v njej ostal s štiriletno prekinitvijo med okupacijo vse do svoje upokojitve leta 1954. Že isto leto je postal član zveze kovinarskih organizacij (Metalarbeiten Verband), leta 1920 pa ga že srečamo med prvimi člani Komunistične partije Jugoslavije. Kajti že mladi se spoznal, da se proti izkoriščevalskemu razredu delavci lahko borijo le, če so organizirani in če jih vodi njihova avantgarda komunistična partija. Kmalu je prišel tudi do spoznanja, da je delavcu, zlasti pa komunistu v tem boju potrebna izobrazba in velika razgledanost ter dobro poznavanje osnov marksizma-leninizma. Janez Mlakar je mnogo bral in vsi ki so ga poznali so vedeli, da mu je knjiga najboljša prijateljica in da zelo rad sega po klasičnih marksizma in leninizma. Ni bil dogmatik, marksistično teorijo je povezoval z vsakodnevnim hojem delavskega razreda. Znanje je bilo njegovo najmočnejše orodje s katerim se je boril in vzbujal spoštovanje pri svojih sodelavcih pa tudi nasprotnikih. Njegova politična aktivnost je bila nepretrgani delovni dan. Predaval je mladim Slovcem in komunistom, govoril na delavskih zborovanjih, zbiral rdečo pomoč in širil marksistično literaturo.

Med obema vojnama je opravljal številne odgovorne funkcije tako v naprednih sindikalnih organizacijah – zveza kovinarskih delavcev Jugoslavije kakor v komunistični partiji. Sodeloval je v številnih akcijah, strajkih in manifestacijah na Jesenicah, v Kranju in drugod. Bil je udeleženec številnih partijskih posvetovanj na Gorenjskem in v Sloveniji ter sodeloval z vsemi vidnimi komunisti in revolucionarji na Gorenjskem pa tudi v Ljubljani.

Iz njegove politične katedre, ilegalnega marksističnega krožka pod odrom Delavskega doma na Jesenicah, so izšli revolucionarji, španski borci, prvorborci – komandanti in komisarji narodnoosvobodilne vojske in heroji.

Z enakim žarom je delal tudi v Šenčurju ob koncu tedna, kamor je zahajal k svoji družini. Tu je leta 1934 ustanovil partijsko organizacijo, v kateri je do leta 1941 delovalo osem članov in več kandidatov. S tem se je napredno politično gibanje in delovanje na tem območju zelo razmahnilo. Leta 1939 je bila v Šenčurju ustanovljena organizacija SKOJ, ki jo je kot sekretar vodil njegov sin Janko, član organizacije pa je bil tudi drugi sin Stanko. Mlakarjevi učenci so se med prvimi odzvali klicu partije na oborožen odpor proti okupatorju leta 1941, med katerimi sta bila tudi njegova sinova Janko in Stanko. Janko je padel kot mitraljezec že 27. decembra 1941 v bojih Cankarjevega bataljona v poljski vstaji, Stanko, prav tako

borec Cankarjevega bataljona, pa septembra 1942 v Udinhorstu nad Kranjem kot politkomisar čete v kokrškemu odredu.

Po razpadu stare Jugoslavije oziroma okupaciji naše domovine se je Janez Mlakar takoj vključil v organizacijo Osvobodilne fronte in narodnoosvobodilno gibanje. Dva dni za tem, ko je nacistična Nemčija napadla Sovjetsko zvezo, je odšel iz Jesenic v ilegalo in nato v gozdovih Šenčurja vneto deloval v pripravah za oboroženo vstajo. Po ponesrečeni julijski vstaji v kranjskem okrožju, je bil po nalogu organizacije avgusta 1941 zaradi hude invalidnosti prepeljan v ljubljansko pokrajino, kjer je z organiziranim delom v narodnoosvobodilnem gibanju nadaljeval najprej v Ljubljani in kasneje na Dolenjskem. Jeseni leta 1942 so ga v okolici Velikih Lašč aretirali Italijani in ga odpeljali v taborišče Rab, jeseni leta 1943, po kapitulaciji Italije pa v Trnovskem gozdu še Nemci, ki so ga odpeljali v taborišče v Nemčiji, kjer je bil do osvoboditve.

Po odhodu očeta in starejših sinov v partizane so Nemci v zimi 1941 aretirali in odpeljali v nemško taborišče tudi njegovo družino – ženo, tri mlajše sinove in staro mater.

Po osvoboditvi Janeza Mlakarja ponovno srečamo na Jesenicah v Železarni. Bil je stebler, ki je nosil težka in odgovorna bremena zavestno in z njemu lastno predanostjo za dobro delovnih ljudi. To so bili cilji in težnje partijske organizacije, ki mu je bila življenjska vodnica. Razen tega, da je bil večkratni udarnik, je bil tudi novator – avtor številnih uporabnih predlogov za izboljšanje dela in delovnih pogojev. Pri delu je vedno razmišljal in snoval, kako zmanjšati fizične napore delavcev in povečati produktivnost dela. Deloval je v tovarniškem komiteju partije in bil sekretar osnovne organizacije v konstrukcijski delavnici. Pomembno delo je opravljal tudi na širšem območju, saj je deloval v mestnem in okrajnem komiteju Komunistične partije. Aktiven je bil tudi v sindikalni organizaciji in drugje ter udeleženec številnih kongresov komunistične partije oziroma zveze komunistov in sindikata. Bil je tudi republiški poslanec.

Leta 1950, ko so železarni prevzeli tovarno v upravljanje, je odkril spominsko ploščo na upravnem posloju Železarne. To je bil njegov veliki dan in mejnik novega obdobja naše socialistične samoupravne družbe. Za njegovo izredno revolucionarno delo mu je leta 1954 občinski ljudski odbor izročil listino častnega občana jeseniške občine.

Janez Mlakar je bil nosilec Spomenice 1941 in številnih drugih odlikovanj in priznanj. Po njem in njegovih dveh padlih sinovih se v Šenčurju imenuje ulica, po padlih sinovih pa še tamkajšnja osnovna šola. V Kranju se po Stanku imenuje tudi športni stadion.

Z velikim spoštovanjem za Mlakarja spominjamo na Jesenicah tako delavci v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih Železarne, kakor osi občani, predvsem pa tisti, ki so delovali z njim, kajti bil je pravik komunist. Spominske svečanosti v Šenčurju se bodo v soboto, 9. decembra, udeležili tudi delavci iz naše železarne.

ŽELEZARSKI IZOBRAŽEVALNI CENTER OD LETA 1938 DO DANES IN V BODOČE

Na slavnosti ob 40-letnici strokovnih šol Železarn je o dosedanjem razvoju in o bodočih nalogah govoril direktor železarskega izobraževalnega centra Severin Golmajer. Njegov govor v nekoliko skrajšanem besedilu objavljamo.

Devetnajstega novembra je minilo natanko 40 let od dneva, ko so na Jesenicah uradno priključili sedli v šolske klopi, stopili za delovne mize, stroje in naprave učenci željni znanja. Hoteli so postati mojstri veččin v kovinski in metalurški stroki.

Vsa industrija je v letih pred drugo svetovno vojno tehnično zelo napredovala. Tega so se zavedali tudi v takratni železarni, oziroma kranjski industrijski družbi na Jesenicah. Novi obrati in modernejši postopki so zahtevali vse več kvalificiranih delavcev, brez katerih ni napredka. Tako je kranjska industrijska družba v letu 1938 v železarni ustanovila šolo za vzgojo kvalificiranih delavcev železarskih poklicev. Takratni naziv šole je bil: »Železarska strokovno nadaljevalna šola kranjske industrijske družbe s pravico javnosti«.

Z uradno listino, ki jo je izdala kranjska industrijska družba, je bila šola ustanovljena 19. novembra 1938. Učenci pa so pričeli z rednim poukom že 25. oktobra istega leta. Takratna uprava dravske banovine v Ljubljani pa je z dekretom potrdila ustanovitev šole šele 10. marca 1939.

Cepprav je šola imela naziv »s pravico javnosti«, so se lahko šolali samo učenci za potrebe takratne kranjske industrijske družbe. Pogoji za sprejem v prvi letnik so bili prirejeni tako, da so ustrezali samo tovarni. Prvi pogoj je bil, da so imeli vsi kandidati dokončano ustrezno šolsko izobrazbo. Drugi važen pogoj je bil, da je bil oče zaposlen pri kranjski industrijski družbi. In tretji pogoj, da so vsi kandidati uspešno opravili sprejemni izpit, ki je trajal celih 90 minut.

Izmed prijavljenih kandidatov so jih sprejeli samo 18. Vsi ostali so morali ostati doma ali pa se zaposliti kot mladoletniki na raznih težakih delovnih mestih kolikor so sploh imeli srečo, da so dobili delo. Poleg teh 18 učencev, ki so bili sprejeti v redni pouk, je bilo v prvi letnik sprejetih še 18 starejših delavcev, ki so bili že redno zaposleni. Ti delavci so prihajali samo na teoretični pouk. Tako je bilo pri teoretičnem pouku v prvem letniku skupaj 36 učencev in slušateljev, pri praktičnem pouku pa le 18 učencev. Le-ti so imeli od ponedeljka do petka 38 ur praktičnega pouka v dopoldanskem času. V četrtek in petek popoldne in soboto dopoldne pa teoretični pouk in to 12 ur ali skupno teoretičnega in praktičnega pouka 50 ur tedensko.

Prvi predmetnik je obsegal naslednje predmete: računstvo, knjigovodstvo in spise, državnoznanstvo, obrtno-trgovska zakonodaja, kovinsko-mehanična tehnologija, naravoznanstvo, strokovno risanje, nemščino, slovenski jezik, higieno, varnostne naprave, delavnico in telovadbo.

Vsak dan so poleg rednega pouka imeli jutraj obvezno 15-minutno telovadbo.

Teoretični del pouka je bil v zadnjem spodnjem prostoru današnje Kazine. Učenci so hodili k pouku skozi gostinske prostore, kar ni najbolj vzgojno delovalo. Prva delavnica za praktični pouk je bila v stranskih prostorih sedanje konstrukcijske delavnice. Prostor je bil obdan samo z mrežo. Slišal se je ropot iz obrata, ki ni bil majhen. Celotno opremo za delavnico je dala železarna, ki pa je bila v začetku zelo skromna. Bilo je 18 primežev na eni delovni mizi in nekaj starih strojev. Praktično delo je obsegalo osnovni program, ki je bil prilagojen nemškemu sistemu. Po osnovnem programu so učenci delali v različnih obratih pod vodstvom mojstra in kontrolo šole.

Prvi izdelki učencev so bili razno orodje in merilni pripomočki za potrebe učne delavnice, kot tudi izdelki za potrebe obratov železarn. Ob koncu letnika so učenci že pripravili razstavo, ki je bila za tiste čase velik uspeh dela na šoli. Pohvalo najdemo tudi v takratnem Tovarniškem vestniku.

Vsi učenci so imeli s tovarno sklenjeno učno pogodbo, ki je predpisovala vse dolžnosti in pravice učencev, tovarne in očeta. Učenci so v času učenja dobivali plačo, in sicer po urni postavki, ki pa ni bila majhna, saj je znašala v prvem letniku glede na uspeh okrog 400 din, v drugem pa že 580 din.

Pouk v gostilniških prostorih Kazine in v odprtem prostoru konstrukcijske delavnice je bil zelo neprimeren. Zato je že naslednje leto šola dobila učilnice v zgornjih prostorih nekdanje Kašte, odnosno v sedanjih prostorih tehničnega biroja in za praktični pouk zaprte prostore v konstrukcijski delavnici. Tako se je pouk odvijal v mnogo bolj primernejih okoliščinah. V delavnice pa so dobili nekaj novih strojev.

V šolo so prihajali vsako leto novi učenci in tako dočakali leto 1941, ko je druga svetovna vojna zajela tudi našo državo. Šola je delovala tudi v času okupacije pod vodstvom Gauwirtschaftskammer Kärnten s sedežem v Celovcu. Ker pa smo v šolo hodili samo Slovenci in ker so bili skoraj vsi učitelji Slovenci, smo se kljub večkratni prepovedi učili v slovenski vse do osvoboditve. To je bil edinstven primer v vsej Sloveniji, saj so na vseh šolah, ki jih je imel pod kontrolo nemški okupator, poučevali samo v nemščini. Sistem poučevanja med okupacijo se ni spremenil niti potem, ko so prišli v šolo tudi Nemci. Od teh jih je ostalo samo osem in še ti so se delno naučili slovenskega jezika.

V jeseni leta 1942 je šola dobila internat, v katerem so učenci stanovali vse do leta 1948, ko so ga morali izprazniti na zahtevo direktorja železarn.

Iz leta v leto se je večal vpis v šolo in tako so bili leta 1942 zgrajeni; oziroma adaptirani sedanji prostori instalcijske delavnice v nove učne delavnice, ki so ostale vse do leta 1947.

DOSEDANJI VODJE OZIROMA DIREKTORJI STROKOVNIH ŠOL

- inž. Joža BANDEL od leta 1938 do 1945,
- elektrotehnik Slavko SMOLEJ od leta 1945 do 1960,
- strojni tehnik Maks DIMNIK od leta 1960 do 1975,
- prof. ind. psiholog Severin GOLMAJER od leta 1975 dalje.

Delo na šoli med okupacijo je bilo iz leta v leto slabše. Učenje je bilo zelo okrnjeno zaradi vse bolj pogostih alarmov. Iz dneva v dan so ostajale šolske klopi in delovna mesta bolj prazna. Učenci kot tudi učitelji so se odzivali klicu borbe za osvoboditev izpod okupatorjevega jarma. V šoli so ostali le najmlajši in še ti ne v polnem številu. Tako je kolektiv šole dal velik krvni davek, saj je darovalo v času okupacije svoja mlada življenja 14 učencev naše šole in dva učitelja, ki so padli kot borci, talci ali pa so umrli v taborišču. Tako so tudi učenci in učitelji naše šole prispevali delček za osvoboditev naše domovine, k temu, da se razvijamo kot svobodni narod, da govorimo materin jezik in da živimo v sožitju z vsemi jugoslovanskimi narodi in narodnostmi.

Omembe vredno v času okupacije je, da je bil leta 1943 preizkus praktičnih znanj učencev vseh nemških šol. Na tem tekmovanju sta bila tudi dva naša učenca, kjer je učenec livar dosegel prvo mesto, strojni ključavničar pa je bil drugi, ker so mu namenoma dali napačno orodje.

Po osvoboditvi se je pričela obnova šole. Delavnice so bile brez orodja, stroji pa v izredno slabem stanju. Arhiva ni bilo, ostal je nekje v Celovcu. Na šolo so se vračali demobilizirani učenci. V prvi letnik 1945, leta so bili sprejeti novi učenci in tako nas je bilo koncem leta že 267. V času obnove — odstranjevanja ruševin, je bil pouk v skromno opremljenih prostorih, od katerih ena učilnica ni imela niti okna. Teoretični in praktični pouk se le počasi normalizirata in šele leta 1946 smo dosegli, da so vsi učenci pričeli redno hoditi k pouku. Toda že leta 1947 moramo učne delavnice ponovno seliti v drugo stavbo. Selitev opravijo učenci sami, seveda na račun pouka. Pri tem pa ni bil problem samo preselitev, temveč so morali stavbo sami dograditi. Še isto leto pričenjajo prihajati novi stroji iz mednarodne pomoči, ki jo je bila deležna tudi naša šola.

Po letu 1950 pričnemo zamenjati stare stroje z novimi iz jugoslovanske proizvodnje. Razrede opreмимо s prepotrebni inventarjem. V šolske prostore sprejmemo delavski tehnikum, ki je bil ustanovljen leta 1948 in je do tega leta gostoval v domu TVD Partizan na Jesenicah. To šolo je ustanovila železarna Jesenice zaradi pomanjkanja tehnikov. V šolo pa so bili sprejeti tudi učenci iz drugih železarn iz vseh republik. Leta 1955 odpremo redni oddelki štiriletnje metalurške tehniške šole za učence, ki prihajajo iz osnovnih šol. Železarna potrebuje pri svojem delu vse več in več teh kadrov.

V naslednjih letih se preseli v prostore naše šole tudi vajenska šola, ki se pa pozneje priključi naši šoli z vsemi kovinarskimi in električarski-

mi poklici. Učenci ostalih poklicev pa so se prešolali v druge kraje.

Leta 1958 smo izvršili adaptacijo prvega nadstropja in tako pridobili večje število učilnic in delavnic za osnovni program. S tem so bili dani še veliko boljši pogoji za delo na šoli in v posameznih oddelkih. Pričeli smo z modernizacijo pouka in opretili smo risalnice z risalnimi aparati, kar nam je omogočalo še boljše delo.

Prelomno za delovanje našega sedanjega centra je bilo 1960, ko je delavski svet železarn Jesenice kot ustanoviteljice sprejel sklep, da se celotno izobraževanje na področju železarn združi in ustanovi sedanji center z nazivom in dejavnostjo, ki jo imamo še sedaj. Tako so se združile takratna:

- poklicna kovinarska metalurška in elektro šola (MIS),
- metalurška tehniška šola,
- dom učencev in
- oddelki za izobraževanje odraslih, ki je bil preje pod vodstvom kadrovskega sektorja Železarn.

Z združitvijo celotnega strokovnega izobraževanja je bila dana osnova za pravilno politiko izobraževanja ne samo kadrov za Železarno, temveč tudi za ostale delovne organizacije v občini.

Z združitvijo vseh šol so bile podane osnove za smotnejšo izkoriščanje materialnih in prostorskih kapacitet v centru. Posodobljanje pouka je bilo zaradi večje izkoriščenosti učil in ostalih pripomočkov lažje. Sredstva smo združevali in zaradi tega je bilo gospodarjenje boljše.

V istem letu smo pričeli z gradnjo novega doma za učence.

Leta 1961 ustanovimo šolo za inštrumentalce, v katero sprejmemo 23 učencev iz raznih podjetij širom Slovenije. Šola pa je delovala le nekaj let, ker ni bilo pravega razumevanja med podjetji za financiranje. Železarna Jesenice je financirala to šolo toliko časa, da je zapolnila vrzeli po tem kadru v svojih obratih.

Zaradi vse večjih potreb po izobraževanju se je število zaposlenih v centru stalno večalo in smo imeli na koncu leta 1960 zaposlenih že 70 delavcev. Oddelki za izobraževanje odraslih pa je začel s sistematičnim delom na izdelavi profilov, programov in analiz za delovna mesta.

V šolskem letu 1963/64 smo vpisali prvokrat učence v strojno tehniško šolo, ki je bila v začetku dislocirana enota ljubljanske tehniške šole in šele po nekaj letih samostojna. Združili smo metalurško in strojno tehniško smer v enotno šolo. Taka oblika je še danes.

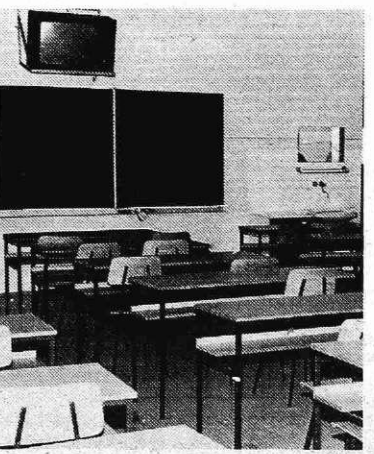
Leta 1964 je železarna Jesenice prešla iz pavšalnega financiranja na obračun po storitvah. V tem letu pridobimo tudi osem novih učnih moči, tako se število redno zaposlenih učiteljev poveča na 27, skupno zaposlenih pa na 84.

V tem letu je prenehal delovati šolski odbor kot najvišji samoupravni organ centra in izvolili smo svet centra, ki šteje 15 delegatov, in sicer osem iz ŽIC, šest iz železarn Jesenice in eden iz občine.

V tem letu je zavod za šolstvo imenoval naše učne delavnice za eksperimentalne oddelke prvega letnika praktičnega pouka.

Zaradi vse večjih potreb po višje šolanem kadru v centru, iz lastnih sredstev omogočamo že zaposlenim delavcem nadaljnje šolanje na srednjih, višjih in visokih šolah. Tako se šola že v tem letu 14 naših sodelavcev.

Do leta 1967 je večina naših učiteljev opravila strokovni izpit in s tem zadostila vsem takratnim zahtevam po ustrezni izobrazbi. Z izidom zakona o srednjem šolstvu in zakona o financiranju v letu 1968, se spreminijo določene zahteve do učiteljskega kadra. Izoblikujejo se nova stališča Železarn do centra s tem, da se izpostavi odnos do financiranja, postavi zahteva po povečanju izobraževanja odraslih in nadaljnje izobraževanje samo za Železarno ter dirgiranje števila vpisa v vse vrste šol.

Nova učilnica

Poslopje železarskega izobraževalnega centra

Isto leto se prvič pojavi problem mreže šol na območju, katerega lahko pokrivamo z našim centrom in z našimi usmeritvami. Ta problem se je vlekel še celi dve leti, vendar je ostalo vse po starem.

V tem letu je bila tudi največja ekspanzija v oddelku za odrasle. Razne tečaje, seminarje in izpite je opravljalo preko 3000 delavcev iz Železarn in drugih podjetij.

V letu 1969 smo pričeli akcijo za postavitev telovadnice. Težave so nastopile že pri določanju lokacije pa z idejnimi načrti in tudi z glavnim projektom, ki je bil izdelan šele v letu 1973.

V letu 1969 smo pričeli usposabljanje pod vodstvom republiškega zavoda za zaposlovanje delavcev, ki so se zaposlovali pri tujih delodajalcih (Demag). To usposabljanje je trajalo tri leta. Z denarjem, ki smo ga dobili s tem delom, smo opremljali center s prepotrebni učni sredstvi, stroji in orodjem. To leto je bilo tudi prvo v zgodovini centra in šole, ko nismo vpisali dovolj učencev v prvi letnik. Vpis je bil za 85 učencev manjši od planiranega.

1. 9. 1969. leta smo odprli šolo za metalurške delavce za mladino. Ker ni bilo dovolj vpisa za kovinarsko in elektro stroko, smo morali zaradi pomanjkanja metalurških delavcev odpreti dveletno šolo za ozke profile. V to šolo so se lahko vpisovali učenci, ki so dokončali 6. oziroma 7. razred osnovne šole.

S šolskim letom 1970/71 smo odprli prvi oddelki za metalurške delavce, kamor so se vpisali že zaposleni delavci na teh delovnih mestih in ki niso imeli ustrezne izobrazbe. V tem šolskem letu je bilo na vseh šolah skupaj z oddelki za odrasle že 720 učencev in slušateljev. Razširitev dejavnosti oddelka za odrasle je bila tudi v polnem zamahu. To nam pove tudi podatek, da smo poleg redno zaposlenih predavateljev imeli kar 298 honorarnih sodelavcev.

Leto 1972 ni pomembno za center samo v tem, da smo dosegli še večje število tečajnikov, temveč v tem, da se je kolektiv na pobudo samih delavcev odločil za samoprispevek pri zbiranju denarja za telovadnico. Odločili smo se, da prispevamo 1 % od neto osebnih dohodkov za dobo treh let. To je bil prvi samoprispevek v jeseniški občini, ki pa ni imel tolikšnega finančnega pomena za izgradnjo telovadnice, kot je bila moralna podpora celotnega kolektiva za izgradnjo tega potrebnega objekta. Takšna akcija je imela ugoden odmev tudi pri gospodarskih in družbenopolitičnih dejavnikih. To se je v poznejših letih tudi pokazalo.

Ze naslednje leto smo izvedli adaptacijo vročevodnega ogrevanja in pripravili vse potrebne priključke in prostore za ogrevanje bodoče telovadnice. Izdelan je bil projekt za telovadnico in avtomatsko telefonsko centralo.

Za posodobljanje učnega procesa smo nabavili kompletno opremo za

fonolaboratorij. Zaradi pomanjkanja prostora smo ga sporazumno s centrom srednjih šol namestili v prostore gimnazije in je namenjen vsem izobraževalnim institucijam na Jesenicah.

V začetku leta, to je 17. 1. 1975, je bil potrjen srednjeročni program dela za obdobje 1975–1980. Po programu je bila že v letu 1975 odprta delovodska šola za kovinske in metalurške poklice. Po srednjeročnem programu pa ne dosegamo vpisa v nekatere šole za mladino. Za nekatere poklice pa se je v tem času že menjala tehnologija dela in niso več potrebni.

Z odpiranjem dislociranega oddelka prve stopnje metalurške fakultete na Jesenicah smo dosegli to, da se naši delavci, ki študirajo ob delu, lahko šolajo v domačem kraju in ne izgubljajo časa na vožnjah v Ljubljano. Žal pa se je število slušateljev močno skrčilo v prehodu iz prvega v drugi letnik. To pa je bilo pogojeno s subjektivnimi pa tudi objektivnimi problemi, ki so nastajali v začetku študija.

Z novim šolskim letom smo dobili nove, mlade učne moči. Železarna Jesenice je odobrila njihovim štipendistom, da se lahko zaposlijo pri nas kot učitelji. Tako se je pričela politična praznina med strokovnimi učitelji, ki je nastajala zadnjih nekaj let.

Dočakali smo tudi veliki dan, dan pričetka gradnje telovadnice. Uspeši smo zbrati finančna sredstva in vsa potrebna dokumentacija. Glavni delež je prispevala železarna Jesenice, poleg sredstev centra, nekaj sredstev pa smo dobili od republiške izobraževalne skupnosti, telesnokulturne skupnosti in izobraževalne skupnosti Jesenice.

V istem letu smo nabavili tudi za preko 1.000.000 din novih osnovnih sredstev. Dokončali smo študijo za interno televizijo, da smo lahko pričeli z delom. V uporabo smo dobili od Železarn stanovanjsko hišo, ki smo jo adaptirali in v njene prostore namestili oddelki za izobraževanje odraslih in razmnoževalnico s skladiščem za skripta.

Gospodarjenje v letu 1975 je bilo dobro in smo znatna sredstva vložili v opremo centra.

Telovadnica z okolico je bila dograjena v letu 1976, veljala pa je 8.538.851 din. Veliko denarja smo v tem letu vložili v osnovna sredstva in to v višini 1.255.210 din. Koncem tega leta smo pričeli tudi z delno adaptacijo zgornjih prostorov, kar nas je stalo še nadaljnjih 600.000 din. Delna adaptacija je bila potrebna zaradi priprave za adaptacijo celotnega nadstropja.

V tem letu smo opretili razmnoževalnico s kompletnimi aparati, telovadnico z vsem pripadajočim orodjem in učilnice v vrednosti 1.808.665 dinarjev. Naročili smo tudi pri tehnični knjigi v Zagrebu večnamensko učilnico, ki pa žal še do danes ni gotova.

PRIZNANJE DOLGOLETNIM DELAVCEM ŽIC

Na slavnosti ob 40-letnici kovinarskih strokovnih šol na Jesenicah so izrekli javna priznanja:

- za več kot petindvajsetletno delo na strokovnih šolah ŽIC — učiteljem praktičnega pouka: Marjanu Miceliju, Alojzu Grmu, Pavlu Krznariču, Janku Erženu, Viktorju Stranigu, Valentinu Luznarju, Leonu Pristovu, Cvetu Delavcu, Ivanu Kalanu in Niku Zupanu, mizarju Leopoldu Svetelju, organizatorjema izobraževanja ob delu Franciju Stravsu in Valentinu Rantu, učitelju strokovnih predmetov Kristjanu Robiču in skladiščniku Maksu Bolteju;
- za dolgoletno uspešno pedagoško delo in za mentorstvo marksističnega krožka Ivici Strumbelj;
- za dolgoletno aktivno delo v zvezi komunistov Mariji Soklič;
- za vestno in prizadevno delo Idi Koren in Angelci Mesarič;
- za požrtvovalno delo v samoupravnih organih Stanetu Mihelčiču in Regini Razinger;
- za razvoj in povezovanje ŽIC z drugimi šolskimi centri in delovnimi organizacijami: Ivo Borštniku, Jožetu Oblaku in Severinu Golmajer.

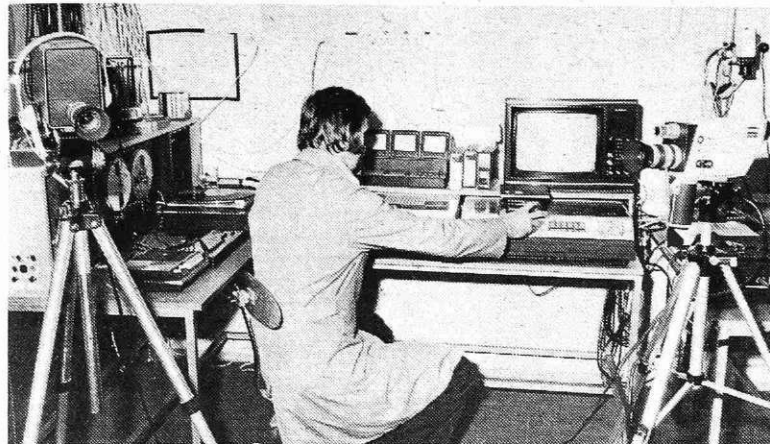
Javno zahvalo pa so izrekli tudi vsem mladim učiteljem, ki so se takoj aktivno vključili v izvenšolsko dejavnost in kot mentorji pomagajo mladini pri delu v krožkih in v šolskem športnem društvu.

V letu 1977 je bilo zelo ovirano delo pri teoretičnem pouku. Pričeli smo namreč, in tudi skoraj v celoti dokončali adaptacijo zgornjega nadstropja in nadzidave še enega nadstropja, kjer smo pridobili deset novih sodobnih učilnic s petimi kabineti. Obenem smo zamenjali celotno ostrišje in streho ter obnovili pročelje stavbe. To delo nas je stalo po predračunu 9.420.000 din. Ta finančna sredstva smo dobili od Železarn v višini 3.500.000 din, pri izobraževalni skupnosti Slovenije pa smo najeli 2.500.000 din kredita z desetletnim odplačilnim rokom. Ostali denar pa smo prispevali sami.

V štiridesetletnem obdobju smo za neposredno proizvodnjo usposobili 3664 kadrov, in sicer:

- 179 delavcev raznih poklicev na šoli za metalurške delavce;
 - 2394 kvalificiranih delavcev na poklicni šoli kovinarske, metalurške in elektro smeri;
 - 907 tehnikov na TSS strojne in metalurške smeri;
 - 184 delovodij na delovodski strojni in metalurški šoli.
- Razen tega je v osemnajstletnem obdobju na oddelku za izobraževanje odraslih prek raznih oblik izobraževanja šlo prek 38.000 delavcev vseh profilov.
- To nam daje nove obveznosti in zadolžitve, da dosežemo tisto, kar imamo še v skupnem načrtu in smo si zadali v srednjeročnem programu:

1. izpeljati usmerjeno izobraževanje;
2. usmerjati mladino v poklice, ki jih gospodarstvo potrebuje;
3. sodobno opremiti kabinete in uvajati sodobno učno tehnologijo za vse smeri in stopnje;
4. urediti delovna mesta tako, da bodo privlačna za mladino;
5. vertikalno povezati vse šole, da bodo učenci po skupnih programskih osnovah imeli neomejeno pot študija po svojih sposobnostih in potrebah gospodarstva;
6. omogočiti učencem individualno ali skupinsko delo;
7. opremiti učilnice z monitorji zaradi uporabe šolske televizije pri pouku;
8. dobiti ustrezne učbenike za vse predmete in vsa pomagala za slehernega učenca;
9. adaptirati in dozidati učne delavnice za potrebe usmerjenega izobraževanja;
10. v učnih delavnicah zamenjati dotrajane stroje in opremo z novo in sodobno;
11. postavitev interne telefonske centrale;
12. oprema prostora za kalilnico;
13. z železarno Jesenice urediti vprašanje kemijskega laboratorija;
14. adaptirati livarno in jo preurediti v sodobno učno delavnico;
15. ureditev sodobnega poligona za poučevanje viličarjev in žerjavovodij;
16. ureditev prostorov za oddelek odraslih (sedanja ATCŽJ);
17. ureditev dvorišča — igrišča ob stavbi ŽIC;
18. adaptirati streho na stavbi delavnice;
19. urediti okolico centra in doma.

Interna šolska televizija (Foto T. Rant)

40 LET USPOSABLJANJA KADROV ZA NEPOSREDNO PROIZVODNJO

(Nadaljevanje s 1. strani)

centru predsednik osnovne organizacije ZSMS Roman Kalan, predsednik osnovne organizacije zveze sindikatov centra Jože Korošec pa je prebral pohvaljene dolgoletne delavce železarskega izobraževalnega centra.

Iz zelo skromnih začetkov pred štiridesetimi leti je šola po osvoboditvi prerasla v železarski izobraževalni center, v katerem se danes usposablja 572 učencev, vključno s šolanjem ob delu pa 691 učencev, in sicer: na dveletni šoli za metalurške delavce, triletni poklicni kovinarski, metalurški in elektro šoli, štiriletni tehnični šoli metalurške in strojne smeri ter na številnih oddelkih za izobraževanje ob delu. Pri centru že drugo leto deluje tudi oddelek fakultete za naravoslovje in tehnologijo — metalurška smer, prva stopnja, v katerega je vključenih 13 slušateljev, ki se šolajo ob delu.

V okviru železarskega izobraževalnega centra deluje tudi oddelek za izobraževanje ob delu, ki prek tečajev in seminarjev skrbi za dopolnilno izobraževanje delavcev Železarn. Oddelek je tudi organizator vseh ekskurzij v Železarno.

Stavba, v kateri danes deluje železarski izobraževalni center, je predvsem v zadnjih letih zelo spremenila svojo zunanjo in notranjo podobo. Leta 1976 so dobili sodobno telovadnico, v lanskem letu pa še eno nadstropje, kjer so pridobili deset novih učilnic in pet kabineta. Imajo interno televizijo, sodobne kabinete in učila, razmnoževalnico, čakajo še na naročeno večnamensko učilnico in

nekatero drugo opremo, kar vse je pogoj za uspešno delo usmerjenega izobraževanja.

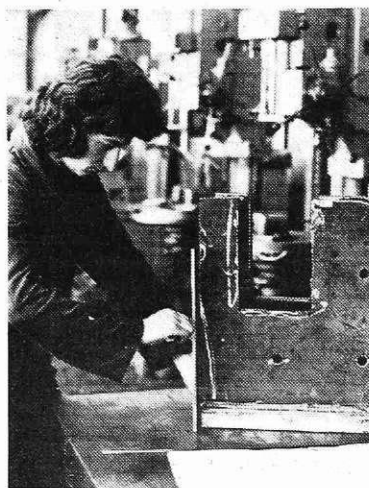
V štiridesetih letih je bilo v centru skupaj usposobljenih 3664 delavcev različnih profilov, in sicer:

- 179 delavcev raznih poklicev na šoli za metalurške delavce;
- 2394 kvalificiranih delavcev na poklicni kovinarski, metalurški in elektro šoli;
- 907 tehnikov na tehnični srednji šoli metalurške in strojne smeri;
- 184 delovodij na metalurško-strojni delovodski šoli.

Mnogo absolventov teh šol se je z rednim šolanjem ali šolanjem ob delu usposabljal do najvišje možne izobrazbe. Kadri iz teh šol so danes raztreseni po vsej Jugoslaviji, pa tudi v zamejstvu in mnogi od njih danes zasedajo vodilna delovna mesta ali pa opravljajo odgovorna dela in opravila. Prav gotovo ti kadri daje našim temeljnim organizacijam združenega dela pa v mnogih primerih tudi v delovnih skupnostih.

Kljub izrednim uspehom, ki jih je železarski izobraževalni center dosegel predvsem v povojnem obdobju, pa je center sredi živahnega vrenja, kajti pred njim so še številne naloge, ki izhajajo iz srednjeročnega programa, med drugim tudi dokončno izpeljati usmerjeno izobraževanje.

K številnim čestitkam, ki so jih delavci in učenci železarskega izobraževalnega centra dobili ob njihovem jubileju, se pridružujemo tudi mi v imenu vseh delavcev temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti Železarn z željo, da bi uspešno uresničili vse zastavljene cilje.

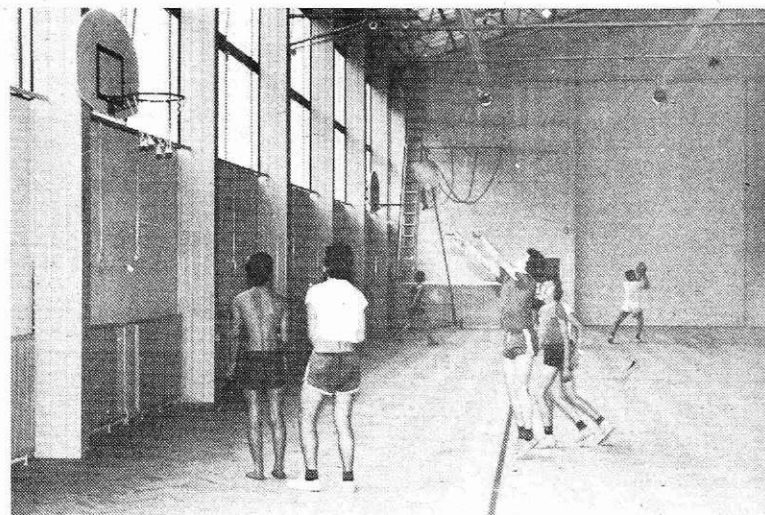
Učenec ključavničar

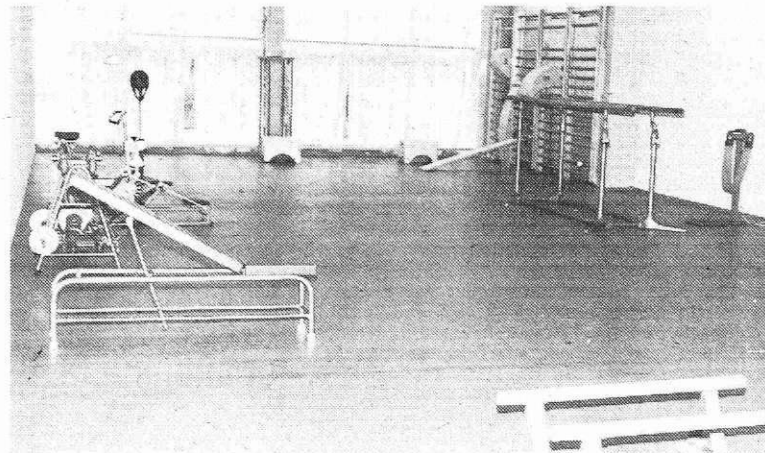
Učenec livar

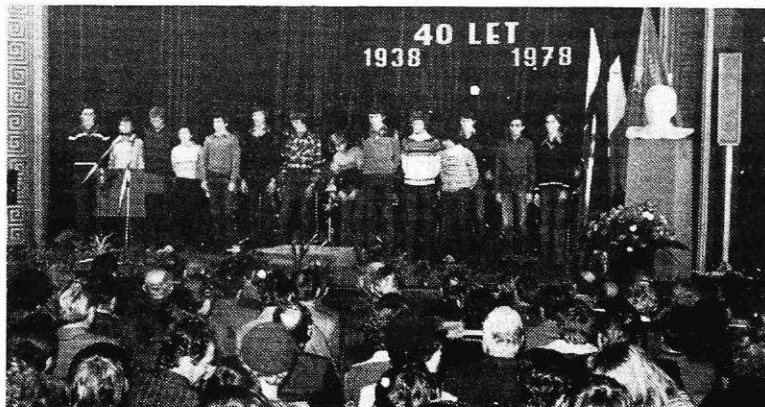
Gostje na akademiji ob 40-letnici ŽIC

Nova telovadnica

Trim kabinet

Recitatorska skupina strokovnih šol ŽIC

TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI FELJTON — TEHNIČNI

NAJVEČJI TANKERJI IN VARNA PLOVBA

Po podatkih britanske zavarovalne družbe Lloyd's Register of Shipping vozi danes po vseh morjih sveta okoli 22.600 ladij skoraj vseh držav. Pri tem je okoli petina, in sicer 4200 tankerjev z nosilnostjo nad 6000 twd (dead weight tons — mera za nosilnost ladje, pri kateri je upoštevana teža tovora, goriva, hrane, posadke in potnikov). Število tankerjev po teh podatkih v celotnem svetovnem trgovskem ladjstvu ne igra velike vloge.

Ta situacija je nekoliko drugačna ob upoštevanju tonaže tankerjev. S svojo skupno nosilnostjo okoli 380 milijonov twd, so tankerji udeleženi z več kot 50 % pri svetovnem trgovskem ladjstvu. Razen tega spadajo tankerji z nosilnostjo 500.000 twd med največje trgovske ladje na svetu.

Trend gradnje vedno večjih tankerjev se je pojavil ob koncu šestdesetih let po zaprtju Sueškega prekopa. Z izpadom te važne pomorske poti za mednarodni transport nafte se je podvojila daljava od Perzijskega zaliva do Zahodne Evrope. V teh letih se je tudi uveljavil izraz »super tanker«, vendar danes označujejo takšne ladje v strokovnih krogih nekoliko drugače. Z VLCC (Veri Large Crude Carriers — zelo velike ladje za surovino) so označene ladje z nosilnostjo 160.000 do 320.000 twd in z ULCC (Ultra Large Crude Carriers — največje ladje za surovino) današnji orjaki z nosilnostjo preko 320.000 twd. Na tankerje VLCC in ULCC odpade danes že 55 % transportnih zmogljivosti svetovnega tankerskega ladjstva. Gradnja še večjih ladij danes ni primerna, ker je na razpolago več tankerskih zmogljivosti kot je trenutno potreb. Izgleda tudi, da bo nadaljnje povečanje dimenzij tankerjev zaradi omejenih globin nekaterih prevoznih poti in pristanišč malo upravičeno.

Velike dimenzije in teže tovora teh ladijskih gigantov postavljajo tako glede konstrukcije kakor glede kasnejšega obratovanja posebne zahteve. Kot primer lahko navedemo zahodnoameriški tanker »Esso Deutschland« s 415.000 twd, ki je danes druga največja tovrstna ladja na svetu. Njena celotna dolžina je 320 m in prisilno ustavljanje pri največji hitrosti 17 vozlov (31,4 km/h) traja 18 minut in razdalja ustavljanja 4 km. To razdaljo je možno skrajšati z ustreznim premikanjem krmila, kar pa zahteva tudi velik razpoložljivi manevrski prostor.

Ti tehnični problemi pri vožnji postavljajo pred naftne in ladijske družbe tudi vprašanje varnosti plovbe. Pri nezgodi takšnega tankerskega velikanca lahko pride do velike ekološke katastrofe. To je dokazal tudi tanker »Amoco Cadiz«, ki se je letos potopil pred bretonsko obalo v Franciji, katero je močno onesnažil z razlito nafto. Takšne nezgode tankerjev imajo za posledico ne samo ekološke katastrofe, temveč tudi ogromne finančne izgube. Že sama vrednost 250.000 twd tankerja se giblje okoli 90 milij. dolarjev. K temu je treba prišteti še stroške tovara, reševanja, čiščenja razlite nafte in podobno. Zato mora varnost tankerjev tudi s čisto ekonomskih razlogov imeti največjo prednost.

Da v tem pogledu danes situacija še ni zadovoljiva, kažejo različne naftne katastrofe v zadnjih letih. Sicer navajajo podatki raziskave, ki jo je izvedla ameriška narodna znanstvena akademija, da od približno šestih milijonov ton nafte, ki vsako leto onesnažijo svetovna morja, izvira le 5 % iz tankerskih nezgod. Ker pa je treba prišteti še nadaljnji 22 % zaradi splošnega transporta s tankerji, predstavlja skupna številka le precejšnjo obremenitev zaradi onesnaževanja okolja. V nasprotju z drugimi činitelji, ki onesnažujejo morje, predstavljajo nezgode s tankerji poseben primer tudi zaradi tega, ker zaradi nenadne velike količine nafte ni časa za naravne postopke odstranjevanja in so zato vedno v nevarnosti za onesnaževanje velika področja bližnjih obal.

Kaj je bilo torej v zadnjem času dejansko narejenega za varnost tankerjev? O tem govori ta sestavek.

UKREPI POVEZANI S KONSTRUKCIJO TANKERJEV

Sodobne konstrukcijske metode omogočajo današnjim velikim tankerjem, da so prav tako stabilni kot so bili majhni tankerji v preteklosti. Raziskave v preteklih desetih letih so nedvomno potrdile, da so glavni vzroki nezgod tankerjev — če so bili povezani z onesnaževanjem z nafto ali ne — razne okvare, eksplozije ali požar, katerih vzroki pa so zelo redko povezani s konstrukcijskimi pomanjkljivostmi. Tudi zanesljivost pogonskih motorjev se je povečala. Razen tega so izboljšali tudi krmilne naprave tako, da je mogoče s temi ladjami kljub njihovi izredni velikosti sorazmerno dobro manevrirati.

Opremljenost super tankerjev samo z enim pogonskim vijakom in enim krmilom je možno smatrati kot izredno varčno. Pri okvarah pogonskega motorja ali krmila je mogoče takšne tankerje vleči samo s pomočjo večjega števila močnih vlačilcev in pri zelo razburkanem morju tudi takšna rešitev ni več možna. Tudi v slučaju nezgode tankerja »Amoco Cadiz« ob bretonski obali je bil začetek katastrofe velika okvara na krmilu.

Iz teh razlogov priporočajo mornariški strokovnjaki za te vrste ladij dva pogonska vijaka in dve krmili in podvojitve kontrolnega krmilnega sistema. Nekatere ladijske družbe imajo te pogoje že dolgo časa za obvezno normo.

SODOBNI NAVIGACIJSKI PRIPOMOČKI

Prevažanje nafte z največjimi tankerji predstavlja prometno zemljepisni problem z znatnim varnostnim tveganjem. V Evropi je na primer Rokavski preliv ozko grlo prve vrste.

(nadaljevanje prihodnjič)

PRVE ŽRTVE ČRNE ROKE NA JESENICAH

Šef civilne uprave general Leon Rupnik je že konec oktobra 1943. leta reorganiziral ljubljansko policijo v policijski varnostni zbor, ki je dobil svoj statut, po katerem je postal samostojna organizacijska enota, podrejena upravitelju policije v Ljubljani. Januarja 1944. leta je Rupnik določil, naj Rupnikova policija nosi uniforme nemške varnostne službe, marca 1944. leta pa jo je preimenoval v policijski zbor. (Dr. Metod Mikuž, Pregled zgodovine NOB v Sloveniji, knj. III., Cankarjeva založba Ljubljana 1973, str. 153.)

K tej polici so na splošno zaupanje določili tudi četniškega oficirja Jožeta Hlebca, in sicer kot poveljnika ljubljanskih zaporov.

Centralni urad nemškega gestapa je poslal Rupnikovi policiji za svetovaleca zelo sposobnega gestapovca dr. Pavla Duscho. Ta gestapovec se je kmalu po prihodu izkazal za lisjaka posebne vrste. Poklical je poročnika Jožeta Hlebca in mu »svetovala«, kaj mora storiti, da bo ponižal partizansko vojsko. Na ta nasvet je Hlebec s svojimi pomočniki izbral dvajset ujetih partizanov. Nekaj dni jim ni dovolil, da bi se brili, strgal jim je obleke in obulava. Medtem so belogardistični agenti, njihovi somišljeniki in policija razglasili, naj si ljudje ogledajo »partizansko parado«. Hlebec je vodil kosmate, blede in strgane partizane po ljubljanskih ulicah, belogardistična drhal pa jih je pljuvala in zasramovala.

Ali so zapornice res prepevale partizanske pesmi je težko reči. Možno je, saj je znano, da so jih v begunjskih zaporih peli celo noč pred ustrelitvijo. Vsekakor je bil za Hlebca to razlog, da je vse priporočnice v samih nočnih srajcah že ob desetih zvečer spodil na dvorišče, kjer so morale v hudem februarskem mrazu stati na snegu do jutra. Marsikatera je za prehladom umrla, druge pa so čutile trajne posledice.

V zadnji ofenzivi spomladi 1945. leta je bil na Primorskem ujet glavni tožilec Slovenije dr. Vito Kraigher. Pripeljali so ga v Hlebčeve zapore. Ko je dr. Vito Kraigher videl slovenskega poročnika, kako surovo ravna z jetniki in zaporniki, mu je očital, da je izdajalec v službi senilnega in umirajočega nacističnega okupatorja. Jože Hlebec mu je odgovoril s pestmi.

Stiri dni pred koncem vojne je Jože Hlebec s svojimi policisti odpeljal dr. Vita Kraigherja in še petindvajset drugih zapornikov na Turjak, kjer so jih potem ponoči skrivaj pobili in zagrebli v volčjo jama.

Kot smo zvedeli iz zaslivanja Hlebca, je ta z dvema svojima policistoma obesil dr. Vladimirja Kanteta. Pa o tem nekaj besed.

Dr. Vladimir Kante je bil rojen 20. avgusta 1905 v Šmarjah pri Braiklu na Primorskem. Njegov oče je bil šolski nadzornik v Sežani. Vladimirova sestra Ana se je 36 let stara smrtno ponesrečila v letalski nesreči 1936. leta pri Ljubljani. Brat Danilo Kante je umrl 1969. leta v Ljubljani. Bil je pravnik. V Ljubljani živi najstarejša sestra Olga.

Pred nasiljem italijanskega fašizma se je družina Kante že med prvo svetovno vojno preselila v Ljubljano. Zavedni šolski nadzornik je bil fašistom trn v peti. Po prvi svetovni vojni je bil šolski nadzornik v Kamniku.

Vladimir Kante je v Ljubljani opravil izpite za doktorja prava. V stari Jugoslaviji je bil pomočnik upravnika ljubljanske policije in je na tem položaju vodil politični oddelek. Zanimivo je, da se je celotni politični oddelek ljubljanske policije po kapitulaciji Jugoslavije opredelil za OF. Prav po zaslugi političnih policijskih agentov dr. Vladimirja Kanteta, Augusta Jerančeta, Alojzija Tabernika in Antona Vrečarja je bil ob kapitulaciji Jugoslavije uničen ves arhiv policije. Pri tem so prišli v spor z upravnikom dr. Lovrom Hacinom, ki je arhiv skušal ohraniti za italijanske in nemške okupatorje. Zasluga navedenih je, da so prvi v svojem nekdanjem šefu Hacinu odkrili tujega agenta.

Kot funkcionar politične policije je dr. Kante že v stari Jugoslaviji spoznal, da komunisti niso takšni, kakršne prikazuje kler in uradna državna oblast. Ne gre prezreti tudi dejstva, da je bila družina Kante že po očetovi vzgoji protifašistično in protinacistično usmerjena.

Dr. Vladimir Kante je bil eden najbolj zvestih in zaupnih sodelavcev VOS. Pomemben ljubljanski vosovec Ivo Svetina je povedal, da je Kante od 1941. do jeseni 1944. leta vzdrževal zvezo z eno in isto zanesljivo osebo. Le-tej je ustno posredoval podatke, ki pa izročal kopij dokumentov, kot to trdijo nekateri. Zaradi izdaje so ga aretirali prve dni februarja 1945. leta.

Dr. Vladimirja Kanteta so obsodili na smrt z obsežnim. Ljubljano so preplavili letaki z naznanilom, da je bil »dr. Vladimir Kante justiciiran zaradi sodelovanja s komunisti, kar naj bo vsemu prebivalstvu v svarilo.«

V zaporih na Poljanskem nasipu je bil tedaj tudi ljubljanski tiskar Jože Mar, ki je skrivaj opazoval izvršitev smrtnih kazni. Pozneje je dogodek takole opisal: (TV-15, 23. marca 1965)

»Ni preteklo deset minut, ko smo zagledali iz stranskega krila poslopja prihajati srednje velikega, nekoliko čokatega človeka. Za njim je stopal domobranski policist z bajonetom na puški, naperjeni možu v hrbet. V tistem delu poslopja smo vedeli, da so samice za posebne jetnike. Takoj smo vedeli, da ženejo dr. Vladimirja Kanteta in da ga peljejo na morišče.«

Čeprav nam je bilo strogo prepovedano zapuščati sobe sem vendarle smuknil na stranišče. Od tam se je skozi okno videlo na vrt. Kakih deset korakov od okna je rasel tedaj še gol kostanj s precej nizkimi vejami. Pri njem je stala zbrana družina, ki naj bi gledala obsojenčovo smrt. Kante je prišel k njim. Brez vsakih ceremonij in brez poudarka branja smrtnih obsodbe je stopil dr. Kante na stolček, ki je stal pod kostanjem. Simon (gestapovec) mu je na vrat nataknil zanko ter spodbil stolček z nogo. Dr. Kante

je obvisel, istočasno pa se je tudi vrt pretrgala. Obesane je spet stal na tleh, ne da bi bil kaj klenil. Gledalci so se začudeno spogledali. Simon se je takoj znašel in ukazal, naj dr. Kanteta takoj odvedejo v zapore.

Ko sem se vrnil v sobo, so mi tovariši že povedali, da je šel Kante prek dvorišča nazaj v svojo celico. Povedal sem jim, da je bil že obesen in da je tako po mednarodnem pravu kazni že opravičena in se ne sme ponoviti. Toda Vili Stanič me je prekinil, češ da to pri Nemcih ne velja, ker imajo oni svoje, nemško pravo.

Ni preteklo niti pol ure, ko so dr. Kanteta spet prignali na vrt. Čez kakih dvajset minut so se oficirji in civilisti, ki so gledali obešanje odpeljali. Na vrtu je sam ostal dr. Kante, mi pa smo ždeli na naših pogradih in tuhtali, kakšni ljudje so pravzaprav ti Nemci...

Drugo jutro smo s stranišnega okna videli truplo dr. Kanteta še viseti na kostanju. Bil pa je bos in samo v spodnjem perilu. Kdo ga je slekel in sezul, nismo zvedeli.

Še danes mi je pred očmi mož z negibnim, mirnim obrazom, kako popolnoma mirno koraka čez dvorišče. Občudujem njegovo junatstvo. To se je zgodilo 24. februarja 1945. leta.

Kot mi je povedala Vladimirjeva sestra Olga, so njegovi prijatelji na policiji preuredili vrt tako, da se je pretrgala. Mislili so namreč, da bo obveljalo že stoletja v praksi izvajano načelo, da se nad obsojencem lahko samo enkrat opravi smrtna obsodba. Nekoč so verjeli, da je to »božja volja«. O tem so po telefonu obvestili generala Rösenerja in pričakovali pomilostitev. Menda general o tem sploh ni hotel ničesar slišati ali pa je bil odsoten.

Obešanje dr. Kanteta sta vodila poročnik Jože Hlebec in gestapovec Simon. Po opravljeni obsodbi so vsi noč krali, kot po navadi, kadar so opravljali smrtno kazni. Vsi, ki so vodili dr. Kanteta k vislicam, so pod rušo.

V arhivu Inštituta za delavsko gibanje v Ljubljani sem videl originalno ovaduško poročilo neznanega (nepodpisane) vohuna, ki je vsekakor moral biti v službi na upravi Hacinove policije. To sklepam iz podatkov, ki jih je posredoval verjetno šefu policije ali gestapu (pravim verjetno, ker poročilo ni na nikogar naslovljeno). V tem poročilu vohun ovaja okrog deset oseb, med drugimi tudi dr. Vladimirja Kanteta. Obtožuje ga, da je mirno gledal, kako se med policijo širi organizacija osvobodilne fronte. Kot personalni referent policije ni storil ničesar, da bi oafarje izključili iz vrst policije in jih kaznovali.

»Polijski uradi niso za pletenje rokavic ali nogavic partizanom.« pravi ovaduh, »na policiji so z vednostjo dr. Kanteta razmoževali Slovenski poročevalci.«

KLICA PLAVOGARDISTIČNE ZAROTE NA JESENICAH

Julija, 1940. leta je prišel na Jesenice iz Slavenskega Broda mož srednje postave, precej zavaljen in lepo oblečen. V notranjem žepu sukniča je skrival pištolo, med opremo v kofčku pa je bilo nekaj nevsakdanjega: voščen križ s četniškim posvetilom in četniška izkaznica, v kateri je pisalo: Franc Planinc, rojen 19. XI. 1897. Videm ob Savi, Slovenec, poročen; in še osebni opis. Iz njegovega življenjepisa zveemo še naslednje: od 1921. do 1923. leta je bil praktikant v valjarni v Gradcu; od 1931. do 1936. leta je bil zastopnik trude Singer v Zagrebu.

Po stari grški legendi je delovanje vulkana predstavljeno v podobi gigantskega nebeškega kovača Efestosa, ki nenehno kuje žareče železo v notranjosti zemlje. Izpod kladi v dimu švigajo navzgor iskre, ki vsako noč rdeče osvetljujejo nebo.

Ime je ognjenik dobil po latinski besedi estus, kar pomeni ogenj. Še prej pa so ga zaradi mogočnega vrha med številnimi manjšimi, ki ga z vseh strani obkrožajo, imenovali Gora — gorā. Šele v novejšem času so se vulkanologi s temeljitimi raziskavami dokopali do znanstveno potrjenih dejstev, da je vulkan Etna nastal že pred stotisoč leti, kot tvorba velikih podmorskih izbruhov. To dokazujejo z najdbami na Kiklopskih pečinah med Catanijo in Taormino ob vzhodnem obrežju Sicilije, kjer so lepo vidni fosili ribjih okostij in školjk. Na takšne fosile so raziskovalci naleteli tudi na samem vrhu glavnega kraterja Etna. Nobenega dvoma ne more biti, da so tudi Liparska otočja nastala tako kot Sicilija s podmorskimi erupcijami v pradednih časih. Zanimivo je tudi, da je do 1669. leta ob vseh erupcijah Etna lava tekla proti jugu, v zadnjih 300 letih pa samo na sever in vzhod. To se lepo vidi tudi po bujnim rastlinju, ki je poraslo neprizadete dele pogorja.

Kljub številnim knjigam, novinarskim in potopisnim zapisom, kljub že kar obilnim turističnim podatkom, ki so dosegljivi tudi pri nas, ohranja Sicilija in Etna še vedno nekoliko zanimivih podrobnosti, da ne rečem skrivnosti, ki jih nismo poznali. Eleonori, ki nam je zares izčrpno v manj kot četrtni uri trajajoči razlagi, razkrila marsikatero podrobnost, smo bili iskreno hvaležni. Disciplinirano, skoraj spoštljivo smo jih sledili nazaj v avtobus in se odpeljali naprej v pobočje skrivnostne gore skrite v neprodne snežne oblake.

V SNEŽNIH ZAMETIH

Naš izlet na Etno so kljub dobremu namenu, organizatorji pripravili v najmanj primernem času. To se je nedvoumno pokazalo že na 1200 metrov višine, ko smo se z vedno večjo težavo prebijali skozi vse bolj goste snežinke, ki so pokrile asfaltirano cestišče zasekano med velikimi grmadami lave.

Stani, mlad, ujet partizanski kurir, je razburjen krožil po tesni celici in premišljeval, kako hude preizkušnje ga čakajo v naslednjih dneh. Dobrega nič, to je slutil. Ga bodo še topli, da bi izdal kurirsko pot ali se bodo zadovoljili s tem, da ga ustrelijo. Smrt mu je bila skoraj določena. Le drobno upanje, ki se ga je oprijemal z vsem mladostnim žarom je še tlelo: morda gestapo prehiti konec vojne. V nekaj mesecih, lahko že jutri, se bodo Nemci predali. Bežijo na vseh bojiščih; pravi čudež, da še niso položili orožja. Ko bi le pohiteli, da bi v zaporu dočakal konec vojne? In svobodo?

Posilil ga je smeh. Nekaj zaprtih bo doletela prav ta sreča. Zmerom je verjel v srečo, celo izzival jo je. V partizanih ga je bilo nekajkrat zelo strah. Nikoli pa ni trdno pomislil na smrt. Občutil je le tesnobo, čudno drhtavico, bolečino, željo, da nekam ubeži, ni pa zaslužil smrti. Poznal je tudi take, ki so stekali, si napovedovali smrt. Večino je prav kmalu zadelo. Morda je prav to njegovo trdno upanje, da preživi, podzavestna slutnja, kako je smrt še daleč? Čeprav ga je v globini prsi močno stiskala tesnoba, se ni mogel živjeti v misel, da bi bilo z njim nenadno končano, da ne bi čakal svobode, o kateri so presanjali toliko težkih trenutkov. Le kako bi v tem veselju brez njega, ki ima dobrih sedemnajst let?

»Zakaj ne sedeš? Živce mi boš uničil s hojo po sobi. Miruj, varčuj s silami, tako boš močnejši,« ga je zdražen oštel Martinšek, ujet partizan pri štiridesetih, ki je tudi v zaporu z bolešno skrbjo čistil prelepo uniformo iz angleškega vojaškega sukna.

Stani se je zarežal Martinšku. Jeza starejšega zapornika ga je zabavala. Rad ga je podražil in tako za hip pozabil na lastne težave.

»Vadim! Ko me izpustijo, moram biti takoj sposoben, da prevzamem nalogo. Kurirja, ki ni sposoben brez prestanka hoditi šest, osem ur, ne potrebujejo.«

Zgražajoč pogled, v koticah povešena usta, so kazala, kako Martinška draži obešenjaško govorjenje.

VINKO JABLANE TRINKAUS

»Ne prismođuj. Na trenutke si prav otročji. Raje prisedi,« je mrko rekel Martinšek in z dlano potolkel po slamnjači, da bi tako še podkrepil svojo prošnjo. »Pogovoriva se, koliko še manjka do konca vojne.«

Martinšek je našteval, koliko vsega bo potrebno, da bi končali vojno: Stari uradnik je bil prestvarjen, da bi se slepil. Najbrž ni bil niti sposoben, da bi domišljiji pridral krila. Dejstva, nekaj črnoglednosti, dober spomin, to so bile sestavine njegovih razlag.

Lepej, tretji zapornik, je živčno trzal z očmi, sline si je usta, se pripravljaj, da pove mnenje, a je vselej zastal pred Martinškovo trdno odločnostjo.

Znani koraki na hodniku so ubili pogovor. Počasi so zaobračali poglede proti vratom. Ko so zagledali ječarja in stražarja pri odprtih vratih, so strme trepetali.

»Lepej, na zaslivanje,« je vzkliknil stražar.

Stani se je oddahnil. Odloženo, je pomislil. Tepli bodo nekoliko pozneje.

»Ždaj pa odkrito, kdaj bo konec vojne,« je Stani hlastno vprašal Martinška. Komaj je zdržal, da ni stresel zajetnega uradnika in tako učakal, da morda pade pred njega odrešilna beseda.

»Poleti, prej ne,« je s trdim prepričanjem odvrnil Martinšek. »To mislim glede na razmere na bojiščih, kako hitro zavezniki napredujejo. Edino,« je pomenljivo dodal, pogledal Stanja in čakal, da bo radovednost podesetorila vrednost sporočila, »če bi se zgodile nepredvidene stvari, izven bojišč. Upor generalov, atentat na Hitlerja ali njegova nenadna smrt. Ampak to so bolj želje, kot stvarni računi,« je trpko razlagal Martinšek.

»Včasih so tudi nenavadne stvari odločilne. Zgodijo se nepričakovano.«

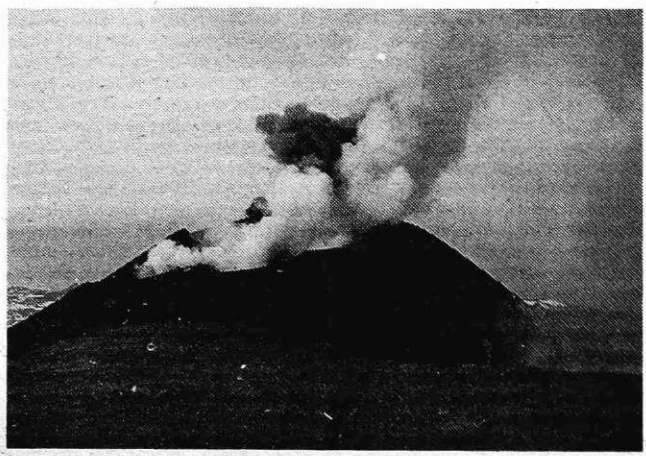
»Upanje zmerom ostane. Do zadnjega hipa. Človek mora tudi v najhujšem verjeti, da je še možna rešitev.«

Stani bi raje poslušal tudi zlagane domneve, da bo vojna kmalu končana. Ni razumel Martinškove suhe, stvarne, brezobzirne razlage. Naposled, tudi Martinšku ni kazalo najbolje. Dobili so ga kot vodjo okrožne gospodarske komisije. Ni se predal, ni se branil z orožjem. Čakal je in dvignil roke, ko je zagledal Nemce. Zaradi bojevitosti ga ne bi držali v zaporu. Poslali bi ga v koncentracijsko taborišče. Njegov položaj, ko so imeli Nemci vsako obliko zbiranja, zasedanja hrane za kriminal, ni obetal nič dobrega. In še nekaj je sumil Stani, o čemer pa je Martinšek vztrajno molčal: kaj je povedal gestapovcem. Vpraševali so ga o sodelavcih, ljudeh, ki so zbirali, prevažali hrano, o zbirnih središčih. Doslej Martinška niso tepli, medtem ko so njega v treh dneh že dvakrat hudo premlatili. Na zaslivanje pa je Martinšek hodil? Da ga niso morda uporabljali kot pričo, za soočenja s priganimi kmeti, ki so zbirali in dajali hrano?

»Koliko dni bova po tvojem še živel?« je Stani vprašal Martinška.

Drobčkan šofer Mario, ki nam je v prostornem avtobusu zgledal še bolj neboljen, je ves iz sebe sunkovito sukal veliki volan in preklinjal že rahlo zasneženo cesto. Eleonora ga je zaman spodbujajoče trepljala po ramenih. Snežni metež, ki je bil z vsakim metrom navzgor gostejši, ga je dobesedno ohromil. Ves trd od strahu se kar ni mogel sprijazniti s tem, da v takšnem vremenu rinemo naprej. Pri nas nobenemu vozniku vožnja ne bi delala preglavic, ubogemu Mariu, navajenemu na sončno mediteransko podnebje, pa je očitno predstavljala največje in najbolj neumno tveganje v življenju.

Na srečo je ponekod sneženje pojenjalo. Ohrabril so ga tudi drugi vozniki osebnih avtomobilov, ki so nas na suhih delih ceste prehiteli.

Etna

SIČILJA — OTOK BOGASTVA IN BEDE

PIŠE TC:

Temperatura žareče mase v sredini žrela znaša nad 1000 stopinj, ko pa lava ob izbruhu pride v stik z zrakom, se ohladi za 200 stopinj. Ognjena reka je pri 800 stopinjah seveda neustavljivo uničujoča.

Želje, da bi zatrli in onemogočili katastrofalne izbruhe ognjenikov so stare kolikor civilizacija. V zadnjem stoletju je bilo zasnovano ničkoliko predlogov, ki pa niso bili uresničljivi. Nekateri vulkanologi in seizmologi so se tudi v primeru Etna resno ukvarjali z mislijo, da bi bombardirali glavno žrelo vulkana, s čemer bi preusmerili ognjeniške sile stran od naseljenih vzhodnih pobočij, vendar so zaradi slabih izkušenj in neučinkovitih rezultatov, ki so se pokazali s podobnimi ukrepi v Indoneziji, to rešitev opustili.

RESNICE IN LEGENDE O ETNI

O nastanku in starosti vulkana Etna so si ljudje dolga stoletja izmišljali vse mogoče. Kot vsem naravnim pojavom v zgodnji dobi človeštva, so tudi ognjeniku pripisovali božansko poreklo in lastnosti in to povezovali z najrazličnejšimi zgodbami, ki jim še danes marsikdo verjame. V poganski dobi so gnev njegove strahotne moči pripisovali zlim bogovom, v krščanstvu pa kot kazen božjo za storjene pregrehe. Svojo usodo so naseljenci otoka vselej povezovali z Etno. V strahu božjem so jo častili in spokorniško prenašali njene neukrotljive sile.

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Na 27. seji izvršnega sveta OS Radovljica so pretresali poročilo o gibanju gospodarstva v občini v obdobju januar – september in informacijo o izvrševanju investicijskih naložb v tem času. Ponovno so obravnavali delovni osnutek rebalansa proračuna občine za 1978. in proračuna za 1979. leto. Na predlog finančne službe oddelka za gospodarstvo so pregledali sklad skupnih rezerv in v zvezi s tem obravnavali večprošen nekaterih delovnih organizacij za odobritev sanacijskih kreditov, prav tako pa tudi predlog za oprostitve oziroma znižanje plačila občinskega prometnega davka na alkoholne pijače bohinjskih gostinskih delovnih organizacij, zaradi odprave posledic potresa. Na seji so se zavzeli za odpravo pomanjkljivosti glede zakonitosti odloka o prispevku za pospeševanje kmetijstva v občini. Sprejeli so sklep o razrešitvi nekaterih članov delovne skupine za opravljanje nadzorstva nad zakonitostjo dela OZD ter namesto njih imenovali druge. Sejo so sklenili z obravnavo osnutkov zakonov s področja državne uprave in upravnih organov.

V Radovljici je bila 22. novembra skupna seja novoustanovljenega sveta za informiranje pri predsedstvu OK SZDL in komisije za politično propagando in informiranje pri občinskem svetu ZSS, na kateri so razpravljali o predlogu programov RTV Ljubljana za 1979. leto ter o stališčih skupnosti in programskega odbora lokalne radijske postaje Triglav Jesenice do predlogov RTV Ljubljana, ki so jih v večini tudi podprli. Beseda je tekla tudi o osnutku resolucije o temeljih družbenega obveščanja ter o sklepih programskega sveta LRP Triglav glede programa in financiranja za 1979. leto.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 27. seji konec novembra obravnavalo osnutek resolucije o politiki izvajanja družbenega plana občine Radovljica za leto 1979 in z nekaterimi pripombami izreklo soglasje k stališčem izvršnega sveta OS tudi na osnutek resolucije SRS. Ko so člani predsedstva obravnavali dopolnila samoupravnih sporazumov o temeljih planov SIS družbenih in gospodarskih dejavnosti, so opozorili, da bi se morala upoštevati resolucijska določila tudi za splošno porabo v občini, na medobčinskih organih pa tudi v SRS. Na seji so največ časa posvetili oceni razmer v psihiatrični bolnišnici Begunje, ki zaradi neurejenih samoupravnih odnosov in kadrovskih vprašanj terjajo večjo in odločnejšo akcijo družbenopolitičnih organizacij in nujne ukrepe izvršnega sveta OS Radovljica.

Po programu OK ZRVS Radovljica so za vsa vodstva krajevnih in osnovnih organizacij ZRVS ter za vodstva vseh aktivov ZRVS v osnovniholah in večjih OZD pripravili celodnevne seminarje. Udeležencem so tolmačili določila novih pravil krajevnih organizacij in poslovnika osnovnih organizacij ter jih seznanili z napotki o organiziranosti in vodenju svojih organizacij. Na Bledu je bil seminar 4. decembra, v Bohinju pa bo 11. decembra.

Od 4. do 6. decembra so na zasedanjih vseh občinskih SIS družbenih dejavnosti delegati obeh zborov obravnavali pripombe in dopolnila z javnih razprav k dopolnilom samoupravnih sporazumov o temeljih planov srednjeročnih načrtov razvoja za 1979. in 1980. leto. Vse skupščine so sprejele tudi ugotovitvene sklepe o potrditvi prispevnih stopenj in nominalnih zneskov za financiranje programov SIS v 1979. letu. Končni sklep in odlok o prispevnih stopnjah je sprejela občinska skupščina na ločenih sejah svojih zborov.

Po dogovoru z vsemi občinskimi DPO in skupščino občine je predsedstvo OK SZDL Radovljica imenovalo občinsko delegacijo, ki je 1. decembra odpotovala k slovenskemu kulturno športnemu društvu Bled v Essen, kjer je prisostvovala proslavi dneva republike in na delovnih razgovorih o sodelovanju z našimi zdomci. Delegacijo je vodil predsednik OK SZDL Drago Rozman, v njej pa so bili še predstavniki skupščine, DPO, banke in SIS za zaposlovanje.

V resoluciji o družbenoekonomskem razvoju občine Radovljica za 1979. leto je predvidena rast družbenega proizvoda gospodarstva za 6,5 %, industrijske proizvoda za 7 %, kmetijstva za 4,5 %, produktivnosti dela za 4 %, zaposlenosti za 2 %, izvoza za 10 %, uvoza 4 %, investicijskih naložb za 15 %, realni OD zaposlenih pa naj bi se v 1979. letu povečali za 3,5 %. Razen vseh OZD, KS in DPO, so osnutek obravnavali tudi na izvršnem svetu, potrdili pa so ga tudi vsi zbori OS na ločenih sejah 5. in 6. decembra.

V torek, 5. decembra, je bila 5. seja družbenopolitičnega zbora, v sredo, 6. decembra, pa še ločeni seji zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti OS Radovljica. Osrednja vprašanja, ki so bila na dnevnem redu vseh zborov, so bila namenjena razčlembi in oceni gospodarskih gibanj v prvih devetih mesecih 1978, potrditvi predloga resolucije o razvoju občine v 1979. letu, rebalansu občinskega proračuna za leto 1978 in predlogu proračuna za 1979. leto. Sprejeli so tudi dopolnila k samoupravnim sporazumom o temeljih srednjeročnih planov SIS družbenih in gospodarskih dejavnosti za 1979. in 1980. leto. Na seji so sprejeli odlok o občinskih blagovnih rezervah in odlok o delovanju občinske skupščine, ustanovitve predsedstva OS ter delovanja izvršnega sveta in upravnih organov v vojni. Razen tega so delegati potrdili več kadrovskih imenovanj.

Za praznik republike so v radovljiški občini izročili namenu več novih objektov. Na Bledu so svečano odprli nov vrtec za 200 predšolskih otrok, v Gradnikovem naselju v Radovljici prodajalno in bife, ki ga je zgradilo trgovsko podjetje Špecerija Bled, v Ljubnem so starši in učenci pridobili prenovljeno štiriletno osnovno šolo, delavci SGP Gorenjc pa v Radovljici nov obrat separacije za pesek.

Referendum, ki so ga po sklepu skupščine KS Bohinjska Bistrica izvedli na vseh desetih glasovalnih mestih v naseljih te krajevne skupnosti, na katerem so se občani odločali o uvedbi samoprispevka za izgradnjo družbenega doma v Bohinjski Bistrici, je zahvaljujoč izredno uspešnim političnim in organizacijskim pripravam uspel tako kot še nikoli v povojnem obdobju. Od 2075 upravičencev je glasovalo 2037 ali 98,2 % vseh občanov. Za uvedbo samoprispevka je glasovalo 1793 ali 86,4 % vseh glasovalnih upravičencev, proti pa le 200. Neveljavnih je bilo 44 glasovnic. Samoprispevek bodo občani te KS plačevali v višini 1,5 od neto mesečnih dohodkov in pokojnin, kmetje 4 % od katastrskega dohodka od negozdnih površin, obrtniki pa 2 % od osnove za odmero davka oziroma od bruto OD po družbenem dogovoru. Sredstva samoprispevka se bodo zbirala od 1. decembra 1978 do 30. novembra 1983. leta.

Na osrednji proslavi ob dnevu republike, ki je bila v radovljiški kinodvorani 24. novembra, je predsednik OK SZDL Drago Rozman izročil posebno pismo pohvalo SZDL Jugoslavije za izredne zasluge na področju krajevnih samouprav, družbenopolitične in društvene dejavnosti svetu KS Zasip in Janezu Varlu iz KS Gorje. To visoko priznanje je doslej prejela iz radovljiške občine pred desetimi leti KS Koprivnik – Gorjuše.

Praznik republike so še posebno svečano proslavili letos v vseh osnovnih šolah radovljiške občine, kjer so sprejeli cici-bane v pionirsko organizacijo. V ponedeljek, 27. novembra, so v avli osnovne šole A. T. Linhart v Radovljici svečano odprli IV. gorenjsko pionirsko razstavo črno bele fotografije, na Bledu pa je likovna sekcija KUD Bled v avli osnovne šole 24. novembra pripravila kulturni program in otvoritev razstave likovnih del akademskih slikarjev Melite Vovk in Janeza Ravnika z Bleda ter Albina Poljanarja iz Bohinja. Najbolj svečano pa je bilo vsekakor 28. novembra v Ljubnem, kjer so izročili namenu obnovljeno štirirazredno osnovno šolo.

V počastitev republike so ob množični udeležbi občanov 24. novembra zvečer svečano odprli v graščinski dvorani v Radovljici izredno domiselno in lepo urejeno razstavo slik in dokumentov Talci na Gorenjskem, ki sta jo pripravila Gorenjski muzej Kranj in Škofjeloški muzej. Ob otvoritvi je spregovoril o pomenu takšnih razstav, ki umetniško ponazarjajo NOB in trpljenje naših ljudi pod nacističnim okupatorjem, predsednik občinskega odbora ZZB NOV Radovljica Slavko Staroverski. Med drugim je poudaril naloge kulturnih ustanov pri urejanju in varstvu spomenikov in obeležij NOB ter izrazil priznanje muzejskim delavcem za dosedanja prizadevanja na tem področju. Razstavo si je ogledalo do 4. decembra, ko so jo zaprli, veliko število domačih obiskovalcev.

PROMETNI KULTURI POZORNOST NA VSAKEM KORAKU

O prometni kulturi, o varnosti na naših cestah ter o vsem drugem, skoraj vsak dan slišimo in beremo. Ob tem večkrat ugotovljamo, da so prizadevanja in naporji zaman. Časopisni stolpci so iz dneva v dan polni novic o hudih prometnih nesrečah, ki včasih postanejo kar obrobna stvar našega vsakdana in se zanje niti ne zanimamo več. Krvni davek na naših cestah je visok, kljub temu, da vsako leto v prvih mesecih leta z optimizmom govorimo, da bo smrtnih žrtev na naših cestah manj.

Kakor v večini slovenskih občin tudi v jeseniški stanje ni »rožnato«. Kljub prizadevanjem sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu, ki deluje pri skupščini občine Jesenice, delavcev milice in vseh drugih, ki so neposredno povezani z dogajanjem na naših cestah, se stanje ne izboljšuje. Statistični podatki sicer kažejo, da se število prometnih nesreč zmanjšuje, vendar ni tako. Do tega razkoraka v natančnosti podatkov prihaja zaradi tega, ker je sedaj v veljavi zakonski predpis, da prometne nesreče organi milice registrirajo samo v primerih, ko so smrtno žrtve, težje oziroma lažje poškodovani ljudje in kadar materialna škoda presega določeno vsoto.

V jeseniški občini bliskovito narašča število registriranih motornih vozil. Ob koncu lanskega leta je bilo v občini registriranih 5881 motornih vozil, od tega 5014 osebnih avtomobilov. V prvih devetih mesecih letošnjega leta pa je bilo na novo registriranih 415 motornih vozil. Prav tako hitro narašča tudi število voznikov. Konec preteklega leta je bilo v občini 8266 voznikov motornih vozil različnih kategorij, med njimi 2131 žensk. V letošnjem letu se je v prvih

devetih mesecih povečalo to število še za 435 voznikov motornih vozil, zanimiv pa je podatek, da je bilo v letošnjem letu prijavi 1344 kandidatov za opravljanje vozniškega izpita. Spričo tako velikega števila voznikov in motornih vozil je seveda na naših cestah večja možnost, da pride do prometnih nesreč, da o najrazličnejših prekrških niti ne izgovljamo besed. Samo v prvih devetih mesecih letošnjega leta je bilo na cestah v jeseniški občini skupno registriranih 117 prometnih nesreč. Od tega devet smrtnih žrtev in 54 hudih telesnih poškodb. Razen tega so v letošnjem letu posredovali sodniku za prekrške 209 predlogov, mandatno pa je bilo kaznovanih 752 voznikov motornih vozil.

Iz vseh teh, sicer skopih statističnih podatkov, je moč ugotoviti, da svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu ni več kos vsem problemom, ki se pojavljajo na naših cestah.

Prav na podlagi teh ugotovitev se je pred nedavnim v jeseniški občini začela širša družbena akcija za večjo prometno varnost na naših cestah. Akcijo je začel koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno

samozaščito pri občinski konferenci socialistične zveze na Jesenicah. Najprej pojasnimo, zakaj prav omenjeni svet, ki se po naslovu sodeč ukvarja s povsem drugimi stvarmi?

Nesporno je, da je vprašanje prometne varnosti še kako pomemben dejavnik družbene samozaščite. Ob sedanjem stanju na naših cestah ni moč pričakovati večje prometne varnosti samo z aktivnostjo organov milice in drugih, ki se poklicno in strokovno ukvarjajo s temi problemi. Vprašanje prometne varnosti je splošni družbeni problem, za izboljšanje trenutnega stanja pa je potrebna široka akcija in aktivnost vseh družbenih dejavnikov.

Koordinacijski odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito je o vseh teh problemih spregovoril na zadnji razširjeni seji. Navzoči so se najprej seznanili s sedanjo prometno problematiko na cestah, zatem pa je sledila vsebinsko zelo bogata razprava. Opozorili so na več konkretnih primerov hujših in lažjih prometnih prekrškov, na obnašanje voznikov in pešcev na cestah, na slabo vidljivost na nekaterih cestnih odsekih, opozorili pa so tudi na več črnih točk, kjer obstaja večja nevarnost za težje prometne nesreče. Poudarili so tudi, da je tehnična urejenost vozil pomanjkljiva, da primanjkuje parkirnih prostorov na Jesenicah, prav tako ni lokacij za gradnjo garažnih objektov. Razen tega so opozorili, da cestno podjetje ni odigralo svoje vloge pri postavljanju raznih znakov v času gradnje cest oziroma posameznih odsekov.

Prometna kultura je na nizki stopnji, kaznovalna politika pa ne velja za vse enako, so med drugim dejali. Na seji so dali tudi velik po-

udarek vzgoji občanov, ki mora zaje-ti že predšolske otroke.

Ob sklepu seje so sprejeli tudi več pomembnih zaključkov. Sklenili so, da iz pripravljenega gradiva za sejo in stališče pripravijo gradivo, ki bo služilo za ukrepe in boljše organiziranost na področju prometne varnosti. Sklenili so tudi, da mora ta akcija zajemati vse družbenopolitične in druge organizacije s socialistično zvezo na čelu, vse vzgojne, kulturne in izobraževalne ustanove, samoupravne interesne skupnosti, sodne in prometno strokovne organe, odbore za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito v krajevnih skupnostih, avto-moto društva, te-

meljne organizacije in sredstva javnega obveščanja. Sklenili so tudi, da morajo sveti skupaj z odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito organizirati javno razpravo o varnosti prometa v posameznih krajevnih skupnostih.

Gradivo za razpravo, ukrepe in boljše organiziranost prometne varnosti v jeseniški občini je že pripravljeno in naša skupna naloga je, da se resnično začnemo v vseh omenjenih organizacijah in organih prizadevati za boljše varnost na naših cestah. Naša skupna prizadevanja morajo zasledovati cilj: CESTA MORA BITI VARNA ZA VSE.

J. Rabič

Novembra so na pobudo občanov in KS Bled obnovili in asfaltirali več stranskih cest in poti na Rečici, v Dindolu in na Dobah. Vrednost del cenijo nad 5 milijonov din. Razen sredstev KS in posojil bodo prispevali znaten delež tudi sami občani.

Praznik KS Podnart, ki ga že 23. leto slavijo v spomin na november 1944, ko so izvedli navzlic okupaciji prve svobodne volitve v krajevni odbor OF, so počastili na osrednji proslavi 25. novembra v kulturnem domu v Podnartu, na katerem je govoril znani borec Bogdan Javor-Peter. V bogatem kulturnem programu so se predstavili pevci in recitatorji pionirskega oddela Alojz Rakovec, komorni zbor in dramska skupina DPD Svoboda. Ob tej priliki so zaslužnim krajanom podelili priznanja KS in KK SZDL.

Poslovni uspeh TOZD Iskra Otoče v prvih devetih mesecih 1978 je bil kot je bilo pričakovati izredno dober, saj so letni plan proizvodnje dosegli že 78,8 %, plan celotnega prihodka 79,4 %, temu primeren pa je tudi 80,2 % doseženi dohodek in del čistega dohodka za sklade, ki je bil dosežen z 78,7 %. Zaradi tako ugodnih izidov je upravičeno pričakovati, da bo delovni kolektiv te TOZD svoj plan za 1978. leto v celoti uresničil in verjetno tudi presegel.

V sejni dvorani občinske skupščine Radovljica je bila 24. novembra letna skupščina kluba zadovoljnih abstinentov »DONAT« Radovljica, ki so se je razen članov in svojcev udeležili tudi predstavniki skupščine, DPO, SIS socialnega skrbstva in zdravstva ter tričlanska delegacija pokrovitelja – Zdravilišče Rogaška Slatina. Klub je tudi letos izredno aktivno vključeval svoje člane v različne družbenopolitične, humanitarne in kulturno športne akcije, za kar je bil deležen zaslužne pohvale DPO in socialno zdravstvenih ustanov. Pokrovitelji iz Rogaške Slatine pa so nagradili delo kluba z enkratno denarno nagrado v znesku 10.000.– din. Na skupščini sta prejela pismo priznanje celotnega članstva najzaslužnejša organizatorja in dolgoletna vodilna delavca v klubu Franc Pretnar in Zdravko Pikon.

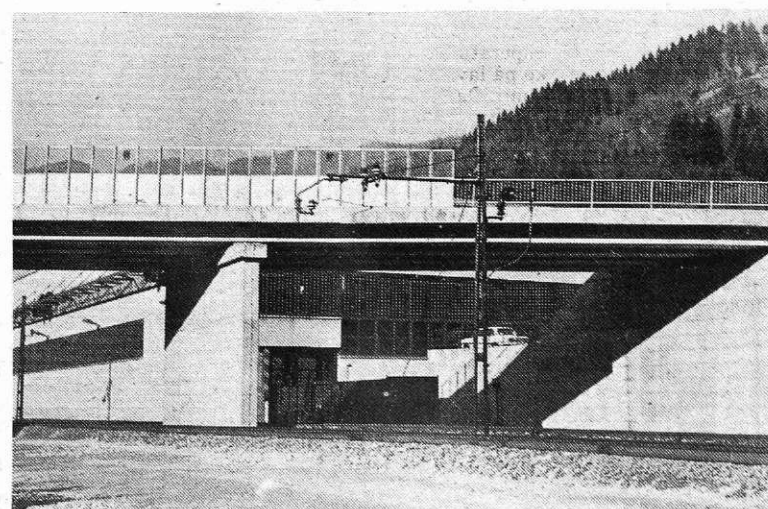
V novembru je izšla kot je obljubil uredniški odbor 5. številka glasila Poročevalec hotelskega turističnega podjetja Bled, ki združuje TOZD Hotele Toplice, Jelovico, Krim in Lovce. Medtem ko vsebini prvega dela Poročevalca, ki nadrobno seznaja o vseh informacijah za zimsko sezono 1978/79 in o stanju priprav za svetovno prvenstvo v veslanju 1979. leta na Bledu, ni kaj oporekati, se zdi, da so poslovni podatki in finančni pokazatelji precej v zaostanku in manj primerljivi s sedanjim stanjem. Vsekakor pa je spodbudno že dejstvo, da so delavci te OZD začeli redno dobivati svoje glasilo.

V predprazničnih dneh so se v vseh krajih radovljiške občine zvrstile številne kulturne prireditve, ki so jih pripravile KK SZDL in kulturna društva. V ponedeljek, 27. novembra, pa so se praznovanju pridružili tudi sindikati in kulturna skupnost s prireditvijo v okviru kulturne akcije za delovne kolektive namenjeno delavcem iz drugih republik in ostalim ljubiteljem jugoslovanskih plesov, pesmi in glasbe. V festivalni dvorani na Bledu so namreč organizirali dve predstavi, na katerih je nastopil priznani folklorni ansambel Mladost iz Subotice. Razen delavcev iz radovljiške, si je ogledalo to zanimivo prireditev tudi več delavcev iz sosednjih občin.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive se bo v petek, 8. decembra, v kinodvorani Radovljica predstavilo Prešernovo gledališče iz Kranja s komedijo ruskega avtorja Nikolaja Robertoviča Erdmana Samomorilec. To je izrazito družbeno kritično sodobno odrsko delo, ki učinkovito prepleta umetniško raven z žlahtno ljubkostjo ter gledališko slikovitostjo, zato bo zagotovo deležno velikega obiska gledalcev, še zlasti, ker v glavni vlogi nastopa domačin Miran Kenda.

V okviru kulturne akcije za delovne kolektive v radovljiški občini je letošnja jesenska sezona začelo jeseniško gledališče Tone Čufar s satirično igro Slavomira Mrožka Policaji. V soboto, 18. novembra, je gostovalo v Zgornjih Gorjah, v nedeljo, 19. novembra, pa v Ribnem.

Na slavnosti ob vsakoletni podelitvi Bloudkovih priznanj, ki je bila 23. novembra v Ljubljani, je telesnokulturna skupnost Slovenije med drugim podelila za izredne organizacijske in športne uspehe na področju telesne kulture Bloudkove plakete za 1978. leto tudi komisiji za športno rekreacijo OZD Veriga Lesce, regatnemu odboru Bled in TVD Partizan Gorje.

Novi most čez železnico na Plavžu

Predavanje za rezervne vojaške starešine v KS Sava (Foto B. Blenkuš)

REZERVNI VOJAŠKI STAREŠINE IZ KO SAVA V KORAK Z DRUŽBENIMI DOGAJANJI

Doseženi uspehi rezervnih vojaških starešin iz krajevne skupnosti Sava se še posebej odražajo v tem, da so uspeli kar najbolje utrditi tesno sodelovanje z vsemi družbenopolitičnimi dejavniki v KS, oziroma z organizacijami ZB NOV, ZSMS, taborniki, planinci, štabom civilne zaštite in postajo LM, ki je na njihovem območju. Člani ZRVS so v velikem številu zastopani v vodstvih družbenopolitičnih in družbenih organizacij, v delegacijah samoupravnih interesnih skupnosti, TOZD itd. In kot je poudaril predsednik KO ZRVS Sava Ljube Simnic, imajo odlično vodstvo oziroma dobro kadrovske zasedbo v organizaciji. Žal pa se še vedno srečujejo tudi z objektivnimi in subjektivnimi težavami.

Iz področja družbene dejavnosti so še posebno skrb namenili izvedbi obrambnih dni na šoli Prežihov Voranc, Polde Stražišar in ŽIC. Na teh šolah so v letošnjem letu člani RVS prvič kot mentorji predavali sedmim in osmim razredom o temi OPIS PUSKE M 48. Po končanem teoretičnem predavanju so učenci streljali z zračno puško.

V sodelovanju z vsemi obrambnimi strukturami je bila uspešno izvedena vaja 78 v KS Sava. Z mladino in ZB NOV so tudi v letošnjem letu uspešno izvedli pohod mimo številnih spominskih obeležij NOV na Pristavo ob osrednji občinski proslavi dneva mladosti. Sodelovanje z delavci milice oziroma tekmovanje za dan varnosti na občinskem nivoju jim je zagotovilo tretje mesto. V organizacijskih pripravah za osmo srečanje RVS Jugoslavije sta sodelovala Ljube Simnic in Franci Bratun. V sodelovanju z amaterskim gledališčem Tone Čufar so uspešno izvedli

proslavo ob dnevu JLA. Prikaz kvalitnih del naših kulturnih ustvarjalcev in izvajalcev je iz leta v leto kvalitetnejši, zato si želimo, da bi se te proslave ob dnevu JLA, 22. decembra, udeležilo čim več občanov jeseniške občine je poudaril predsednik KO Sava Ljube Simnic.

Obsežen program splošno vojaškega usposabljanja in idejnopolitičnega izobraževanja so v celoti realizirali. Poleg številnih predavanj so uspešno izvedli tudi taktično nalogo z reševanjem na zemljišču na temo: Obramba mest v splošni ljudski obrambi vojni. Predavatelj oziroma strokovni kader so si zagotovili iz lastnih vrst.

V KO ZRVS Sava pa se vključujejo tudi člani ZRVS iz sosednje KS Podmežaklja. Tu pa se KO ZRVS Sava srečuje tudi z večjimi težavami, kajti kljub njihovim prizadevanjem v aktivu RVS Podmežaklja vlada pravo mrtvilo. Kot pomembna družbena organizacija se bo KO ZRVS Sava še nadalje prizadevala, da se aktiv RVS Podmežaklja reorganizira v osnovno organizacijo, da se kadrovske uvrsti in osamosvoji ter deluje po obveznem programu ZRVS.

Pravilna usmeritev političnega angažiranja je tudi KO ZRVS Sava narekovala ustanovitve aktivna zveze komunistov. Le-ta daje vključno z idejno-politično akcijo pobudo organizaciji RVS za aktivnejše delo in doslednejše izpolnjevanje nalog. Žal pa aktiv še vedno ne deluje kot je to nujno potrebno, zaradi prevelike preobremenjenosti posameznih članov.

KO ZRVS Sava si je za svoje delovanje našla primerne prostore, katere trenutno urejajo s prostovoljnimi delom. Pridobitev lastnih prostorov pa jim daje zagotovilo za še bolj uspešno delo v prihodnje.

V razgovoru s predsednikom KO ZRVS Sava zapis pripravi Jože Urh

SREČANJE PIONIRJEV DOPIŠNIKOV

V novembru je bilo deseto srečanje pionirjev dopisnikov, ki ga prireja zveza prijateljev mladine Slovenije z uredništvij mladinskih revij in časopisov.

Vsako leto je to srečanje v drugem kraju. Letošnje, jubilejno, je bilo od 17. do 19. novembra v Ljubljani.

V našem glavnem mestu se nas je zbralo okrog 170 mladih dopisnikov iz vse Slovenije. Iz leta v leto nas je več.

In kdo nas povabi na srečanje?

To so uredništva Cicibana, Kurirčka, Pionirskega lista, Nedeljskega dnevnika, tednika TV-15, in še mnoga druga uredništva časnikov, ki imajo mladinsko stran ter uredništva mladinskih oddaj radia Ljubljana in Koper.

Koga povabijo?

Pionirje in mladince, člane literarnih in novinarskih krožkov na osnovnih šolah, ki s svojimi prispevki vse leto sodelujejo z uredništvij. To je tudi srečanje uredništev šolskih glasil. Ob vseh srečanjih ZPMS pripravi razstavo teh glasil.

Gotovo vas bo zanimalo, kako taka srečanja potekajo.

Pionirji so gostje šolarjev kraja, kjer je srečanje. Pionirji domačini v kulturnih programih predstavijo svoje dejavnosti in gostom razkažejo zanimivosti in znamenitosti kraja.

30. SEJA SVETA KS JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Predsednik sveta krajevne skupnosti Javornik – Koroška Bela Marjan Tomaš je ob pregledu sklepov, sprejetih na 28. seji, ugotovil, da so nekateri od teh še v reševanju in bo o njihovem izpolnjevanju beseda tekla tudi na prihodnjih sejah. 30. seja sveta KS je bila hkrati tudi zadnja v mandatni dobi, vabljeni pa so bili tudi vodje delegacij samoupravnih interesnih skupnosti z namenom, da bi sodelovali v razpravi o dopolnitvi k temeljem planov samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1979 do 1980.

V nadaljevanju se je bila navzočim posredovana kratka informacija z nedavnega predavanja o stanju projekta Jeklarna II, ki naj bi jo zgradila železarna Jesenice v prihodnjem obdobju. Tako kot že na prejšnji seji je bila tudi tokrat živahna razprava o morebitnih lokacijah za to veliko investicijo jeseniške železarne. V veljavi ostane sklep, sprejet na prejšnji seji sveta krajevne skupnosti, ki pa so ga dopolnili tako, da delovna skupina ob pripravi gradiva za problemsko konferenco, povabi k sodelovanju tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij in krajevne skupnosti Blejska Dobrava.

Brez pripomb je bil sprejet predlog samoupravnega sporazuma o osnovah plana SIS za varstvo pred požarom, za podpisnika tega sporazuma pa je bil določen predsednik sveta Marjan Tomaš.

Skladno s sklepom, sprejetim na 29. redni seji, so imenovali odbor, ki bo spremljal priprave za uveljavitev celodnevne šole na TOZD osnovna šola Karavanških kurirjev NOB. Svet krajevne skupnosti se je tudi strinjal s predlogom koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja

pri krajevni konferenci SZDL, da naj bi omenjeni odbor vodil Danilo Svetlin.

Delegat krajevne skupnosti v klubu samoupravljalcev Avgust Jelen je posredoval kratko informacijo o delu tega kluba, med razpravo pa so člani sveta KS priporočili delegatu, da na prihodnji seji skupščine kluba samoupravljalcev postavi delegatsko vprašanje, da bi nekatere akcije lahko organizirali v prostorih delavskega doma Julke in Albina Pibernik (občasna predavanja in seminarji).

Člani sveta krajevne skupnosti so hkrati z vabili prejeli tudi gradivo – dopolnila k temeljem planov samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1979 do 1980. Pripombe k temeljem planov SIS za zdravstvo, invalidsko pokojninsko zavarovanje,

vzgojo in izobraževanje, kulturo ter SIS za varstvo pred požari, bodo posredovane izvršnemu svetu skupščine občine Jesenice.

Zaradi aktualnosti je predsednik KS Marjan Tomaš dnevni red seje dopolnil s tem, da so navzoči poslušali kratko informacijo o pripravah na volitve v skupščino KS ter delegatov, ki bodo v prihodnje sodelovali v krajevni konferenci SZDL. Iz informacije je razvidno, da so uspešno izvedli v okviru teh priprav razširjene seje odborov v vseh naseljih in vaseh in zbrali potrebno število kandidatov, ki jih bo koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri krajevni konferenci SZDL predlagal v ponedeljek, 11. decembra, na zboru občanov v razpravo in izvolitev.

RAZMIŠLJANJE OB 10. DECEMBRU – DNEVU ČLOVEKOVIH PRAVIC

Mir je! Naše življenje je lepo, sije nam sonce svobode! Imamo vse človeške pravice! Nismo zatirani, ne preganjani iz svoje rodne zemlje, nikomur od nas se ni treba sramovati svojega jezika in barve kože. Za vse, ki hočejo delati, graditi in ustvarjati našo domovino, je prostor v njej!

Povsod pa ni tako. Na afriškem robu še vedno trajajo borbe za neodvisnost in borbe proti rasnemu razlikovanju. Ljudje, ki so zatirani, pa čeprav so črni, so ljudje kot mi. Saj ni važna rasa iz katere izhaja človek,

važen je njegov značaj, njegovo mišljenje in delo, ki ga odlikuje pred drugimi.

Mnogi ljudje celo ugledni državniški pa zmotno mislijo, da človek, ki ni belec, ni človek. Njihova dejanja, prelita s krvjo nedolžnih, se pišejo v zgodovino človeštva. Črnci se že mnogo stoletij borijo za svoje pravice, za pravice vsakega človeka. Vseskozi so bili sužnji belih, bogatih ljudi, brezpravni, zatirani... Ta človeška borba poteka še sedaj. In Indijanci, skoro so že izginili iz površja zemlje. Nekateri rodovi, ki še živijo to bedno življenje, pa so prenaseljeni v rezervatih, prostorih, ki jim jih je odmeril belec...

Tudi mi se s tovarišem Titom in njegovim delom uspešno borimo za mir, neodvisnost in enakopravnost narodov in vseh ljudi sveta. Borili se bomo še naprej, kajti naša pot je jasna in začrtana. Zato naj ob dnevu človekovih pravic, pa tudi ob navadnih dnevih velja misel, ki jo bomo vsi poskušali čim bolj uresničiti.

»Na naši zemlji je prostor in kruh za vse delovne ljudi sveta!«

Koselj Barbara, 7. b klub
OZN na osn. šoli Karavanških kurirjev NOB – Kor. Bela

Društvo upokojencev Žirovnica je skupaj s krajevno skupnostjo pripravilo srečanje 80-letnikov

VEČER 80-LETNIKOV V DU ŽIROVNICA

Kakor običajno, je tudi letos društvo upokojencev Žirovnica skupno

s krajevno skupnostjo Žirovnica organiziralo srečanje z zabavno kulturnim sporedom, osemdesetletnikov, živčih v KS Žirovnica.

V tej skupnosti, ki šteje nekaj nad 3200 prebivalcev, živi 37 krajanov, ki so že presegli 80 let starosti. Da se vsi ti starostniki obravnavajo enako, ima društvo s krajevno skupnostjo dogovor, da povabi na ta večer vse s tem, da stroške za nečlane nosi krajevna skupnost.

Naši najstarejši krajanje se tega srečanja radi udeležijo. Žal pa je med njimi dosti bolnih, ki na srečanje ne morejo priti. Večer so popestrili tudi s kulturnim programom, zato so k sodelovanju povabili tudi domačo DPD Svobodo. Njen kvartet jim je zapel nekaj pesmi. Šola je sodelovala z lepo izvedeno skupinsko deklamacijo. Pa tudi naša Julka se je s svojimi igralkami zelo potrudila. Čudovito deklamacijo je izvedla naša članica tovarišica Razingerjeva, ki je pesem tudi sama sestavila.

Po večerji pa so naši najstarejši krajanje ob kozarcu vina pokramljali in zapeli tiste pesmi, ki so se jih naučili v svoji mladosti. Po končanem srečanju je tovariš Matič zapeljal domov vse tiste, ki niso imeli svojega prevoza.

Društvo pa ni pozabilo tudi tistih najstarejših, ki jih slabo zdravje zadržuje doma. Te dni sta jih Matičeva in Weisova obiskali na domu, z njimi pokramljali in jim izročili najlepše pozdrave društva s primernim darilom.

Za lepo sodelovanje in uspešen večer se DU Žirovnica najlepše zahvaljuje DPD Svobodi in osnovni šoli za sodelovanje, še posebej pa vsem, ki so osebno pri izvedbi programa sodelovali.

Stiki z najstarejšimi krajanje nam marsikaj odkrijejo. Med njimi je dosti takih, ki morajo živeti svoje življenje. Zaradi svoje starosti in z vsem, kar jim le-ta prinaša, se težko ali se sploh ne morejo vključiti v ožje, kaj šele v širše okolje in v način današnjega življenja, zato je mnogim sopotnica pusta osamljenost. Na takem srečanju, zbrani s sebi enakimi pa se le razžive, čeprav samo enkrat v letu.

Zupan

INVALIDI KRAJEVNE ORGANIZACIJE PLAVŽ V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE

V petek, 24. novembra, je krajevna organizacija vojaških vojn invalidov Plavž organizirala srečanje članov organizacije v počastitev dneva republike. Srečanje članov organizacije je odbor izkoristil tudi za razgovor o problematiki osebnih in družinskih invalidov.

Predsednik Milan Vuković je opisal pomen zgodovinskega zasedanja AVNOJ v Jajcu pred 35 leti, na katerem so delegati vseh narodov in narodnosti sklepali o bodočnosti nove Jugoslavije.

Drugi del je bil namenjen prostemu razgovoru o problematiki osebnih invalidov in članov družin padlih borcev. V razgovoru je sodelovala tudi tovarišica Jeršinova, referentka za borce in invalide NOV pri skupščini občine Jesenice. Osnova za razgovor je bil akcijski program komisije za vojaške vojne invalide, ki ga je sestavil občinski odbor ZB NOV Jesenice. Komisija za VVI se v posameznih točkah zavzema, da bo spremljala izvajanje temeljnih pravic iz problematike invalidov ter družin padlih borcev. Veliko vprašanj se je nanašalo na področje zdravstvenega varstva, predvsem na plačila zdravstvenih uslug. Menili so, da je preveč pregledov s strani komisij za pridobitev ortopedskega pripomočka, kakor tudi za zdravljenje v naravnih zdraviliščih. Več temeljnih pravic bi morali doseči tudi za člane družin padlih borcev, ker so ravno tako enakopravni člani organizacije.

Več vprašanj je bilo glede invalidskega dohodka, priznavalnine in stanovanjske problematike, na katera je tovarišica Jeršinova dala odgovore in pojasnila. Odbor se zahvaljuje njenemu odzivu, članstvo pa kot je bilo razvidno iz obiska, si želi v bodoče več takšnih razgovorov.

P. B.

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV IN DELAVSKA UNIVERZA

Klub samoupravljalcev je bil ustanovljen julija 1977. leta in povezuje danes že 90 % samoupravljalcev, organiziranih v organizacijah združenega dela v naši občini. Pri izvajanju svojih nalog pa tesno sodeluje z delavsko univerzo Jesenice kot institucijo, ki izvaja izobraževanje za potrebe delovnih ljudi in občanov za njihovo samoupravno in politično delovanje, za delo in osebnostno življenje.

Pomembna naloga kluba samoupravljalcev je aktivnost na področju družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja samoupravljalcev za samoupravljalstvo in politično delovanje v OZD ter v drugih samoupravnih skupnostih. Vendar moramo takoj poudariti, da klub samoupravljalcev ne opravlja izobraževanja neposredno, ampak prepušča to nalogo delavski univerzi, ki je usposobljena za opravljanje družbenopolitičnega izobraževanja samoupravljalcev — delavcev in občanov.

To pomeni, da delavci — samoupravljalci prek svojih delegatov sprejemajo v klubu samoupravljalcev program družbenopolitičnega izobraževanja in usposabljanja samoupravljalcev, za njegovo uresničitev združujejo sredstva, program sam pa neposredno izvaja delavska univerza, ki je usposobljena za to nalogo. Sprejemanje skupnega programa družbenopolitičnega izobraževanja v klubu samoupravljalcev ne pomeni ukinitve že dosežene povezave med delavsko univerzo in organizacijami združenega dela. Gre za skupen samoupravni dogovor delavcev v klubu, za dogovor, ki ga bodo delavci na eni ter delavci delavske univerze na drugi strani uresničevali v neposrednih odnosih z organizacijami združenega dela.

S tem pa se bolj učinkovito uveljavlja družbena vloga delavske univerze, ki postaja izvajalka vse širšega in uspešnejšega družbenega izobraževanja in usposabljanja ter razrednega osvoboditve delavcev kot samoupravljalcev. Razen tega pa se ponuja možnost, da klub zagotavlja tudi trdnjše motivacijsko osnovo za družbeno vzgojo delavcev prek delavske univerze. Pričakujemo, da bo klub samoupravljalcev predstavljal takšen samoupravni mehanizem, ki bo delavsko univerzo še trdnje povezal s temeljnimi samoupravnimi skupnostmi glede programskih in razrednih usmeritev njene vsebine. Zato mora delavska univerza predstavljati organizacijo

cijsko bazo za delovanje kluba samoupravljalcev.

Klub samoupravljalcev moramo torej sprejeti kot samoupravno organiziran način izobraževalne akcije za hitrejši razvoj samoupravljanja. To je bistveno, če hočemo pomembno prispevati k nadaljnjemu razvoju oziroma graditvi sistema družbenoekonomskega odnosa v naši samoupravno socialistični družbi. Rezultat izobraževalne dejavnosti mora biti torej spreminjanje in dograjevanje družbenoekonomskega odnosa, kar je skupni cilj tako kluba samoupravljalcev kot tudi delavske univerze.

Tej nalogi kluba samoupravljalcev je tudi podrejeno sistematično in dolgoročno družbenopolitično izobraževanje in usposabljanje delegatov in delegacij, ki so izvoljene za delovanje skupščin družbenopolitičnih skupnosti in skupščin samoupravno interesnih skupnosti. Ti se morajo z organiziranim izobraževanjem usposabljanja za učinkovito in samostojno delegatsko delo v organih in v bazi samoupravnih skupnosti. Zato naj bi bil v sistem družbenopolitičnega izobraževanja zajet sleherni delegat, ki naj bi pridobil poleg splošnih družbenopolitičnih znanj tudi znanje, ki je prilagojeno problemom in potrebam delegatskega dela na posameznih področjih družbenopolitičnega sistema. Žal pa so bile prve oblike (seminarji) družbenopolitičnega izobraževanja, ki so bile namenjene delegatom, izredno slabo obiskane, saj povprečen obisk znaša komaj 30 % od skupnega števila vabljenih delegatov. To pomeni, da pri tem niso bile dovolj prisotne subjektivne sile, in delegati sami, da bi začeli dosledno uresničevati nalogo SZDL Slovenije, da bi delegati preko družbenopolitičnega izobraževanja poglobljali svoja družbenopolitična znanja in izkušnje z namenom, da bi lažje celovito deloval delegatski sistem kot temeljna sestavina — zgradba našega samoupravnega socialističnega sistema. Srečko Krč

GOSTOVANJE FOLKLORNEGA ANSAMBLA MLADOST IZ SUBOTICE

Komisija za kulturo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata železarjev Jesenice in ZKO Jesenice, sta organizirala v okviru praznika dneva republike gostovanje folklornega ansambla OKUD Mladost — Subotica. Prireditelj je bila 28. novembra v dvorani amaterskega gledališča Tone Čufar Jesenice.

Folklorni ansambel ljudskih plesov in pesmi OKUD Mladost Subotica je bil osnovan leta 1947 in šteje čez 70 članov, nadarjenih ljubiteljev folklorne in pesmi. Na repertoarju imajo plesne in pesmi iz Srbije, Hrvaške, Slovenije, Bosne, Makedonije in drugih krajev naše domovine. Ansambel neguje poseben plesni stil in sodeluje na raznih revijah in festivalih doma in inozemstvu. Nastopal je na mednarodnih festivalih na Madžarskem, Poljskem in DR Nemčiji, gostoval je tudi v ZR Nemčiji, na Švedskem in v Iranu. Vsako leto nastopa tudi na odrih jadranskih letovišč. Ansambel ima svoj orkester in soliste narodnih pesmi.

Za nastop folklorne skupine iz Subotice je bilo na Jesenicah precejšnje zanimanje, kar je tudi potrdil dober obisk na dveh prireditvah. Navajeni smo, da nam folklorni ansambel iz bratskih republik ali pokrajin, vedno prikažejo kaj novega, atraktivnega, saj je folklorna dejavnost zelo razvita v amaterski dejavnosti kulturno-umetniških društev v bratskih republikah in pokrajinah. V tem pogledu folkloristi iz Subotice niso izpolnili naša pričakovanja in želje. Ansambel (v sestavi s katerim je gostoval na Jesenicah) je mlad, — najmlajši v državi — tako je zapisano v programu o dosedanjem delu in uspehih ansambla. Razvidno je, da tako mlad ansambel nima dovolj izkušenj, da bi vedno in povsod uspešno nastopal. Program, ki ga ansambel predstavlja ni izrazito folklorni, — ples sicer zajema iz ljudskega izročila, ali jih v zelo (preveč) stilizirani obliki prinaša na oder. Izvajajo plesove vseh narodnosti pokrajine Vojvodine, pa tudi drugih naših narodov in narodnosti. Tako so izvedli igre iz Glamoča, brez spremljave orkestra. Ta izvedba je bila v okvirih originalnega ljudskega sporočila, ker jo je težko tudi s stilizacijo ponarediti. Nekatere plesne točke niso

dovolj živahne in temperamentne. Plesna tehnika ansambla ni dovršena, plesalci ne obvladajo vseh elementov plesov, posebno ne težavnih. Nekaj njihovih plesov sloni na značilnih ljudskih šegah, toda so bili geografsko postavljeni brez ustrezne domiselnosti in so ostali blede. Žensko gracioznost, katere je v folklori tako značilna, smo videli le v rusinskih plesih. V madžarskih in ciganskih je manjkala znana in obvezna »vročekrvnost«, brez katere ni dobrega madžarskega in ciganskega plesa. Pevske točke so bile predolge, zvočniki pa so bobneli in utrjali poslušalce. Plesne in pevske točke je spremljal orkester, ki v ritmičnem pogledu ni bil kos spremljati plesu, iovi se je v tempih, ki so jih diktirali plesalci. Plesi in glasba niso bili podrejeni skupni skladnosti. Noše so bile prav tako stilizirane ali so vendarle poudarjale najznačilnejše oblike pristnih ljudskih oblačil.

Na večerni prireditvi je bilo med gledalci tudi nekaj vinjenih. Sebi so dovolili to zadovoljstvo, da so ob programu, ki se je odvijal na odru, v dvorani »za svoj groš« plesali kolo! in tako motili tiste, ki so program želeli spremljati v miru. Bilo je še nekaj »živahnih« gledalcev, ki so z raznimi neumestnimi vzkliki motili kulturno odvijanje programa.

Franjo Ropret

Na glasbeni šoli Jesenice prizadevno in uspešno deluje tudi harmonikarski zbor. Uči in vodi ga Rado Kleč. Ko smo ga slikali na otvoritvi likovne razstave DOLIK, je zboru dirigiral ravnatelj šole Janko Pribošič. (Tekst in foto B. Blenkuš)

NOVOSTI NA POLICAH JESENIŠKE KNJIŽNICE

v Grobnici je politika prisotna v vsakem stavku. Predvsem bi moral reči: v vsaki osebi, ki nastopa v teh novelah. To je namreč sedem novel, uglasenih na isto temo: kako zgodovina stre posameznika. Avtor je dal knjigi podnaslov »sedem poglavij skupne pripovedi«.

V vsakem od teh »poglavij« zasleduje usodo nekega človeka, ki je bil obseden od zgodovine, ki se je s svojo vlogo v zgodovini poistil do zadnjega vlakna in ji skuša biti zvest do zadnjega diha. In vsem je skupno, da jih kolesje zgodovine neusmiljeno (lahko bi pa rekli »veselo«) zmelje. Iz povedanega ni težko uganiti, da gre predvsem za eno izmed najbolj bolečih izkušenj našega časa, za skušnjo stalinizma (insceniranih procesov, Sibirije). Zadnja postaja večine junakov teh novel je namreč prav tak zrežirani proces, v katerem naj bi »priznali«, da so škodljivci in kontrarevolucionarji, ne pa to, kar

so bili v resnici: revolucionarji do zadnjega diha.

Ves patos tega usodnega navzkrižja je podan na videz suho, reporter-sko, teksti so pretkani z avtentičnim besednjakom in imeni, ki zvenijo kot imena resničnih ljudi. Je ta pristnost »hlinjena«, kot je hlinjen naturalizem Kafkovih sanjskih podob? Gre za resničnost, ki je tako boleča kot mora ali za pisateljeve sanjske vizije, spravljene v tesno zvezo z zgodovinskimi dogodki? Seveda pa ne kaže dvomiti, da so te zgodbe nastale v tesnem stiku s pričevanji Stalinskih žrtv: tako sklepam na podlagi dejstva, da je ena izmed njih posvečena Karlu Stajnerju — avtorju knjige 7000 dni v Sibiriji.

Se nekaj besed o obeh pesniških zbirkah. Že pred leti sem tu napisal nekaj o prejšnji knjigi Neže Maurer. Tista zbirka je bila pretresljivo pričevanje o ne-pozabljanju. Nova ima naslov Čas, ko je vse prav in v njej nam avtorica pripoveduje, kako pomeni »izbrati si pesniški poklic« isto, kot »izbrati si večno mladost«. To sem seveda razbral med vrsticami. Maurerjeva je enako blizu naravi in ljudem kot svoji skriti notranjosti. To je redka lastnost. Njene pesmi govorijo o znanih rečeh: o tem, kar je tako človeško: o nenehni padci in o tem, kako se spet in spet pobereš in se spet znajdeš sredi tega čudeža, ki mu pravimo življenje.

Ce se ne motim, je Popisovanje in rondo prva pesniška zbirka Majde Kne, avtorice, ki jo sicer poznamo iz revijalnih objav. Enako kot pri Maurerjevi bi se tudi tu omejil na nekaj bežnih vtisov. Te pesmi so, kot vse kaže, vezane na trenutek in so torej v nekem skritem sorodstvu s haiku poezijo. Nekatere se zdijo kot nekakšna inventura vsega, kar je v nekem hipu prisotno v njeni zavesti-polzavosti. Vendar to ni naštevaje objektov-besed kakor pri Salamunu: vedno bolj pogosto se vmeša glagol, prinašajoč gibanje in dialektiko. Pesnica ponekod nadaljuje tam, kjer je obstal Kosovel s svojimi Integrali.

NOV VODOVOD V RATEČAH IN PLANICI

Dolgoletne želje so se uresničile. V našo vas je pritekla res dobra studenčnica prav izpod Ponc. V Ratečah tako ne bo več godrnjanja in slabe volje zaradi pomanjkanja pitne vode.

Rateče so od izvira oddaljene šest kilometrov, to je precej dolga trasa, razen tega pa je teren po katerem so položene cevi zelo skalnat. Lahko si predstavljamo, kako težko in naporno je bilo delo delavcev Vodovoda z Jesenic in Gradbinca iz Kranja. Kljub vsem težavam in tudi po zaslugi lepih jesenskih dni so z delom zaključili do predvidenega roka.

Novi vodovod je tudi velika pridobitev za Planico, saj so ob vnozu skalnic že pripravljene jaški, iz katerih bodo lahko ob planjskih prireditvah uporabljali vodo za paviljone.

Vaščani Rateč se za ves trud in požrtvovalno delo pri gradnji vodovoda prav lepo zahvaljujemo vsem odgovornim delavcem pri Vodovodu z Jesenic in Gradbinco iz Kranja, kot tudi vsem ostalim delavcem, ki so sodelovali pri izgradnji tega za nas tako pomembnega objekta.

Franc Nesman

Franjo Ropret

SLIKARJI IZ POBRATENIH TRBOVELJ BODO RAZSTAVLJALI NA JESENICAH

Prav gotovo so revirski likovniki, združeni v RELIK pri DPD Svoboda Trbovlje in jeseniški dolikovci pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice prispevali pomemben delež k izjemnemu sodelovanju med obema delavskima središčema, ki je bilo letos potrjeno s podpisom pobratimstva med obema občinama. Iz občasnega sodelovanja med likovniki in drugimi kulturnimi skupinami iz Trbovelj, se je v zadnjih petih letih sklenila trdna zveza med likovniki obeh krajev, saj si že peto leto kontinuirano izmenjujejo medsebojne likovne dosežke in prijateljsko sodelujejo.

Tako bodo tudi letos, to je v soboto, 9. decembra, v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah ob 18. uri odprli kolektivno razstavo slik članov njihovega likovnega kluba RELIK — revirski likovniki. Letos bomo revirske likovnike na Jesenicah pozdravili še bolj pristržno, kajti prav letos praznujejo tudi 15-letnico svojega organiziranega delovanja v RELIKU, ki je že močno presegel meje svoje občine.

Razstava revirskih likovnikov, ki jo bodo odprli s kratkim kulturnim programom, bo odprta do 20. decembra vsak dan od 9. do 12. in od 16. ure do 19.30.

ŠESTI FESTIVAL »REVOLUCIJA IN GLASBA«

V dneh od 24. do 27. novembra so se v Sloveniji že šestič zvrstile festivalne prireditve Revolucija in glasba. Organizacijo letošnjih festivalnih glasbenih dogodkov v čast 29. novembra, dneva republike, so izvedli ZKOS, RTV Ljubljana, Slovenska filharmonija, ter prireditelji v Ajdovščini, Kočevju, Postojni, Ribnici, Zagorju ob Savi, Celju in v Trbovljah. Na prireditvah so nastopali amaterski in poklicni ansambli. Tako so ob sodelovanju komornega zbora RTV Ljubljana, simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije pod vodstvom Marka Muniha, nastopili še: v Ajdovščini, 25. novembra, odrasli pevski zbori, partizanski pevski zbor — Ljubljana, dirigent Radovan Gobec, akademski mešani pevski zbor Boris Kraiger, dirigent Stane Jurgec, moški pevski zbor Radovan Gobec, akademski mešani pevski zbor Boris Kraiger, dirigent Stane Jurgec, moški pevski zbor Srečko Kosovel — Ajdovščina, dirigent Klavdij Koloini, ženski pevski zbor Collegium musicum — Beograd, dirigent Darinka Matić-Mariović in mešani pevski zbor Obala Koper, dirigent Mirko Slosar. V Ribnici in v Kočevju, 26. novembra, mladinski pevski zbor osnovne šole Lucija — Portorož, dirigent Helena Jureš, mladinski mešani pevski zbor gimnazije Ravne na Koroškem, dirigent Branko Čepin, dekliški pevski zbor šolskega centra — Vojvodina — Tolmin, dirigent Vera Clemente-Kojić, mladinski pevski zbor osnovne šole Boris Zihler Ljubljana, dirigent Jernej Habjančič, mladinski pevski zbor Maribor, dirigent Branko Rajšter. V Celju in v Trbovljah, 26. novembra, pihalni orkestri, pihalni orkester Ravenskih železarjev — Ravne na Koroškem, dirigenta Joško Herman in Alojz Lipovnik, pihalni orkester Jeseniških železarjev — Jesenice, dirigent Ivan Knific, pihalni orkester Steklarjev — rudarjev — Hrastnik, dirigent Franc Grabenšek in delavski pihalni orkester Trbovlje, dirigent Miha Gunzek.

Letos so bili prvič vključeni v festivalne prireditve tudi pihalni orkestri iz Slovenije in tako dobili še eno družbeno priznanje za svoje prizadevanje in zelo dobro organizirano delo v tej priljubljeni zvrsti glasbe na Slovenskem. Koncerta simfoničnega orkestra Slovenske filharmonije ob sodelovanju komornega zbora RTV Ljubljana, pod vodstvom dirigenta Marka Muniha in s solistom Samom Vremšakom, sta bila v Zagorju ob Savi 24. novembra in v Ljubljani 27. novembra, in ju je prenašala RTV Ljubljana za celotno področje RTV Jugoslavije.

Festivalne prireditve v Celju in v Trbovljah, od koder je naše poročilo, so se pričele z mislijo Janeza Vipotnika, predsednika ZZZB NOV Slovenije: »... tako dobiva gojitve in negovanje glasbenega sporočila iz NOB v festivalnih dnevih čedalje večje razsežnosti. To pa je tudi namen te ustanove. Na eni strani želimo, da je vsak delovni človek čim kulturnejši, da čim bolj pozna najzlahtnejše stvaritve človekove roke in njegovega razuma. Kajti s tem postaja tudi učinkovitejši na svojem delovnem mestu. Vsaka resnično kulturna manifestacija mu krepi veselje do življenja in dela, razvija lastne sposobnosti v njegov lastni prid, pa tudi v prid narodu in družbi. In glasbena ustvarjalnost kot vsaka druga ustvarjalnost, sloveča na tradiciji NOB, je vredna toliko, kolikor gradi prihodnost...«

V Celju je festivalni program potekal v izjemno pomembni dvorani Golovec, pred okoli 2.000 poslušalci, v Trbovljah pa v delavskem domu, pred napolnjenim dvorano ljubiteljev glasbe.

Pihalni orkester Jeseniških železarjev, pod vodstvom dirigenta Ivana Knifica, je v Celju in v Trbovljah izvajal naslednje kompozicije: Jovan Adamov — Jože Cerovec, Hej vojinci vazduhoplovci, Rudi Košič, Uvertura Kosovka in Vinko Savnik, Desant na Drvar, s solistom — recitatorjem Francjem Pogačnikom. Nastopi na festivalu nimajo tekmovalnega značaja. Toda vsi orkestri so se trudili in tudi uspeli prikazati visoko kvaliteto svojega postrvalnega dela in tako potrdili potrebo in upravičenost sodelovanja na tako pomembnem festivalu.

Pihalni orkester Jeseniških železarjev je tudi tokrat potrdil svojo visoko kvaliteto, ki ga je upravičeno uvrstila v sam vrh te amaterske dejavnosti v Sloveniji. Na sporedu je imel (po naši oceni) najbolj »revolucionarne skladbe«. Hej vojinci vazduhoplovci, je skladba posvečena hrabrim čuvarem našega plavega neba, pod katerim v svobodi, bratstvu in enotnosti živijo pobrateni narodi in narodnosti SFRJ. Uvertura Kosovka, je ena od prvih skladb te vrste za pihalne orkestre, svobodnega Kosova. S to skladbo je bil opremljen tudi prvi celovečerni film Kosova, Kapetan Leši. Desant na Drvar je ena med najrevolucionarnejšimi skladbami, vendar se le

redko najde na sporedu pihalnih orkestror. Jeseniški godbeniki so se odlikovali s preciznostjo v tempu in intonaciji. Gradacije in ritmična stopnjevanja so potekala natančno po dirigentovih zahtevah. V celoti orkester je deloval elegantno in precizno na enaki ravni od začetka do konca koncertov. Ta raven je prišla še posebno do izraza pri spremljavi solista v Desantu na Drvar. Z natančnim doziranjem občutljive harmonije in kompliciranimi vstopi, je bil orkester sestavni del zrele interpretacije solista, recitatorja Francija Pogačnika. Dirigent Ivan Knific je z zanesljivim in jasnim nakazovanjem tempov in gradiranja vodil orkester in vsaki kompoziciji dal svoj pečat v prepričljivi interpretaciji.

Prijetno doživetje je bilo poslušati visokokakovostno muziciranje delavske pihalne godbe Trbovlje, pod vodstvom dirigenta Mihe Gunzka. Do sedaj nismo imeli priložnosti poslušati tega orkestra. Pohvale za katere smo slišali so pod vodstvom odličnega dirigenta potrdili z odlično interpretacijo njihovega programa. Točke programa niso bile prav »revolucionarne« — igrali so: Iz mog zavičaja, Stevana Binčičkog. Uverturo Rokovnjači, Viktorja Pahorja in Koračnico, Emila Adamiča, toda bile so izvedene na najvišji umetniški ravni. To so Trbovljčani uspeli in dosegli z intenzivno vzgojo in oblikovanjem kadrov ter kvaliteto celotnega ansambla. Večina sedanjih članov orkestra je zrasla v njihovi — trbovljski — sredini, danes so pa poklicni glasbeniki Slovenske filharmonije, simfoničnega orkestra RTV Ljubljana, zabavnega orkestra

RTV Ljubljana, ali profesorji in pedagogi na različnih glasbenih šolah v Ljubljani, Trbovljah in okolici. Niso pozabili svojega »matičnega« orkestra. Vsestransko sodelujejo pri vzgoji novih kadrov in se udeležujejo vseh pomembnih tekmovanj in drugih nastopov godbe, kar jim je poleg glasbenega zadovoljstva tudi v ponos, da kot poklicni glasbeniki lahko predstavljajo in se udeležujejo v amaterski dejavnosti revolucionarnih Trbovljev.

Pihalni orkester Ravenskih železarjev je svoj program izvedel solidno, na že znani kvalitetni ravni, ki ga je uvrstila v sam vrh te zvrsti glasbe in mu prinesla številna priznanja.

Pihalni orkester Steklarjev-rudarjev iz Hrastnika sedaj sestavlja steklarska in rudarska godba. Obe godbi sta po osvoboditvi 30 let delovali samostojno, sedaj pa nastopata združeno in zadovoljujeta kulturne potrebe delovnih ljudi in občanov na svojem ožjem in širšem območju. Močna, skoraj kompletna zasedba v vseh sekcijah orkestra, daje možnosti prizadevanju in sposobnemu dirigentu Francu Grebenšku, da v doglednem času množičnosti orkestra dopolni s potrebno kvaliteto, katera na temu festivalu le ni bila popolnoma prisotna.

Razsežnost in pomen dosedanjega festivala ni moč oceniti le na osnovi programov, števila izvedenih del ter nastevanja izvajalcev. Nujno je poudariti odziv in odmev, ki so ga zapustili glasbeni dogodki v krajih nastopov. Sprejem pri poslušalcih je bil več kakor ugoden, zato bo festival postal pogljobljeno soočanje glasbene govornice na moto naprednosti in izpovednosti preteklih obdobij in sodobnih ustvarjalnih odzivov. Ropret

NATEČAJ ZA BARVNE DIAPOZITIVE

Komisija za kulturo pri konferenci osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne in Foto klub Ravne, sta razpisala natečaj za barvne diapozitive. Na natečaju imajo pravico sodelovati vsi delavci delovnih organizacij SOZD Slovenske železarne. Razstava je posvečena sindikalnim kongresom. Tema je poljudna, format 24 x 26 mm. Vsak avtor lahko pošlje 10 (deset) diapozitivov. Na okvirčku diapozitiva mora biti označeno:

a) naslov diapozitiva	c) ime delovne organizacije
b) priimek in ime avtorja	č) naslov avtorja

Skupaj z diapozitivi je treba poslati tudi prijavnico, ki mora vsebovati ime in priimek, naslov, delovno organizacijo in seznam diapozitivov. Žirija v sestavi: Janez Korošin, Stanko Kotnik in Maks Dolinšek, bo podelila naslednje nagrade:

— za posamezna dela: eno prvo, dve drugi, tri tretje in tri pohvale

— za kolekcije: eno prvo, eno drugo in eno tretjo nagrado ter dve pohvale

Zadnji dan sprejema pošiljke diapozitivov je 18. decembra. **Dia-pozitive je treba poslati na naslov: Konferenca osnovnih organizacij sindikata železarne Ravne, komisija za kulturo, 62390 Ravne na Koroškem.**

Pozivamo vse delavce TOZD in delovnih skupnosti železarne Jesenice, ki se bavijo s fotografiranjem in imajo ustrezne diapozitive, da iste pošljejo na navedeni naslov.

F. Č.

RAZSTAVA ZNAMK

V počastitev 29. novembra, praznika republike in 35-letnice zgodovinskega drugega zasedanja AVNOJ, je 27. novembra ob 17. uri v veliki dvorani Delavskega doma (pri Jeleni) na Jesenicah, filatelistično društvo Jesenice odprlo svojo razstavo poštinih znamk, priložnostnih filatelističnih ovojnic in drugega filatelističnega materiala.

Razstava, ki je bila odprta do 6. decembra sicer ni bila posebno dobro obiskana, toda tisti, ki so si jo ogledali, so imeli priložnost, da se seznanijo z delom jeseniških filatelistov in si ogledajo krasne zbirke domačih in tujih poštinih znamk. Na 35 panojih je bilo razstavljenih veliko število znamk. Dominiral je pano posvečen obletnicam zasedanja AVNOJ, na katerem so bile razstavljene vse pomembne izdaje naših znamk, posvečene temu zgodovinskemu dogodku. To so bile še kolekcije znamk s Titovim likom in serije s tematiko iz umetnosti, o pomembnih in zaslužnih velikanih naše preteklosti in sedanjosti, o pisateljih, skladateljih, raznih revolucionarnih in drugih pomembnih obletnicah, tematika iz našega samoupravljanja, iz športa, rastlinstva, živalstva, razvoja kozmonavtike in druge.

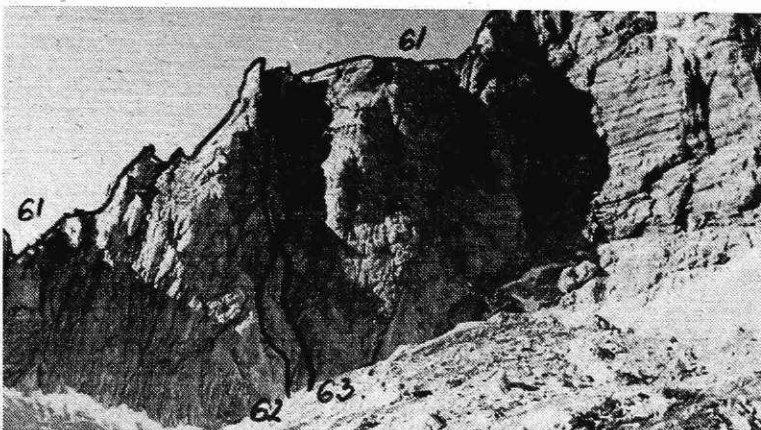
Nekateri člani filatelističnega društva, ki poleg znamk zbirajo tudi

značke in stari denar, so razstavljali svoje kolekcije značk in kovancev. Obiskovalci razstave, so si lahko ogledali kompletno kolekcijo že izdanih značk za olimpijske igre v Moskvi 1980. Razstavljena je bila kolekcija več kot sto značk z Leninovim likom. Zelo zanimiva je bila kolekcija značk o razvoju kozmonavtike.

Med razstavljenimi znamkami je bila zanimiva zbirka 12-letnega pionirja Samara Primožiča z Jesenic na temo umetnost. To poudarjamo zato, da bi spodbudili še kakšnega pionirja ali mladince, da bi se pridružil mlademu Primožiču, saj filatelija na svoj način dopolnjuje splošno izobrazbo mladih in starejših.

Filatelistično društvo Jesenice obstoji že več kot 50 let. Šteje več kot sto članov in nekaj mladincev. Člani društva imajo redne sestanke vsaki drugi torek ob 18. uri v prostorih restavracije Kazina na Jesenicah. Na sestankih izmenjujejo znamke, prodajajo svoje viške, kupujejo nove izdaje domačih in tujih znamk in se seznanjajo o aktualnosti filatelije doma in na tujem. Zato ljubitelji filatelije VAB-LJENI v filatelistično društvo Jesenice.

Franjo Ropret

SPODNJI ROKAV — SV Ostenje — Smer 61 — jugovzhodni greben; 62 — skozi Škarje; 63 — Pod Škarjami (Foto Dorči Kofler)

NA MONTBLANC

5

Švicarji so se zagrizli v to svojo zemljo. Hočejo, da jim da, kar more. Hočejo, da je in da ostane lepa, trdna in vabljiva. Da jim privabi ljudi in denar od tam, kjer ga je več kakor na njihovi skopi zemlji. Vse to dosega s svojo resnostjo in natančnostjo. Izgleda, da razdeljuje vsako novo gradnjo, vsako cesto, vsak most in vsako hišo. Zato nikjer nič ne skazuje. Meni se je zdelo, da se vse ujema in sklada, in da nobena reč ne moti. Vse se mi je zdelo kakor lepo zapeta pesem. In vendar je Švica raj, ki ni za nas, da bi uživali v njem. Švica je raj za tiste, ki pridejo s polnimi denarnicami, ki jim ni treba gledati na izdatke in se lahko brezskrbno prepustijo udobnemu življenju v lepih hotelih in hišah z balkoni in cvetjem. So se kraji in ljudje na naših petih kontinentih, ki napolnjujejo Švico s takimi turisti. Ti pridejo in vse jim je na razpolago. — Če pride Jugoslovani v Švico, počne to, kar počne Madžari, Čehi, Poljaki in drugi vzhodnjaki pri nas. Postavijo šotore, izvečejo konzerve in kuhalnike, kupujejo kruh in razglednice — in računajo, da pridejo ceneje skozi. Ker je tam za nas vse zelo drago in še za tisto neizogibno je treba plačati veliko.

Švica ima lepe gore. Ima Materhorn, Jungfrau, Monte-Roso in druge. Prav na te se naši alpinisti zelo radi podajajo. Tako bi naši najboljši radi Montblanc pridružili še Materhorn, srednji kakšno Monte-Roso, ostali pa bi se radi vsaj približali materhornovi piramidi z vzponom na Gornegrat ali k Črnemu jezeru. Tako smo se vozili skozi lepe kraje in mesta, med katerimi naj posebno omenim mesto Sion, proti Zermatu pod Materhornom. V Zermatu se z avtomobilom ne more, menda se tudi z avtomobilom ne sme. Ne pustijo. Ustaviš se na velikem parkirnem prostoru ob postaji zermatske železnice, v naselju Täsch. Bližala se je noč in na razmočeno blatno prst nekakšnega igrišča v gradnji, ki je bilo del kampa, si polovica naših ni hotela postavljati šotorov. Sklenili so, da bodo prenočili kar v avtobusu — kljub groznici, da jih bodo izgnali ven. Drugi smo kljub precejšnji oddaljenosti z nosili naše zvite mokre šotore in jih postavili na mokro ilovnato zemljo, ki nam jo je pokazal in ponujal malce segav in bolj malomarno oblečen možakar, za katerega dolgo časa sploh nismo vedeli ali misli resno, ali pa se z nami šali. Razen tega, da smo imeli precej ilovice na čevlji in tudi drugod, tam niti ni bilo tako slabo. Zagoreli so kuhalniki in kuhala se je večerja.

V dolini je bilo lepo, hribe pa so zakrivali oblaki. Kakšno bo jutri? Bo sonce? Bo kdo pomel oblake z gora? — Nismo veliko upali. In tudi šaljivemu možakarju, ki je menda le bil vodja kampa, ali pa ga je samo nadomestoval — in nam je zatrjeval, da bo — nismo nupali verjeti.

Jutri je bilo sivo. Preveč sivo za čas, ki so ga kazale ure. In samo sklenili, da gremo — če že nič drugega ne — pogledat vsaj Zermat, ki je od tuj oddaljen dobrih šest kilometrov. Kakor kdo hoče — lahko z železnico, ki ima za strme odseke zobe. Lahko pa tudi peš. Za uro odhoda ni bilo zmenejeno. Za povratek pa tudi samo na pol.

Prvi so zjutraj mimo naših šotorov šli v smeri proti Zermatu naši mladi neugnanici iz avtobusa — najbrž so slabši spali. Mi smo se ubirali in takali sonce, ki je končno le začelo nekaj obetati. Tudi mi smo odšli peš. Vreme se je vidno boljšalo in z vrha strmine smo zagledali Zermat že v soncu. Zermat že — le gora ni bilo nikjer. Nikjer Materhorna. Vse je ostalo zavito v oblake. V Zermatu je vladal pravi turistični življenjski. Glavna cesta, kjer se vrstijo trgovine in drugi lokali, je bila polna ljudi. Sprehajalci, nakupovalci, radovednežev, planincev in alpinistov z nahrbtniki in cepini. Še mi smo se vključili v reko ljudi. — Spodnji del Zermata je ves nov, šele v zgornjem se pokaže pravi stari obraz starega lesenega Zermata — preproste gorske vasi ob vzhodu znamenitega Materhorna.

Bil je za čas, da smo se vrnili v dolino. Avtobusarji so bili priganjeni. Z gorami v tem delu ne bo nič. Ne vem ali je bila takrat dve ali tri popoldne, ko smo odpravili nazaj h glavni cesti, od katere smo se večeraj odcepili. V Brigu je velika železniška postaja, kamor prihajajo vlaki skozi simplonski predor. Dolina je enakomerna lepa in zlozna, potem pa se naenkrat zapre in konča. Ustavimo, da se razgledamo. Ceste gredo v serpentinah v gore. Gorski prelaz. Z gore moli svoj hrapavi jezik ledenik

Gletsch — Rhonski. Nad njim je gora z veliko snega. Nemara ima okoli 3400 metrov. Desno od ledenika — ob cesti, ki pelje tam mimo, se vidi velik planinski hotel. Tole je prelaz Furka — eden glavnih švicarskih prelazov. Loči vzhodni del Švice od zahodnega. Izpod ledenika izvira reka Thona — ob njej smo se že precej dolgo vozili po Švici. Tista dolga reka, ki teče skozi Lemanskó jezero, ga zapusti pri Zenevi in potem preteče vso Francijo in se pri Mar-seju zlije v Sredozemsko morje.

Naši plezalci ne mirujejo. Jasno — gore so tu. Vrhovi se v jasni stikajo z nebom. Samo na levem gorovju se vidi, kako vdira čez pobočje gmota oblakov in toplega zraka. Pohitimo v prostrano prodajalno poleg hotela pod prelazom. Tam se tudi zadi, da je tole nekakšen švicarski Grossglockner. Iz prodajalne spominkov, slik in razglednic tudi tudi pot v ledeno jamo — jamo v ledeniku. Naši se posvetujejo z nekim možakarjem, ki daje informacije, kako bi bilo z vzponom na vrh gore in kakšno vreme se obeta: zjutraj utegne biti dolgo zamegleno, potem — misli, da se bo zjasnilo. Sneg pa — pravi, da ni trden, da je gnil in mehek, ter so potrebne smuči. Govori o višini, kjer je ob raznih urah dneva temperatura okrog ničle, ki je važna za obnašanje snega. Natančnejše podatke in prognozo o vremenu pa bi lahko dobili v planinski koči, ki je ob naši nadaljnji poti — oddaljena le osem kilometrov. Od tam se tudi začne pot proti vrhu gore. Alpinistom je veliko od tega, da bi se povzpeli, drugim se škoda zdi dneva, ki bi ga lahko zastopali izgubili v teh negotovih vremenskih razmerah, zato glasujemo. Toliko jih je za, kolikor proti. Odpravimo se naprej in v koči, ki sicer ni čisto ob cesti, bomo zvedeli kaj več o vremenu.

Takoj za prelazom nas zajame megla. Cesta — bolj ozka kot ne — vijuga skozi prostrane pašnike. Potem se megla zgubi. Nič nismo ustavili na tistem osmem kilometru, kar naprej zavijamo in tonemo v dolino. — Nekje na poti navzdol se je na desno odcepila cesta, ki pelje čez prelaz St. Gotthard in dalje proti Italiji. Nekje ne tej strani teh gora — prav blizu — izvira tudi druga velika evropska reka Rein — Ren, ki se potem pretaka skozi Bodensko jezero in dalje proti Nemčiji in Franciji — in se nazadnje zlija v Atlantik. — V našo lepo dolino se je pričela plaziti noč. Zares škoda, da nimamo vsaj še kakšni dve uri dneva na razpolago, ki bi jih lahko prihranili dopoldne. Pred nami je bilo lepo mesto Chur. Samo številne luči, na desno rahlo nagnjene vzpetine, so dale slutiti njegovo podobo.

Cisto privatno — tako za sebe — sem si ob tem, ko smo se peljali tam udeležili od Davosa, želel, da bi se peljali skozi Davos in da bi bil dan, in da bi imeli eno uro časa za ogled. Če se prav spominjam, je tam pokopan nemški pisatelj Thomas Mann. Poiskal bi pokopališče in se potrudil, da bi našel njegov grob — če je tam. Thomas je bil velik protinacist. Leta 1933 je emigriral v Švico. Ob začetku vojne pa v Ameriko. Od tam je pisal svoje protinacistične članke (»iz naroda umetnikov smo postali narod morilcev«). Napisal je več knjig, ki so mu prinesla svetovno slavo. Za knjigo Zaubergeist — Čarobna gora pa je dobil Nobelovo nagrado.

Mi pa smo še enkrat prespali pod lichtensteinskim nebom — hotel sem prespati na prostem, pa se na ponudila dva fanta in mi postavila šotor. Vso noč so nam na ušesa brnele turbine vodne električne centrale, ki je stala v bližini. Drugo jutro pa smo prek avstrijskega Arlberga, mostu prijateljstva, mimo stare trdnjave Franzesfeste, za Tremi Zinami in Marmoloto, mimo Beljaka in Korenskega sedla — kjer se je naš vodnik po Montblancu — med tem, ko smo čakali na pregled — predzadnji izkazal, ko je skočil iz avtobusa in hitel pomagat stari ženski, ki se je mučila s koso, da bi nakosila nekaj trave. Vzel ji je koso iz rok in sam nekajkrat zamahnil in v veliki vniemi zlomil kosilce (to ga je stalo deset starih tisočakov), zavozili na našo stran. Iz pravkar padle noči so se še vedno svetile naše BELE GORE, potem se je prikazala črna Mežaklja. In potem Železarne — ki je bila s svojimi velikimi dimniki, kakor orjaška velika ladja, ki se je zagostila in obtičala na Savi, ko je hotela po svetu.

KONEC

Anton Kocjančič

SKOZI ŠKARJE

v nahrbtniku. Plezam hitro, čeprav se sonce ob tej uri močno upre v steno, me zebe v prste, toda počasi se le ogrejem. Smer vodi skozi kamine. Obdelujem kamin za kaminom. Izbijem večeraj zabite klinke, ki sem jih potreboval pri spustu. Plezam previdno. Skala je na mestih krhka. Po slabi uri plezanja je za menoj dvesto metrov stene.

V mojem dnevniku bo zopet pripisana redko ponovljena smer. Stojim na jugovzhodnem grebenu. Za trenutek se s pogledom sprehodim po Julijcih. Vreme je čudovito, kot da je lep poletni dan. Sestopam po istem grebenu. Med sestopom naletim na nekaj že zabutih klinov z rdečo prusnikovo vrvice. Z vrvice, ki jo nosim s seboj, s spuščanjem premagujem strme odstavke. Ob enajstih sem zopet na bivalku. Napravim nekaj posnetkov stene. Svet okoli bivalka bo od sedaj le še črna bela slika in spomin na doživljaja prepleznih smeri. Postal sem bogatejši in izkušenejši za dve smeri.

Skozi Škarje — Spodnji Rokav SV ostenje: prvi plezali: Janez Krusič, Anton Oman, Janez Ramuš, Milan Robič in Janez Zakrajšek, 18. junija 1967, ocena III—IV, višina stene 200 m. Ponavljal Dorči Kofler, 22. oktobra 1978, AO Mojastrana.

Dorči KOFLER

POT ŠKARJAMI

grapi naprej in kaminu do previse ne zajede. Skala je na mestih krhka, značilna za apnenec. Zajedo obidem po levi strani in plezam zopet po kaminu in pečeh na vrh luske. Na vrhu luske naletim na preperelo šlingo. Vzajem jo v spomin na to smer. Smer vodi naprej desno v položno grapo in po njej in počeh na greben. Obdelujem poč, globina pod menoj se meter za metrom veča. Še nekaj deset metrov smeri je pod menoj. Po uri in pol plezariji stojim na grebenu. Pokaže se mi prelep pogled na Skrlatico, Dolkoovo špico, Križ, Stenar. Pogled se mi ustavi za Stenarjem na mestu, kjer je bivalk IV: Iz nahrbtnika vzajem vrvi in počasi sestopam. Po nekaj spustih ob vrvi in prosti plezariji po kaminih sem ob peti uri popoldne na bivalku. Ostanemo mi le še lepi spomini, trenutki — doživljaja in sreče v steni.

Pod Škarjami — Spodnji Rokav SV ostenje: prva plezala: Janez Krusič in Tone Zupan, 26. septembra 1955, ocena IV—V, višina stene 200 m. Ponavljal Dorči Kofler, AO Mojastrana, 21. oktobra 1978.

Dorči KOFLER

Počutim se, kot da bi bil zapisan hribom. Danes zopet odhajam. Srce mi razbija, vleče me neznana sila. V tem mesecu je tretji odhajam na bivalk II, 2140 m visoko v prelepi svet pod Rokavi, Oltarjem in Dovskim križem, kar pa človeka najbolj prevzame, gamsi s svojo mirnostjo in mogočnim ponosom olepšujejo ta nepokvarjeni svet, ki ga na severu zapira mogočna severna stena Triglava. Ko posije jutranje sonce, oživijo stene, oživijo gamsi, svet okoli tebe je kakor v pravljici. Po dveh urah zmerne hoje po lepi lovski poti in nekaj časa po prodišču stojim pred bivalkom. S seboj nosim nekaj plezalne opreme, tudi drva sem prinesel s seboj.

Vreme je lepo. Ura je dve popoldne, ko pripravljem za vzpon odhiti proti Spodnjemu Rokavu. Namenjen sem v smeri Pod Škarjami. Po desetih minutah hoje prek drnastega grebena in prodišča sem pri vstopu v to smer. Iz nahrtnika vzajem čelado, s seboj nosim tudi štiridesmetrsko skalo, plezalni pas, nekaj klinov in klavdivo. Vse te pripomočke bom v nekaterih delih stene potreboval.

Vstopim v vpadnici kaminov. Plezam po

INVALIDI — ŠPORTNIKI

Društvo invalidov Jesenice obvešča vse invalide — športnike, da bo z novim letom uvedena nova članska izkaznica, ki bo enotna za vso Slovenijo in jo je izdala zveza za rekreacijo in šport invalidov Slovenije. Poleg osnovnih podatkov, bo v članski izkaznici vpisana športna panoga in kategorija invalidnosti oz. kategorizacija poškodb.

Osnovni namen tovrstnega spodbujanja zveze za rekreacijo in šport invalidov Slovenije, kot tudi društva invalidov Jesenice je povečati prizadevanja za psihofizično krepitev invalidov in utrjevanje njihove okrnjene delovne sposobnosti ter razvijanje tovariških odnosov.

Društvo želi doseči čim večjo množičnost, zato vas vabimo, da se zglasite v pisarni društva (gasilski dom) Jesenice, Titova 66, od 16. do 18. ure in to vsako sredo, kjer boste dobili tudi ostale informacije in člansko izkaznico. V informacijo navajamo, da se sekcija za šport pri društvu ukvarja s kegljanjem na asfaltu, balinanjem, streljanjem in šahranjem, uvedla bi pa tudi plavanje.

Marica Potočnik
Predsednica DI

REŠITEV NAGRADNE KRIŽANKE

STADION, ALLENDE, MAISTER, ZVOK, PESA, VIT, KORAN, EGALITE, LP, ZR, ISIS, JIMENEZ, DETELJA, IRONJA, ADE, IAN, VALITEV, LAN, TRON, G, KZ, SIENA, NOS, MATEJ, ORSK, DOSTAVA, OTA, VEKA, ASA, METER, J, ANO, OLT, FOSIL, C, NAPAST, REKET, E, TOBAK, LAGIT, DAN, R, EJ, ARES, N, AIDA, NARA, REPUBLIKE, NIL, KAREL, RAKEV, VIC, NIAGARA.

V torek, 5. decembra, je posebna komisija, ki so jo sestavljali Janez Kejžar, Vinko Mežnarc, Zdenka Bregant in član uredništva, izžrebala nagradne križanke, objavljene v 45. številki Železarnja. Prejeli smo 164 rešitev, komisija pa je izvela 13 rešitev, da je dobila 10 pravih.

150 din prejme ZLATA KLINAR, dijakinja 2. letnika pedagoške gimnazije Jesenice, 100 din prejmeta IGNAC GABRIEL — upokojenec, Aljaževa 7, Jesenice, in MIMI TRPIN — OTK Jesenice, po 75 din prejmejo ALEŠ DROBNAK, Titova 71, Jesenice, MILOŠ PIŠCANEC, jeklarna, in JANI VOVK, V. P. 3038/11, 18002 NIŠ, po 50 din pa prejmejo PETER LUKAN, Vrhovci c. XXXII št. 1, Ljubljana, PETER GRUBAR, žebljarna, STANKO STARIHA, C. revolucije 1, Jesenice in FRANČ DOBRAVEC, upokojenec, Kočna 29.

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo!
Nagrajenci zaposleni v Železarni bodo prejeli nagrade 15. januarja pri obratnih presonalkah, nagrajenci izven Železarnje pa po 15. decembru po pošti ali na uredništvu Železarnje.

ABC POMURKA — TRGOVSKO PROIZVODNA ORGANIZACIJA GOLICA TOZD ZARJA o. sub. o.

na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja

objavlja prosta dela in naloge

prodajalke v prodajalni KEKEC na Jesenicah, Titova 36, s polnim delovnim časom za določen čas, zaradi nadomeščanja delavke med porodniškim dopustom.

Pogoji:
— zaključena šola za prodajalce,
— 3 leta delovnih izkušenj,
— 3-mesečno poskusno delo.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: ABC POMURKA — trgovsko proizvodna organizacija GOLICA, kadrovska služba — Jesenice, Titova 1 v 15 dneh od dneva objave.

PROGRAM ŠPORTNIH PRIREDITEV KLUBOV ŠD JESENICE

UMETNO DRSALEŠČE:

rekreacijsko drsanje:

- petek, 8. decembra, od 20. do 22. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 9. decembra, od 14. do 16. ure,
- nedelja, 10. decembra, od 14. do 16. ure, od 17. do 19. ure in od 20. do 22. ure,
- petek, 15. decembra, odpade zaradi železarskega turnirja v hokeju na ledu,
- sobota, 16. decembra, od 14. do 16. ure,
- nedelja, 17. decembra, od 14. do 16. ure, nato železarski turnir v hokeju na ledu;

- hokej:
— petek, 8. decembra, ob 21. uri medobčinska liga HK Kokrica : HK Žabnica,
- sobota, 9. decembra, ob 18.30 državno prvenstvo, člani HK Kranjska gora : HDK Celje, vstopnina 20 din; ob 21. uri medobčinska liga HK Blejska Dobrava : HK Naklo,
- ponedeljek, 11. decembra, ob 22. uri medobčinska liga HK Borovlje Jesenice : HDK Partizan Trzin,
- sobota, 16. decembra, ob 21. uri medobčinska liga HDK Partizan Trzin : HK Blejska Dobrava,
- ponedeljek, 18. decembra, ob 22. uri medobčinska liga HK Žabnica : HK Borovlje Jesenice,
- petek, 19. decembra, ob 21. uri medobčinska liga HK Ljubno : HK Kokrica Kranj,
- od 15. do 17. decembra — mednarodni železarski turnir v hokeju na ledu — program tekem bo posredovan v prihodnji številki Železarnje;

kegljači na ledu:
— nedelja, 17. decembra, ob 7. uri mednarodni turnir, vstopnine ni.

KEGLJIŠČE ŠPORTNI PARK:

- sobota, 9. decembra, ob 14. uri ekipno prvenstvo Gorenjske, IV. kolo, vstopnine ni,
- sobota, 16. decembra, ob 14. uri ekipno prvenstvo Gorenjske, V. kolo, vstopnine ni.

DVORANA ŽIC:

- odbojka:
— nedelja, 10. decembra, ob 10. uri II. zvezna liga ženske OK Jesenice : OK Metalac Sisak;
- košarka:
— sobota, 9. decembra, ob 20. uri I. slovenska super liga, ženske, KK Jesenice : KK Celje,
- sobota, 16. decembra, ob 20. uri slovenska liga, moški KK Jesenice : KK Fruktal Ajdovščina;
- namizni tenis:
— četrtek, 14. decembra, ob 17. uri mednarodni dvboj za pokal sejmskih mest PRAGA : LJUBLJANA.

DVORANA TVD PARTIZAN JESENICE:

- sobota, 9. decembra, ob 10. uri ženska liga SR Slovenije Gorenjska : Ljubljana Kajuh, ob 15. uri ženska liga SR Slovenije Gorenjska : Dolenjska,
- sredo, 13. decembra, ob 19.30 mednarodni dvboj Jesenice : Celovec,
- petek, 15. decembra, ob 15.30 dvboj veteranov NTK Jesenice : NTK Kranj.

Iz pisarne ŠD Jesenice

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 9. decembra, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta trgovina
DELIKATESA — Kašta 4 na Plavžu.

JAVNA PRODAJA

AVTO MOTO DRUŠTVO JESENICE

objavlja javno prodajo

osebnega avtomobila Zastava 750 — KR 467-22 — izključna cena 15.500 din. Javna prodaja bo 11. decembra ob 18. uri v prostorih AMD Jesenice.

Interesenti za nakup morajo pred javno prodajo vplačati 10 % varščine od izključne cene. Ogled vozila je možen istega dne od 15. do 17. ure.

AMD Jesenice

OBVESTILO

Tridesetega novembra je bila na bencinski črpalki na Javorniku najdena manjša vsota denarja. Naslov najditelja se dobi v uredništvu Železarnje.

ZAHVALA

Ob težki izgubi drage mame, stare mame, tete, svakinje in babice, prababice

ANGELE LEBEN
roj. ŠTOJS

se najiskreneje zahvaljujem vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na njeni zadnji poti. Iskreno se zahvaljujem vsem sosedom na Breznici za vsestransko pomoč, kakor tudi dr. Rojčevi za dolgoletno zdravljenje. Hvala tudi pevskega zboru Žirovnica za ganljive žalostinke.

ZALUJOČI: otroci z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše drage mame in žene

ANICE POTOČNIK
roj. Brenkuš
p. d. SMRČARJEVE MAME
iz Belce

se vsem, ki so jo spremili do njenega zadnjega doma ter darovali cvetje in sočustvovali z nami najlepše zahvaljujem z željo, da jo ohranimo v lepem spominu.

Zahvaljujem se dr. Grošlju za njegovo dolgoletno zdravniško pomoč. Iskreno zahvalo pa izrekamo vsem sosedom za pomoč ob težkih trenutkih.

Vsi njeni

ZAHVALA

Ob prerani smrti dragega moža, očeta in brata

IVANA LOKARJA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam v tem težkem trenutku pomagali. Posebno se zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna žice in profilov za venec in spremstvo na njegovi zadnji poti. Tov. Benedičiču pa posebno hvala za poslovilne besede ob odprtem grobu.

ZALUJOČI: žena Julka, sin Zdravko z družino, Franci, hčerka Zvonka, brat Franc in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob težki in nenadomestljivi izgubi mojega edinega sina

JANEZA GUREVNINA

izrekam globoko zahvalo vsem, ki so ga spremili v njegov zadnji dom, ga obšli s cvetjem in sočustvovali z menoj. Zahvaljujem se govornikom ob odprtem grobu za pretresljive poslovilne besede. Posebno zahvalo izrekam vsem mojim sosedom iz Lesc, ki so mi tako nesebično in požrtvovalno nudili pomoč v najtežjih trenutkih. Enako zahvalo izrekam vsem sosedom v stolpnici Tavčarjeva 1/a na Jesenicah.

Globoko žalujoča mama
Marija in ostalo sorodstvo

Kaj bomo gledali v kinu

Kino RADIO

9. decembra ameriški barvni risani film POPAJEVA NOVA SERIJA, predstava ob 15. uri. Ogled filma je brezplačen za člane Ježkovskega kluba, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

9. in 10. decembra amer. barvni akcijski film KASKADERJI, režija Mark Lester, v gl. vlogi Robert Forster, ob 17. in 19. uri.

11. in 12. decembra franc. barvni film — drama SODNIK IMENOVAN SERIF, režija Yves Boisset, v gl. vlogi Patrick Dewaere, ob 17. in 19. uri.

13. decembra italij. VV barvni komedijski film NE, ANGELI PA NISMO, režija Frank Kramer, v gl. vlogi Paul Smith, ob 17. in 19. uri.

14. decembra ni predstav.

15. decembra angl. barvni komedijski film DOGODIVŠČINE PRALCA OKEN, režija Val Guest, v gl. vlogi Robin Askwith, ob 17. in 19. uri.

16. decembra holandski dokumentarni barvni film MAJMJUN IN SUPERMAJMJUN, ob 15. uri.

16. in 17. decembra amer. barvni vojni film BITKA ZA MID, režija Jack Smight, v gl. vlogi Charlton Heston, ob 17. in 19. uri.

Kino PLAVŽ

9. in 10. decembra amer. italij. barvni kriminalni film SICILJANSKA ZVEZA, ob 18. in 20. uri.

10. decembra amer. barvni risani

film POPAJEVA NOVA SERIJA, ob 10. uri.

11. in 12. decembra amer. barvni akcijski film KASKADERJI, ob 18. in 20. uri.

13. decembra ni predstav.

14. decembra franc. barvni film — drama ŽENSKA NA OKNU, ob 18. in 20. uri.

15. decembra italij. VV barvni komedijski film NE, ANGELI PA NISMO, ob 18. in 20. uri.

16. in 17. decembra italij. barvni kavbojski film EL MAKO KAVBOJ, ob 18. in 20. uri.

Kino KRANJSKA GORA

9. decembra amer. barvni pustolovski film POTOVANJE PREKLETIH, ob 20. uri.

13. decembra amer. italij. barvni film SICILJANSKA ZVEZA, ob 20. uri.

16. decembra amer. barvni pustolovski film KASKADERJI, ob 20. uri.

Kino DOVJE — MOJSTRANA

9. decembra italij. barvni komedijski film PROFESOR NUDIST, ob 19. uri.

10. decembra amer. barvni pustolovski film POTOVANJE PREKLETIH, ob 19. uri.

16. decembra amer. italij. barvni kriminalni film SICILJANSKA ZVEZA, ob 19. uri.

17. decembra amer. barvni pustolovski film KASKADERJI, ob 19. uri.

ZAHVALA

V 51. letu nas je iznenada in za vedno zapustila naša draga žena, mamica, stara mama, tašča

MAJDA UKALOVIČ
roj. NOČ

Zahvaljujem se vsem sorodnikom, znancem, sosedom, njenim dolgoletnim sodelavkam ter vsem, ki so jo spremili na njeni zadnji poti in z nami sočustvovali.

Zahvaljujem se dr. Hudovernikovi za hitro pomoč in skrb, da bi jo ohranili pri življenju. Hvala vsem darovalcem vencev. Posebno zahvalo izrekamo vsem trem govornikom za ganljive besede, pevcem za žalostinke in vsem ostalim, ki so jo spremili v mnogo prerani grob.

Posebna zahvala Fumičevim za nesebično pomoč v najtežjih dneh.

ZALUJOČI: mož Mato — sinovi Janez, Sašo, Gordan, hčerki Vesna in Snežana z družinami in sestra Ivanka

ZAHVALA

Aktivu invalidov Železarnje se iskreno zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Maks Noč

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna debele pločevine se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč v času moje bolezni. Obenem hvala članom odbora za obisk na domu.

Mirko Kunšič

ZAHVALA

Azis Amidžič zaposlen v TOZD Transport se ob odhodu v invalidski pokoj zahvaljujem osnovni organizaciji sindikata, konferenci sindikata Železarnje, vsem vodilnim delavcem v transportu, zvezi združenj borcev NOV Jesenice, kot tudi vsem zdravnikom za vsestransko pomoč v času moje bolezni. Vaša humana in materialna pomoč, kot tudi vse tople tovariške besede, so mi lajšale moje bolezenske in socialne težave, zato sem vam večno hvaležen

Azis Amidžič

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Valjarna debele pločevine se zahvaljujem za denar, ki sem ga prejel v času bolezni.

Ludvik Benedik

ZAHVALA

Najlepše se zahvaljujem za prejetno denarno pomoč za zdravljenje v Laskem aktivu invalidov Železarnje, osnovni organizaciji sindikata TOZD Remontne delavnice in izvršnemu odboru konference OOS železarnje Jesenice.

Vojo Kepić

FORMA SE IZBOLJŠUJE

Dvorana v Podmežaklju, gledalcev 2000, sodniki E. Petelin in Lesnjak (Ljubljana) ter Dremelj z Jesenice.

Gole so dosegli za Jesenice: M. Horvat 4, Klemenc 3, T. Košir, D. Horvat in Hafner po 2 ter J. Razinger, I. Ščap, Bešič in Pristov po enega, za Celje pa Bratec 3 in Felc 2.

Kljub temu, da so jeseniški hokejisti nastopili brez S. Koširja, Pavliča in Hitija, pa tudi Šuvak je igral le v drugi tretjini, so se povsem oddolžili Celjanom za nedavni neugodni poraz v Celju z 0:4.

Prva tretjina sicer ni kazala take premoči, kot je izražena v rezultatu, še zlasti, ker so jeseniški hokejisti povedli z 2:0, nato pa so gostje po dveh grobih napakah domače obrambe izenačili na 2:2. Kljub temu se je prvi del končal z vodstvom Jesenice s 3:2.

Toda hokej, ki smo ga videli v preostalih dveh tretjinah, vrača zaupanje ljubiteljem jeseniškega hokeja v pomlajeno moštvo, ki je sicer v letošnji sezoni doživelo nekaj nespehov, ki pa je prav v zadnjem času, še zlasti proti Olimpiji, reprezentanci Budimpešte in v soboto proti Celju pokazalo, da se forma dviga in da mladi igralci znajo igrati dobro.

Igra je bila dinamična, hitra in ostra, s številnimi hitrimi in natančnimi akcijami ter lepimi zadetki. Celjani so sicer z borbenostjo želeli nadomestiti pomanjkanje tehnike in uigranosti, vendar proti razigranim jeseniščanom niso mogli storiti ničesar. Tudi odlični vratar Marjan Zbonitar, ki je bil kljub številnim prejetim zadetkom eden izmed najboljših v celjskih vrstah, ni mogel preprečiti katastrofe.

Igra jeseniškega moštva je spominjala na hokejske predstave, ki smo jih bili vajeni v preteklih sezonah, ko je bil jeseniški hokej na vrhuncu.

Svečda je bilo tudi tokrat nekaj napak, predvsem pa še vedno premalo kolektivne igre, slabo pokrivanje in oviranje nasprotnikov igralcev v obrambni tretjini, toda veliko več pozitivnih lastnosti odtehta te pomanjkljivosti. To predvsem velja za hitro drsanje in nenehno spreminjanje položaja igralcev, dokaj natančno podajanje in precej kolektivno igranje kot na začetku letošnje sezone. Kar je potrebno posebej ovrednotiti kot pozitivni premik, pa je to, da se, kot kaže, jeseniški hokejisti poskušajo odvaditi zadrževanja ploščice za obrambni tretjini, zadrževanju ploščice za

svojimi vrati in podobnem. Že proti reprezentanci Budimpešte je bilo tega zelo malo in so se Jeseničani, namesto zadrževanja ploščice in vračanja le-te nazaj, oddolžili za čimhitrejši napad, ko nasprotnik ni imel urejenih obrambnih vrst. Tako je bilo tudi proti Celju in je potrebno tak način igre pozdraviti.

Sploh lahko rečemo za sobotno igro, da je pokazala, kako tudi mlajši rod hokejistov iz železarskega mesta zna igrati moderen hokej: hiter, oster, domisel in kolektiven. Če bodo s tako igro nadaljevali, potem jim naslov državnega prvaka zares ne bi smel uiti. Svečda pa preči nevarnost, da bi se jeseniški igralci zadovoljili z zadnjimi dobrimi igrami (to se je namreč večkrat dogajalo v zgodovini jeseniškega hokeja), kar bi zanesljivo prineslo neuspeh v državnem prvenstvu. Ob vseh pohvalah pa je potrebno izreči še nekaj spodbudnih besed na račun mlajših igralcev v jeseniškem moštvi, ki so v soboto igrali zares dobro in zaslužijo posebno pohvalo, to so v prvi vrsti: Mlinarec, Miha Horvat, Stefan Ščap in Bešič, čeprav pohvalo zaslužijo vsi.

OLIMPIJA : KRANJSKA GORA 19:1 (8:0, 9:0, 2:1)

Hala Tivoli, gledalcev 100, sodniki Vister (Jesenice), Stipić in Raca (Zagreb). Edini zadetek za Kranjsko goro je dosegel D. Razinger.

Že sam rezultat pove, da so Kranjskogorci proti Olimpiji igrali zelo slabo. Prvi zadetek so prejeli v tretji minuti, do konca prve tretjine pa se je njihova mreža zatresla še sedemkrat. Tako so se mladi hokejisti povsem vdali v usodo, posledica tega pa je bil visok poraz.

Olimpija je tokrat igrala zelo dobro, gostje pa so se resneje upirali le v zadnji tretjini.

Hrvaško-slovenska liga
MLADOST : BLEJ 1:21

Mladinska slovenska liga
KRANJSKA GORA : TIVOLI 3:6

V 12. kolu državnega prvenstva bodo jeseniški hokejisti gostovali v Beogradu, kjer se bodo pomerili s Crveno zvezdo. Kranjskogorci pa bodo gostili moštvo Celja. Srečanje v dvorani v Podmežaklju se bo začelo v soboto, 9. decembra, ob 18.30.

SAHISTI OB DNEVU REPUBLIKE

Šahovski delavci so ob praznovanju 29. novembra pripravili bogat program prireditelj, ki so se začele že v sredo, 29. novembra, in se končale v nedeljo, 3. decembra. Prireditelj se je udeležilo več kot 50 prijateljev črnobelih polj, največ pa je bilo pravi pionirjev in mladincev.

SIMULTANKA KRAJNKA

V sredo, 29. novembra, bi morala biti v šahovski dvorani na Jesenicah simultanka z mojstrom Ostermanom, vendar pa je moral mojster zaradi nenehnega nastopanja na raznih turnirjih simultanko odpovedati, vendar pa je jeseniškim pionirjem in mladincem telefonsko obljubil prireditev nekoliko kasneje. Da pa prireditelj ne bi odpadla, je odigral simultanko proti 22 pionirjem in mladincem iz jeseniških osnovnih in srednjih šol dolgoletni član jeseniškega šahovskega društva Lado Krajnik. Po štirih urah je bil rezultat 18:4 za Krajnika.

Pionirji so se že kar dobro upirali Krajniku, trije pa so ga celo premagali: Bešič (Prežihov Voranc), Kosmač (Tone Čufar) in Kokošar (ZIC), remizirala pa sta mladinska Kosmač in Soklič (gimnazija). Vsi, ki so na tej prireditvi sodelovali, so vabljeni tudi na obljubljeno simultanko s slovenskim šahovskim mojstrom Rudijem Ostermanom, ki bo prav kmalu.

NAGRADNI TURNIR OB DNEVU REPUBLIKE

V četrtek, 30. novembra, je bil velik nagradni hitropotezni turnir, na katerem se sodelovalo kar 18 šahistov. Zmagal je letos najuspešnejši hitropotezni igralec na Jesenicah Krajnik (16 točk), sledijo Majtan (15,5), 3. – 5. Jan, Poljanšek in Kosmač (vsi 13), Sterle (12,5), 7. Soklič (11), 8. Rodman (10,5), 9. Vuković (9), 10. Kokošar (6,5) itd. Vsi najboljši so dobili tudi nagrade.

GORENJSKO PRVENSTVO POSAMEZNIKOV ZA LETO 1978

V petek, 1. decembra, se je začelo v Lescah gorenjsko prvenstvo za posameznike, na katerem letos nastopa kar 36 igralcev iz cele Gorenjske, med katerimi je celo en mojster in 13 mojstrskih kandidatov. Z Jesenic nastopajo letos: mojstrska kandidata Železnik in Zorko, prvokategorijci Krničar, Pavlin, Čiuha, Sterle ter mladinci Rodman, Kosmač in Soklič. V prvem kolu sta zmagala Železnik in Krničar, remizirali so Čiuha, Zorko, Kosmač in Rodman, izgubila pa sta Sterle in Soklič, medtem ko je Pavlin prekinil z mojstrom Ostermanom. Drugo kolo bo v petek, 7. decembra.

SVOBODA : JESENICE 6:4

V predzadnjem kolu republiške šahovske lige so Jeseničani v Stožicah izgubili in si še za eno mesto pokvarili svojo uvrstitev, Zorko je presenetljivo na prvi deski izgubil, čeprav na dveh turnirjih v Lescah in Ljubljani igra z velikim uspehom. Železnik je remiziral, Krajnik in Sterle sta zmagala, Krničar in Tratnjek pa izgubila. Marušičeva je remizirala, Tratnjekova in mladinec Kosmač pa izgubila. Zadnje točko je prispeval Soklič, ki je tako potrdil, da je še vedno najuspešnejša deska v letošnjem tekmovanju.

Pred zadnjim kolom vodi Murka 53,5. Jesenice pa so s 36 točkami na sedmem mestu. V zadnjem kolu se bodo Jeseničani pomerili na Jesenicah z Rudarjem.

ZACETEK GORENJSKE LIGE

V nedeljo, 3. decembra, pa se je začelo tudi letošnje tekmovanje v gorenjski ligi, kjer nastopa tudi ekipa Svobode Javornika, ki jo sestavljajo člani druge jeseniške ekipe. V prvem kolu sta se na Jesenicah pomerili ekipi Svobode in Radovljice. Zmagala je favorizirana Radovljica s 7:3. Za ekipo Svobode so nastopili Simčič, Lužnik, Kelbl, Ivelja V., Ferik, mladinci Jonke in Lebar ter mladinec Ivelja B. in Crnklič. TK

PO KMEČKIH POTEH NA DOVŠKO BABO

V novembru smo člani planinske sekcije na osnovni šoli »16. december« Mojštrana, organizirali planinski izlet na Dovško Babo. Udeležilo se nas je 15 učencev.

V Mojštrani je bilo mrzlo, megleno jutro – vse naokrog je ležala slana. Preden smo se vsi zbrali, smo bili že pošteno premraženi. Veselilo nas je le to, da so bili vrhovi gora oblit z jutranjim soncem, nebo pa jasno.

Po obveznem fotografiranju na začetku poti smo hitrih korakov odšli proti Mlinici. Odločili smo se, da ne gremo po markirani poti. Skozi gozdove ter preko rovtov in pašnikov smo hodili po poteh, ki so jih kmetje z Dovjega stoletja uporabljali za spravljane sena in lesa v dolino ali pa za gonjo živali na pašo. Pot nas je vodila zložno navzgor, spretno se je izogibala kotanj in neprehodnih grebenov. Ob poti smo videli številne svisti, kozolce in staje za živino. V nižjih predelih je bila ta gospodarska arhitektura še ohranjena, travniki pokošeni, pašniki urejeni. Čim višje smo se vzpenjali, manj je bilo ohranjenih svisti in kozolcev. Stali so nagnjeni, na pol podrti, kot neme priče propadanja. Se nekaj desetletij, smo ugotavljali in po teh idiličnih jasad sredi gozdov ne bo več mogoče slutiti, da je tu nekoč odmevalo zvonjenje

V DECEMBRU SE BODO NAŠI DELAVCI POMERILI V ŠTEVILNIH TEKMOVANJH

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarn, bo v decembru izvedla tekmovanja za prvenstvo Železarn v odbojki, namiznem tenisu in šahu.

Predtekmovanja v odbojki se bo udeležilo 18 ekip in bodo nastopale v štirih skupinah. Tekmovanje poteka od 5. do 19. decembra, vse tekme pa se bodo igrale v telovadnici ŽIC. Zmagovalci skupin se bodo uvrstili v finale, kjer bodo igrali vsak z vsakim. Datum igranja finala bo določen naknadno. Ekipa sestavljena od pet do 12 igralcev.

Predtekmovanje v namiznem tenisu poteka ravno tako v štirih skupinah in se ga udeležuje 18 ekip. Tekmovanje bo zaključeno danes. Zmagovalci skupin bodo igrali v finalu, ekipa pa šteje tri igralce in se igra do pet dobljenih iger.

Predtekmovanje v šahu bo odigrano v štirih skupinah, prijavljeno je 17 ekip, tekmovanje pa bo trajalo od 19. do 22. decembra. Tekmovanje bo v šahovskem domu na Jesenicah. Ekipa šteje štiri igralce, čas igranja pa je deset minut. Zmagovalci skupin se bodo za naslov prvaka pomerili v finalu.

V decembru se nam torej obeta kar živahna športno-rekreativna dejavnost med našimi delavci.

-bef

Košarka

TURNIR V POČASTITEV DNEVA REPUBLIKE

V nedeljo, 26. novembra, je bil v Mojštrani drugi košarkarski turnir v počastitev dneva republike, ki ga je organiziral košarkarski klub Mojštrana. Na turnirju so igrala naslednje ekipe: KK Jesenice, KK Železar, KK Kranjska gora in KK Mojštrana.

Prvo tekmo sta igrala KK Jesenice in KK Kranjska gora. Jeseničani, ki so na turnir prišli v popolni postavi z namenom, da drugič osvojijo prehodni pokal, niso imeli težav s sicer okrepljeno ekipo Kranjske gore. Jeseničani so zmagali z rezultatom 75:47, polčas 36:26.

Drugo tekmo sta igrali domača ekipa in KK Železar. Tudi v tej tekmi je bila premoč na strani domačinov, tako, da je ekipa Mojštrane zmagala s prednostjo 23 košev. Rezultat je bil 56:33 (28:21).

V drugem polčasu je Mojštrancanom uspelo nekoliko umiriti tempo igre, bolje so zapirali prostor pod svojim košem in niso dovolili višji peterki Jesenic da bi prihajala do meta pod košem. Kljub temu pa kaj več kot častno izgubiti proti tokrat redni in poštovni ekipi Jesenic, niso mogli doseči.

Moštrana: Zima F. 8, Zima J. 4, Lakota 4, Čebulj 10, Hladnik 31, Brežanj 6. Jesenice: Azman 11, Novak 2, Berginc 10, Šiler 24, Smolej 13, Jančič 8, Lesnjak 10, Matučec 14.

KK Jesenice je tokrat drugič osvojil prehodni pokal. Sodila sta Rakovič in Novak. T.

TURNIR OSNOVNIH ŠOL V MOJSTRANI

V soboto, 25. novembra, je bil v telovadnici osnovne šole 16. december v Mojštrani košarkarski turnir dekliških ekip osnovnih šol iz jeseniške in radovljiske občine. Sodelovalo so štiri ekipe: Mojštrana, Prežihov Voranc A in B ter Radovljica.

V prvih dveh tekmah, ki sta odločali kateri ekipi se bosta kasneje borili za prvo oziroma tretje mesto, so igrala ekipe Prežihov Voranc A in Radovljica ter Mojštrana proti Prežihov Voranc B. Zmagali sta ekipi Prežihov Voranc A in Mojštrana, ki sta se pomerili v tekmi za prvo mesto. Mlade igralke iz Mojštrane so pokazale, da so dokaj homogena ekipa, ki lahko s kolektivno in borbeno igro premaga tudi kvalitativno boljše ekipo, ki jo ima trenutno OS Prežihov Voranc. Domača ekipa je zmagala z rezultatom 26:23. Zmaga pa bi bila lahko še izdatnejša, če ne bi Mojštrancanke pri vodstvu devetih košev preveč popustile in dovolila nasprotni ekipi, da zmanjša razliko.

V tekmi za tretje mesto je ekipa Prežihov Voranc B premagala ekipo Radovljice z rezultatom 18:6.

Turnir sta organizirala ŠSD OS 16. december in KK Mojštrana. Na turnirju so sodili Zima F., Hladnik in Brežanj. T.

IZLET NA BIVAK II

Letošnji november je bil zelo lep, zato smo pionirji – planinci sklenili, da ga čim bolj izkoristimo.

V soboto, 25. novembra, smo se že ob 6. uri zjutraj z avtobusom odpeljali do Mojštrane. Vsi smo bili še sploščti, zato nam je pot skozi Mojštrano naprej do Peričnika hitro minila. Po kratkem počitku pri koči Pri Peričniku, smo odšli naprej do Poldove planine. Pot je bila dolga, zato smo vmes večkrat počivali. Končno smo le prišli do bivaka, od koder se nam je odprl prelep razgled po gorah. Posebno čudovit je bil pogled na našega očaka Triglava.

Ko smo si napasli oči na mogočnih vršah, smo pomalicali. V grapi za bivačo je bilo še malo snega, ki smo ga izkoristili za kepanje. Ker je bila ura že več kot dve, smo se po plazovih odpravili v dolino. Ko smo se spuščali po plaz, smo videli mladega gamsa, ki se je spustil za nami. Prišli smo na pot, ki je vodila v dolino in po njej smo odšli proti Mojštrani. Od tam smo se z avtobusom odpeljali domov.

Izlet mi je bil zelo všeč, saj sem spet spoznal lep košček naše domovine.

Klemen Gričar, 5. c.
OS Prežihov Voranc

KOLEĐAR PLANINSKIH IN ALPINISTIČNIH OBLETNIC V DECEMBRU

1. decembra 1929 je bilo v Ljubljani ustanovljeno socialistično usmerjeno planinsko društvo: Društvo prijateljev prirode, katerega idejni vodja je bil dr. Henrik Tuma.

3. decembra 1949 je v Kranjski gori umrl najboljši tamošnji gorski vodnik Janez Pečar, Bobek v 88. letu.

6. decembra 1935 je v Bohinju umrl Segantini Julij Alp. Valentin Hodnik.

9. decembra 1932 je bila v Ljubljani prva predstava drugega slovenskega celovečernega igranega filma Triglavске strmine.

10. decembra 1908 je pod Vršičem, na trentarski strani, zmrznili slavni trentarski gorski vodnik Andrej Komac, Mota, najboljši Kugyjev vodnik.

16. decembra 1916 »črni četrtek« so plazovi v prvi svetovni vojni uničili 10.000 italijanskih in avstrijskih vojakov.

24. decembra 1891 je smreka ubila Antona Tožbarja, Spika, Medveda, ki se je 24. aprila 1871 postavil v bran medvedu, ki mu je odtrgal spodnjo čeljust z jezikom vred.

27. decembra 1919 vse nemškoavstrijske koče v naših gorah poimenujejo po slovensko (Erjavčeva, Staničeva in druge).

V zadnjih dneh leta 1857 je bilo v Londonu ustanovljeno prvo planinsko društvo na svetu, Alpina Club Anglie. Ustanovitelji so trdili, da so našli največji in najpomembnejši šport na svetu, propagirali pa so ga pod geslom: Kjer je volja, tam je pot!

Uroš

ANDREJ SREBRO, GATERIČ BRON

V soboto, in nedeljo, 2. in 3. decembra je bilo v ljubljanski hali Tivoli veliko mednarodno tekmovanje za pokal Nagaoka. Turnir priraja ljubljanski Olimpija v spomin na japonskega mojstra dr. Kokichija Nagaoka.

Nagaoka se je rodil 1927. leta blizu Tokia. Že z desetimi leti je pričel trenirati judo. Izkazalo se je, da je Nagaoka velik talent, saj je bil večkratni prvak Japonske. Kasneje ga je kot doktorja ekonomskih ved službeno pot zanesla v Köln. Tam je navezal stike tudi s slovenskimi judoisti. Večkrat je gostoval v Sloveniji in tako je s svojim bogatim znanjem veliko prispeval k razvoju slovenskega in jugoslovanskega juda. Še plodnejše stike z Nagaoko, pa je preprečila tragična smrt tega japonskega mojstra. In tako ljubljanski Olimpija s pomočjo ostalih ljubljanskih judo klubov vsako leto priredi mednarodni turnir v počastitev spomina na tega velikega športnika.

Turnir sodi med najmočnejše v Jugoslaviji, saj se ga poleg najboljših jugoslovanskih borcev udeležijo tudi judoisti iz Poljske, Italije in Avstrije. Kakšnih presenečenj ni bilo, saj so v svojih kategorijah zmagali favorizirani tekmovalci.

Judo sekcijo TVD Partizan Jesenice so na tem turnirju zastopali Andrej, Gaterič

in Čebulj. Andrej je v težki kategoriji v eliminacijskih borbah odpravil vse svoje nasprotnike. V finalu pa se je srečal z bivšim evropskim prvakom Poljakom Zawosom. Andrej je v tej borbi pokazal veliko znanja in spretnosti, in bi dvoboj moral zaključiti v svojo korist, če Zawos ne bi pomagal sodniki. Kljub temu je Andrej osvojil odlično drugo mesto. V polteški kategoriji sta nastopala Gaterič in Čebulj. Gaterič je po nekaj odličnih borbah in zmagah izgubil dvoboj z jugoslovanskim reprezentantom Veselinovičem in tako je na koncu osvojil dobro tretje mesto. Čebulj pa je v boju za tretje mesto izgubil proti Poljaku Lepowirzu.

Povprašali smo trenerja Bečiroviča, kaj misli o tem uspehu jeseniških judoistov. Dejal je: »S končnim rezultatom, ki so jih dosegli fantje sem zadovoljen, vendar mislim, da bi fantje lahko segli še po višjih mestih. Predvsem to velja za Gateriča in Čebulja, ki kljub srčnim borbam nista pokazala vsega kar zmoreta. Z zadovoljen sem z Anderlom, ki je pokazal odlično formo, žal pa je bil žrtev nekorektnih sodnikov.«

V soboto, 9. decembra, fante čaka četrto kolo prve slovenske judo lige in upajmo, da se bodo zopet izkazali.

P. E.

ŠTEVILNA OBČINSKA PRVENSTVA

Tudi občinski svet zveze sindikatov je v novembru in decembru razpisal precej tekmovanj sindikalnih ekip v občinskem merilu. Že v soboto, 25. novembra, je potekalo v kulturnem domu Julke Pibernik na Javorniku tekmovanje ekip in posameznikov v streljanju z zračno puško.

Od 4. do 8. decembra poteka v domu TVD Partizan Jesenice tekmovanje v okviru proslave 49-letnice namiznega tenisa na Jesenicah, tekmovanje sindikalnih ekip občine Jesenice. Finale bo odigrano 9. decembra ob 9. uri.

V soboto, 16. decembra, s pričetkom ob 7. uri in v nedeljo, 17. decembra, ob 9. uri, se bodo pomerili med seboj kegljanci na asfaltu. Tekmovanje bo v športnem parku v Podmežaklju in to ekipno in posamično za člane in članice. Moške ekipe štejejo štiri člane, ženske pa tri članice; registrirani tekmovalci bodo nastopili ločeno. Tekmovanje bo izvedeno v 50 lučajih (25 polno, 25 čiščenje).

Isti dan s pričetkom ob 9. uri pa bo v šahovskem domu na Jesenicah ekipno sindikalno prvenstvo občine v šahu. Posamezne ekipe bodo sestavljale iz štirih tekmovalcev. Pravico nastopa pa imajo vsi redno zaposleni, oziroma člani sindikata iz območja občine. Prve tri ekipe bodo prejele pokale, najboljši štirje posamezniki na posameznih deskah pa častna darila.

Tako se bodo naši delavci med seboj lahko pomerili tudi v občinskem merilu in dostojno zastopali svoje TOZD, delovne skupnosti in železarno Jesenice.

-bef

Kegljanje na ledu

EKIPA »MURKE« IN EKIPA »KRIVEC«

V soboto, 25. novembra, je bil v hali v Podmežaklju turnir v počastitev dneva republike. Na turnirju je sodelovalo 14 ekip. Prehodni pokal je osvojila brez izgubljene igre ekipa Murka.

Rezultati: 1. Murka – Jesenice 25 točk, 2. Piber – Bled 21 točk, 3. Vatrostalna – Jesenice 16 točk, 4. Universal – Jesenice 16 točk, 5. Svetina – Jesenice 12 točk itd.

V nedeljo, 26. novembra, je bil velik mednarodni turnir v kegljanju na ledu, katerega prireditelj je bil kegljaški klub na ledu, ki je praznoval 25-letnico ustanovitve kluba. Na turnirju je sodelovalo 26 ekip iz Rateč, Kranjske gore, Bleda, Jesenic in iz Avstrije, Italije in Zveze republike Nemčije. Pred pričetkom tekmovanja je vse navzoče v imenu organizacijskega odbora pozdravil Stefan Nemec in vsem tekmovalcem zadel obilo sportne sreče in užitka.

Ekipa so bile razvrščene v A in B grupo. V A grupi sta bila velika favorita ekipa Murka in Regen iz ZRN, v B grupi pa ekipa Piber – Bled in Lanzmaier A. Regen je upravičilo vlogo favorita v grupi A, ki je bila mnogo močnejša od grupe B. Že razultati nam povedo, kako so bile ekipe v grupi A izenačene. Ekipa Universal je v zad-

njem kolu igrala z ekipo St. Martin in izgubila. V nasprotnem primeru pa bi bila zmagovalec svoje skupine in bi igrala v velikem finalu za zlato medaljo. Tako pa je v skupini zasedla peto mesto, v zaključnem delu pa deveto.

V skupini B je vsem ekipam prekrizala račune mlada ekipa Krivec, ki je z veliko igro osvojila prvo mesto. V finalu za prvo mesto je igrala z zmagovalcem grupe A ekipa Regen in izgubila. Drugo mesto je za ekipo lep uspeh. Za ekipo so nastopili naslednji tekmovalci: Franc Čampa, Janko Babič, Franc Santel, Ivan Celik in Zlatko Radanič.

Rezultati grupe A: 1. Regen 17 točk, 2. Murka 16 točk (količnik 2,8), 3. VAS Volendorf 16 točk (količnik 1,9), 4. Vatrostalna 16 točk (količnik 1,8), 5. Universal 16 točk (količnik 1,5), 5. St. Martin 12 točk.

Rezultati grupe B: 1. Krivec 18 točk, 2. Lanzmaier 17 točk, 3. Piber 16 točk (količnik 1,7), 4. Krajzberg 16 točk (količnik 1,4), 5. Svetina 14 točk, 6. ODK ARST 13 točk.

Prvih šest ekip iz grupe A in B se je pomerilo med seboj za prvo oziroma dvanajsto mesto.

Rezultati: 1. Regen ZRN, 2. Krivec – Jesenice, 3. Murka – Jesenice, 4. Lanzmaier A, 5. Piber – Bled, 6. VAS Volendorf A, 7. Krajzberg A, 8. Vatrostalna Jesenice, 9. Universal – Jesenice itd. Ruša

Umiranje svisti